

Diari Oficial

del

Consell General

Núm. 2/2001 - 62 pàgines

Sessió Ordinària dels dies 6 i 7 d'abril del 2001

El dia 6 d'abril del 2001, divendres, es reuneix a la Casa de la Vall el M. I. Consell General, en Sessió Ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 3/2001, que és el següent:

Punt únic: Elecció del Cap de Govern

Un cop oberta la sessió, sota la presidència dels M. I. Srs. Francesc Areny Casal i Josep Àngel Mortés Pons, síndic general i subsíndic general, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sra. Olga Adellach Coma
M. I. Sr. Miquel Alís Font
M. I. Sr. Miquel Àlvarez Marfany
M. I. Sr. Francesc Areny Casal
M. I. Sr. Josep Areny Fité
M. I. Sr. Jaume Bartumeu Cassany
M. I. Sr. Francesc Casals Pantebre
M. I. Sr. Pere Cervós Cardona
M. I. Sr. Jordi Daban Alsina
M. I. Sr. Josep Dallerès Codina
M. I. Sra. Olga Forné Angrill
M. I. Sr. Marc Forné Molné
M. I. Sr. Patrick García Ricart
M. I. Sr. Josep Garrallà Rossell
M. I. Sr. Marcel Llovera Massana
M. I. Sr. Esteve López Montanya
M. I. Sr. Antoni Martí Petit
M. I. Sr. Jordi Mas Torres
M. I. Sr. Daniel Mateu Melción

M. I. Sr. Joan Monegal Blasi
M. I. Sr. Josep Àngel Mortés Pons
M. I. Sr. Càndid Naudi Mora
M. I. Sr. Marc Pintat Forné
M. I. Sr. Emili Prats Grau
M. I. Sr. Antoni Riberaygua Sasplugas
M. I. Sr. Francesc Rodríguez Rossa
M. I. Sr. Roc Rossell Dolcet
M. I. Sr. Guillem Valdés Alemany

Assisteix també a la sessió el Sr. Valentí Martí Castanyer, secretari general del Consell General.

(El Sr. Esteve López Montanya, secretari de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 10.10h)

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies.

Passarem, doncs, al punt únic de l'ordre del dia, i demanaré també, doncs, al senyor secretari de donar lectura de les candidatures a cap de Govern que van ser examinades i proclamades per la Sindicatura.

Senyor secretari, si us plau.

El M. I. Sr. Esteve López:

Sí.

La primera candidatura és la del Sr. Marc Forné Molné. Va ser presentada per la Sra. Olga Adellach Coma i pels Srs. Antoni Martí Petit, Miquel Àlvarez Marfany, Daniel Mateu Melción, Francesc Areny Casal, Josep Àngel Mortés, Josep Areny Fité, Marc Pintat Forné, Pere

Cervós Cardona, Emili Prats Grau, Jordi Daban
Alsina, Antoni Riberaygua

Sasplugas, Marc Forné Molné, Roc Rossell Dolcet, Marcel Llovera Massana i Guillem Valdés Alemany.

La segona candidatura és la del Sr. Jaume Bartumeu Cassany. Va ser presentada pels Srs. Miquel Alís Font, Jaume Bartumeu Cassany, Francesc Casals Pantebre, Josep Dallerès Codina, Esteve López Montanya i Francesc Rodríguez Rossa.

Finalment, la tercera candidatura és la candidatura del Sr. Jordi Mas Torres i va ser presentada per la Sra. Olga Forné Angrill i pels Srs. Josep Garrallà Rossell, Joan Monegal Blasi, Patrick García Ricart, Jordi Mas Torres i Càndid Naudi Mora.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies.

A continuació, doncs, procedirem tal com disposa l'article 122 del Reglament del Consell General a la presentació dels programes de cada un dels tres candidats que s'han presentat per a l'elecció del cap de Govern, començant en primer lloc pel Sr. Marc Forné Molné candidat presentat per més consellers generals.

A continuació, i tenint en compte el criteri del moment de presentació de la candidatura, ho farà el Sr. Jaume Bartumeu Cassany, i finalitzarà el Sr. Jordi Mas Torres.

Iniciarem les intervencions amb el Sr. Marc Forné Molné, candidat a cap de Govern.

Sr. Marc Forné, podeu ocupar el lloc al centre de la sala, si us plau, per presentar el vostre programa... Doncs, teniu la paraula.

El M. I. Sr. Marc Forné:

Gràcies Sr. síndic.

Molt Il·lustres Senyories,

Aquest discurs i programa d'investidura que tinc l'honor de llegir davant del Consell General i davant de tot el país, té unes connotacions especials i, entre altres, que és la quarta vegada que sec en aquesta cadira per fer-ho.

La primera va ser un acte d'afirmació d'una possible alternativa a aquella majoria que encarava el repte de fer avançar un primer govern postconstitucional.

Aquell discurs, de caràcter més testimonial que cap altra cosa, va servir per posar les bases del que vaig haver de fer al cap d'onze mesos, quan el Govern va perdre la confiança del Consell

General. Eren temps de poca definició política: hi havia sis grups parlamentaris en aquesta mateixa sala i semblava que anàvem cap a una democràcia amb unes crisis de Govern seguides, a l'estil del període constituent. Els liberals vam assumir que, com a segona força més votada llavors, ens corresponia intentar reconduir la governabilitat a uns paràmetres acceptables. Uns paràmetres que permetrien mantenir la fe dels electors en el nou sistema institucional i electoral.

Els liberals vam comptar per fer-ho amb l'ajut inestimable dels consellers de l'agrupament Canillo-la Massana i de la Coalició Nacional Andorrana. La possibilitat de governar amb una certa estabilitat, dins d'una minoria, va ser també puntualment possible gràcies al sentit d'Estat dels dos consellers d'Iniciativa Nacional Democràtica, i també de l'Agrupament Nacional Democràtic i de Nova Democràcia, cada vegada que van votar a favor de lleis presentades per nosaltres.

S'anava configurant, doncs, la necessitat d'una concentració de forces i de propostes polítiques. L'any 1997 les eleccions anticipades van portar la Unió Liberal a governar amb la primera majoria absoluta de la nova època institucional. De sis grups vam passar a tres, amb un grup mixt format per dues forces.

M'he permès de fer aquest curt repàs de la història més recent, perquè explica prou bé el recorregut polític que ens ha portat a obtenir aquesta segona majoria absoluta. És un recorregut encapçalat per les idees liberals i per la cohesió cada vegada més gran d'aquell Partit Liberal que va començar a Andorra la Vella i Escaldes-Engordany, i que ara és present a totes les parròquies i ha vist com els electors feien guanyar la nostra llista nacional també a totes les parròquies.

Al llarg de tots aquests anys, cal destacar encara més un fet molt significatiu: els electors, que han crescut en nombre de manera exponencial, han seguit mostrant la seva confiança absoluta en el sistema i en els polítics que intentem -tots nosaltres-, des de totes les opcions aquí representades, fer-lo útil, fer aquest sistema útil per als interessos generals. Sense la participació massiva dels andorrans i les andorranes a les eleccions, tots els esforços que s'han fet a cada banda de l'espectre polític haurien estat ben minsos, ben efimers.

Encetem, doncs, nova legislatura amb millor consistència política que mai. Els tres partits

nacionals que es van presentar a les eleccions són els que configuren els tres grups parlamentaris. Es podria dir que s'ha tancat un cicle i els qui més han fet per tancar-lo són, precisament, els electors de tot el país.

Ara cal correspondre a la voluntat democràtica expressada amb llibertat i amb claredat, i aplicar els compromisos contrets davant dels electors.

Per fer-ho i un cop obtinguda la investidura, formaré el Govern que ja vaig anunciar als tres grups parlamentaris. Es compon de manera prou equilibrada, penso, de ministres que segueixen en el càrrec i que, per tant, gaudeixen d'una experiència aprofitable, i de noves incorporacions que vénen d'àmbits variats, amb una bona combinació d'experiència en gestió privada i en gestió pública i política.

He intentat reflectir en la composició del Govern, l'ampli espectre de la societat andorrana que se sent representada en els liberals i que comprèn totes les capes de la nostra societat plural, variada i amb el dinamisme d'un país jove en els comportaments i assenyat en la reflexió.

Les noves lleis de la funció pública i del Govern permetran completar els càrrecs polítics i els de direcció, segons les línies de treball que traci cada ministre i el conjunt del Govern.

Durant els darrers quatre anys hem continuat garantint l'estabilitat política del país, fet que ha permès un progrés indiscutible de la societat andorrana i de la seva economia.

Hem tirat endavant projectes i iniciatives que requereixen i que requerien un treball constant: la Llei de la funció pública, la Llei d'ordenament del territori i d'urbanisme, la Llei d'immigració, els tractats trilaterals... Hem invertit més i millor, i hem fet avançar de forma decidida el país cap al futur. Hem doblat el pressupost de l'Estat, tot potenciant la inversió pública i consolidant l'estat del benestar, i ho hem fet sense endeutar-nos més.

Tal com diem en el nostre programa, que és la base d'aquest discurs d'investidura, volem assolir una nova fita, un nou compromís amb el poble d'Andorra, enfocat en dos eixos principals:

Continuar fent un estat modern, cohesionat, socialment avançat, respectuós amb l'entorn i autor del procés d'obertura en el qual està immers, i projectar el futur amb fermesa però amb prudència, sense protagonismes

innecessaris però amb el respecte que es mereix la nostra identitat en el context europeu.

Hem consolidat les bases d'un país dedicat al turisme i als serveis, d'un país d'acollida que ha demostrat ser solidari amb totes les persones i que pot fer front serenament als reptes del nou mil·lenni que ara iniciem.

El nostre projecte incorpora i transmet l'essència profundament liberal del Principat d'Andorra. Es basa en l'equilibri entre la iniciativa privada, creadora de riquesa i de treball, i la responsabilitat de solidaritat i de progrés social que correspon als estaments públics. S'estructura en tres grans capítols:

El primer: consolidar i augmentar el progrés i els drets de tots els ciutadans.

L'Estat garanteix i promou els valors constitucionals de llibertat, justícia, democràcia i progrés social per tal de permetre al nostre país d'avançar cap a una societat cada dia més cohesionada i solidària.

Quan es parla de desenvolupar el títol II de la Constitució, però, semblaria que ni abans ni després del text constitucional s'hagués fet mai res en els drets establerts en aquest títol. I això no és cert, perquè ja abans de la mateixa Constitució en molts aspectes s'havia avançat força, i durant la darrera legislatura i l'anterior molt més.

La Llei d'associacions ha estat un dels compromisos complerts durant la passada legislatura. Aquest text assegura un marc normatiu modern per exercir un dels drets fonamentals recollits en la Constitució: el dret d'associació. La Llei incorpora la regulació de les associacions a Andorra i en garanteix un funcionament democràtic, estableix les normes per a l'actuació de l'Administració i vetlla perquè les associacions actuïn amb uns objectius en concordança amb la legalitat vigent.

A banda de l'esmentada Llei i de la tasca duta a terme en el desenvolupament del títol II de la Constitució -Llei d'immigració, assistència lletrada al detingut, justícia gratuïta, drets dels menors, batlle de menors, tractats trilaterals, modificació de la Llei del Tribunal Constitucional, control monitoritzat de presoners...- continuarem avançant en aquesta matèria de manera decidida però amb prudència; permetent als ciutadans del nostre país d'anar assumint de manera natural i sense trencaments l'evolució de les nostres institucions i de les nostres lleis.

Un dels primers projectes de llei que rebrà aquesta cambra serà la Llei d'immigració, modificada seguint les pautes marcades pel Tribunal Constitucional. La promulgació definitiva i pròxima de la Llei permetrà consolidar els drets dels estrangers que viuen a Andorra i en especial els de les persones que han arribat durant els darrers anys.

Tots els procediments de concessió i renovació d'autoritzacions d'immigració quedaran degudament concretats de forma transparent, un fet que proporcionarà més seguretat jurídica. Així mateix, la Llei permetrà que el Govern pugui assegurar en tot moment una gestió molt més flexible i adaptada de la immigració a les necessitats socials i econòmiques del país, i facilitarà la participació dels diferents sectors concernits, com associacions empresarials, de treballadors o de residents.

La Llei estableix la prioritat d'assegurar un lloc de treball tant per als andorrans com per als estrangers residents, ja, i instaura el marc jurídic necessari que ha de permetre ajustar l'oferta i la demanda de treball.

Aviat podrem determinar amb molt més rigor la política d'immigració del nostre país en un moment en què la realitat immigratòria d'Europa occidental està canviant cada dia i de manera diferent segons els estats. Serà imprescindible, doncs, seguir amb atenció aquestes evolucions, per les repercussions que poden tenir al Principat.

Els components imprescindibles de la Llei seran els reglaments de revisions mèdiques i de regulació del servei, que han de permetre agilitar els tràmits administratius i facilitar als immigrants la regularització de la seva situació.

La Llei també té en compte el foment de la participació de les organitzacions de treballadors i empresarials en les decisions sobre política d'immigració i la consolidació del Servei d'Ocupació que permetrà apropar de manera efectiva les ofertes i demandes de treball.

Nacionalitat: Durant la propera legislatura s'hauran de millorar alguns aspectes de la Llei actual i corregir situacions injustes que no queden ben resoltes. Durant el procés electoral encara s'han posat més en evidència les llacunes i les disposicions poc congruents amb l'exercici sobirà del dret de sufragi.

L'objectiu d'anar reduint progressivament el temps de residència necessari per accedir a la

nacionalitat ha de fer-se d'acord amb la veritable integració a la societat andorrana, tot trobant fórmules de naturalització més flexibles per a aquells residents que han arribat al país de petits i que hi han estat, ja, escolaritzats.

Els drets dels treballadors: En ells, una feina que s'ha d'encetar ben aviat serà complir el compromís de ratificar la Carta social europea. Aquest conveni del Consell d'Europa comporta un desenvolupament legislatiu i reglamentari força important. Un cop el Consell General ratifiqui la Carta Social Europea i d'acord amb el contingut definitiu de la ratificació, presentarem la modificació del que encara s'anomena Reglament laboral, en què introduïrem mecanismes d'arbitratge i conciliació en els conflictes laborals i posarem una cura especial a seguir desenvolupant reglaments de seguretat en cada activitat.

Els drets de la dona: Andorra garanteix per llei la igualtat de drets, d'oportunitats i de tractament en tots els àmbits de la societat i de la vida en general a tots els homes i les dones que hi viuen. No obstant això, aquesta igualtat de drets en la llei no es tradueix de manera directa en igualtat de condicions a la pràctica.

Les condicions de vida dels homes i de les dones són molt diferents pels rols, diguem, "tradicionals" que la societat els assigna respectivament. Hem de treballar perquè aquestes diferències no puguin induir a discriminació, i tenir-les en compte per un equilibri i tracte igual en els àmbits econòmics, socials i polítics. És d'acord amb aquesta òptica que hem promulgat durant aquesta legislatura, per exemple, un allargament dels períodes de descans per maternitat i adopció.

Presentarem, doncs, un pla d'actuacions per promoure la igualtat entre homes i dones que inclogui les accions a emprendre des dels àmbits públics.

Promourem, també, els canvis legislatius i reglamentaris necessaris per millorar la cobertura mèdica, social i laboral en maternitat i adopció.

Garantirem la igualtat de condicions de la dona en el treball; potenciarem plans de formació, plans per a la dona empresària, la protecció de la dona embarassada dins l'empresa; potenciarem el treball a temps parcial, i vetllarem per la igualtat de salaris per llocs equivalents entre homes i dones.

I, també, introduïrem en el nou Codi penal la tipificació del delictes d'assetjament sexual, -probablement els treballs previs ja s'estan fent.

Donarem respostes adequades a les dones maltractades començant per una difusió de les accions i els programes en curs. Treballarem sota el principi d'aïllar l'agressor, i mantenir-lo lluny de la dona maltractada, i preveurem centres d'acollida, si són necessaris.

El nou Codi penal -del que he parlat-: Seguint i reprenent els treballs avançats treballs del Consell General anterior per al nou Codi penal, farem tot el possible per adoptar-lo per unanimitat d'aquesta cambra, com correspon a l'esperit de cooperació imprescindible en matèries com aquesta.

Serà el primer Codi penal fet des de la màxima legitimitat democràtica i adaptat a l'evolució de la nostra societat. Haurà de reforçar els drets i les llibertats dels ciutadans, tot mantenint l'alt grau de seguretat ciutadana de què Andorra gaudeix.

Pel que fa als drets dels nuclis familiars de parelles no unides pel vincle matrimonial, estem disposats a seure amb els altres dos grups polítics del Consell General i buscar solucions compatibles amb l'estructura institucional del nostre país.

La reforma de la seguretat social: Seguint la línia engegada els últims anys, portarem a terme les reformes necessàries per assegurar el manteniment i la millora de la cohesió social en aquest aspecte.

Introduïrem en la modificació de la Llei de seguretat social la millora de la condició de la mestressa de casa en permetre que aquesta pugui constituir-se una pensió de vellesa cotitzant sols per aquest concepte i seguir beneficiant-se de les prestacions per malaltia a través de la cotització del titular de qui depengui.

Seguint el model de Tràmits inclourem la Seguretat Social en aquest sistema de gestió d'atenció al públic més fàcil d'utilitzar i més proper al ciutadà.

Per l'atenció a la família durant aquesta darrera legislatura hem regulat les adopcions i hem signat convenis per fer-les possibles, i hem permès, mitjançant una llei, el descans per maternitat en casos d'adopcions.

Volem dedicar una atenció especial a la defensa, també, de la institució familiar, que és un valor essencial per preservar i garantir l'estabilitat i la

continuïtat de la societat. Així, tal com ens hi vam comprometre, crearem la Secretaria d'Estat de la Família, que impulsarà totes les millores requerides.

Entre altres qüestions, redefinirem la política de guarderies i aplicarem la regulació de les guàrdies a domicili. Millorarem l'atenció a les famílies monoparentals i als fills d'aquestes, donant una resposta adequada a aquestes situacions.

El programa de l'accés a l'habitatge basat en una política de crèdits tous, va mostrar la seva utilitat des de l'aplicació per part del primer Govern liberal. En aquell moment el diferencial entre els interessos de mercat de les hipoteques i els dels crèdits preferencials del programa del Govern justificava aquest sistema d'ajuts. Recentment estem assistint a un rebrot dels tipus d'interès que fa que la política de crèdits tous torni a tenir sentit.

Un altre projecte prioritari de la Unitat d'Atenció a la Infància del Ministeri de Salut i Benestar és potenciar els acolliments temporals de menors separats dels pares dins la pròpia família extensa (els avis, els oncles, etc.).

En quant a altres polítiques socials, una tasca fonamental per a qualsevol Govern és l'obligació de dignificar la situació dels sectors desfavorits de la població i garantir uns drets socials que permetin millorar el nivell de vida i promoure el benestar en general. Per tal de dur a terme aquesta tasca de manera òptima cal racionalitzar el sistema d'ajuts, garantir-ne la qualitat i apropar-lo al ciutadà.

Per això reformarem el sistema de repartició de les ajudes públiques per tal de fer-lo més just i més adaptat a les necessitats dels que les reben.

La Llei sobre discapacitats -que està enllestida per l'anterior Govern- i quan l'actual la faci seva serà presentada a tràmit.

Una de les mesures que vam considerar imprescindible durant la campanya electoral és la taxa de solidaritat. La Llei que l'estableixi la destinarà als beneficiaris de pensions insuficients (de viduïtat, d'orfanat, i altres) i també a la cobertura social dels més desfavorits.

Per una administració de la justícia més moderna i eficaç cal continuar la feina duta a terme durant els darrers anys tant en matèria legislativa -batlle de menors, guàrdies dels advocats, servei d'adopcions, nou Codi de procediment penal, convenis internacionals,

noves formes de cooperació judicial en matèria de blanqueig de diners,...- com en l'esforç de dotar la justícia de més mitjans humans i materials.

Per seguir treballant per una administració de justícia àgil, propera al ciutadà, i portada en bones condicions de treball per tots els seus servidors, construirem la nova seu de l'administració de Justícia. Ja era una de les prioritats de la legislatura anterior i ara serà una realitat molt propera, després de la signatura del conveni relatiu a l'entorn de la Casa de la Vall.

Com s'ha dit dins d'aquests espais de terreny tan centrals i emblemàtics acolliran també la seu del Tribunal Constitucional, del Tribunal de Comptes, del Raonador del Ciutadà, i del Registre Civil amb el doble objectiu de dignificar aquests estaments amb locals propis, i de racionalitzar la despesa gràcies a una reducció important dels costos de lloguer. El Govern també hi guanyarà molts espais per retornar a l'edifici administratiu part dels serveis dispersats per força. No obstant això, per nosaltres la prioritat absoluta per al Govern serà la construcció de la seu de la justícia. I es podrà fer ben aviat, abans de res, ja que la parcel·la està definida i té el seu accés.

Igualment, desenvoluparem el títol IV de la Llei de la funció pública, relatiu al règim del personal de l'administració de justícia, i establim la carrera judicial, per donar als professionals de la justícia noves perspectives de futur en la seva professió i per contribuir a fomentar-ne la motivació.

Promourem els instruments de cooperació judicial establerts en la nova Llei de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners procedents del crim.

Una de les formes de simplificació judicial serà l'aprovació de la Llei d'arbitratge, ja redactada en col·laboració amb el món judicial, la Cambra de Comerç Indústria i Serveis, el Col·legi d'Advocats i l'Associació de Consumidors i Usuaris. Servirà per fomentar la solució de conflictes en matèries de lliure disposició sense necessitat de sobrecarregar més la justícia ordinària.

Per la reforma de les institucions ens comprometíem l'any 1997 a simplificar i a apropar al ciutadà el funcionament de l'Administració i a regular per llei l'estatus dels seus treballadors. Durant la passada legislatura

hem aprovat la Llei de la funció pública i hem desenvolupat el projecte Tràmits.

La Llei de la funció pública respon a la finalitat de dotar-se d'una Administració pública moderna, professional i eficient, que desenvolupa els serveis amb qualitat i transmet confiança en el desenvolupament de la seva activitat.

Pel que fa al sistema de Tràmits avui quatre comuns ja hi estan connectats i un cinquè s'hi afegirà ben aviat. Gràcies a Tràmits cada cop més ciutadans poden fer les gestions administratives des de la seva parròquia.

Un cop totes les parròquies s'hagin incorporat al projecte, n'aplicarem la segona fase, que ja estem preparant. Durant la propera legislatura -aquesta que entrem-, el nombre d'operacions descentralitzades es veurà incrementat per l'ampliació que durem a terme de noves facilitats administratives. Alhora, en aplicació de noves lleis com la d'ordenament del territori, es reduiran els tràmits i es concentraran en els mateixos comuns.

Una de les principals millores la farà possible la nova Llei de signatura digital. Aquesta eina permetrà garantir les comunicacions que realitzin les empreses i els ciutadans a través de la xarxa, entre ells i amb l'Administració. Anirà acompanyada de forma simultània per una Llei de confidencialitat de les dades personals.

Seguirem millorant els processos administratius de tots els serveis de l'Administració general a partir de criteris d'eficiència -temps i cost-, qualitat de servei i satisfacció, i els homologarem amb les normes de qualitat internacionals, tal com hem començat a fer amb el servei de Tràmits.

Posarem en marxa un ambiciós programa per incorporar les noves tecnologies de la informació i les comunicacions que permetin a tots els sectors econòmics i socials un desenvolupament molt millor.

El segon capítol és: Es refereix a refermar l'expansió econòmica andorrana cap a una economia global amb dimensió humana.

Requereix més integració d'Andorra en el seu entorn internacional, i és el que defineix.

La presència d'Andorra al món internacional és reconeguda, amb més o menys intensitat, per tots els agents. La seva participació ha esdevingut irreversible, però també envaeix i influeix tots els àmbits de l'Estat en el sentit més ampli dels termes. Aquesta situació inèdita

ha trencat amb la tradició i el costum ancestral de romandre discretament al marge. Amb noves obligacions i, sobretot, amb la necessitat de trobar la justa adaptació de la nostra manera de fer i de ser en les relacions internacionals.

Amb la contribució de tots, avui Andorra es reconeix i s'identifica com un país pròsper, europeu i democràtic, amb credibilitat per superar els problemes i honorar els compromisos contrets.

Per assumir plenament aquesta realitat i ocupar sense recança el lloc que ens correspon, s'ha de fer un esforç sostingut d'adequació a les responsabilitats internacionals que hem de respectar. En aquest sentit, la signatura de la Carta Social Europea revisada el passat mes de novembre, obre una nova fase d'avanç del país en el procés de modernització ineludible de les formes de relació entre tots els ciutadans.

Permetin-me, doncs, ara, que faci, també, una consideració al voltant del significat del context internacional per a Andorra. I és que no l'hem de confondre amb el terme que la literatura política emprava constantment, com és el de globalització, ja que aquest el seu contingut és, essencialment, econòmic. El compromís andorrà internacional no solament l'integra sinó que va més enllà. Així es manifesta en les actuacions que afecten l'àmbit intern, en la nostra presència en els fòrums i organismes internacionals i en les relacions amb altres estats.

L'ocupació d'un lloc a l'espai internacional comporta un aprenentatge que els andorrans anem adquirint, amb més o menys encert, animats per la difícil tasca de defensar els interessos dels país i dels seus ciutadans en aquesta àrea.

Nogensmenys, comptem amb dos grans avantatges inicials: una base jurídica d'extraordinària qualitat que atorga l'estructura institucional del país: la Constitució i una ciutadania molt compromesa amb el seu futur que vol ser informada i vol participar en definir-lo. Per davant queda, i quedarà encara, molt per fer en una realitat canviant que exigeix una acció i una adaptació constants.

Hem d'anar progressant en aquesta línia prospectiva i decidida, mesclant amb savi equilibri la prudència i la determinació, la responsabilitat i el pragmatisme en les nostres relacions d'abast mundial.

S'hi trobaran, abans del que hom creu, altres camps d'actuació, els àmbits d'activitat de les

noves generacions d'andorrans, que faran el que també estan aconseguint arreu: adaptar-se, adequar-se i treure profit de la infinitat d'oportunitats que aporta l'estatut polític i econòmic, juntament amb la realitat social andorrana. La missió del Govern és donar a la societat andorrana els instruments adequats per preparar-se en aquesta nova direcció.

Partint de la perspectiva de la posició d'Andorra en les seves relacions internacionals, hem d'analitzar la situació interna del país. Una sèrie d'actuacions en aquest àmbit posen de manifest algunes contradiccions que haurem de corregir. Només a títol d'exemple, faré esment de tres casos que demostren la divergència entre les actituds internes i les exigències derivades del context internacional. Són tres constatacions que ens han de fer veure la realitat lluny de l'autocomplaença o del clixé.

En primer lloc, em referiré al sector que representa, i que ho és per essència, el futur d'Andorra: la joventut. En les nostres relacions quotidianes, tots... segur, hem tingut la sorpresa de comprovar que el domini de les llengües entre els nostres estudiants és insuficient, situació paradoxal en el 2001, any que el Consell d'Europa ha declarat com a any europeu de les llengües.

Hauríem de procurar recuperar el renom que Andorra s'havia guanyat en les zones veïnes en les que un andorrà era sinònim de persona de llengua materna catalana, però que parlava correctament el francès i l'espanyol -com a mínim-. Era un tret d'identitat de gran transcendència en les relacions amb l'exterior. Dissortadament, hi ha massa joves que no dominen adequadament la llengua francesa.

Això és un senyal d'alerta. Hem d'estar atents a aquest tema ja que també es pot aplicar en el cas de l'anglès per als nostres estudiants. Poques ambicions es podran assolir cap a l'exterior des d'Andorra, si no es recuperen les habilitats poliglotes dels andorrans. En aquesta línia, encomanaré al Ministeri d'Educació una avaluació estadística fiable del veritable coneixement de les llengües dels alumnes de tots els sistemes. No ens podem adormir en creure'ns allò que ens volem creure, en els clixés que anem alimentant, sinó que hem de seguir sent exigents amb nosaltres mateixos, i no amb uns quants, sinó amb tots.

Un segon exemple és el dels residents passius, que dins del nostre ordenament jurídic actual, han de pagar al final d'aquest mateix any un

dipòsit de 4 milions de pessetes. La majoria de persones afectades van elegir instal·lar-se al país fa anys, són persones jubilades, s'han integrat plenament a Andorra desplegant una intensa activitat cívica i social, sense crear cap càrrega suplementària a l'Administració, ans al contrari. Cal reconèixer que la mesura que vam prendre tots no respecta el principi dels drets adquirits i de no retroactivitat de la Llei. Això ens crea problemes amb alguns Estats amb els quals mantenim, fora d'aquest tema, excel·lents relacions. Penso que haurem de fer una reflexió si realment volem confirmar el nostre esperit de ser un país obert, d'acollida, i respectuós amb tots els sectors socials i que s'enriqueix en el seu cosmopolitisme. Perquè en temes com aquest cometre un error i no corregir-lo, és un altre error. Això va dir Confuci, però, és molt suscribible per tothom.

El tercer i darrer exemple es refereix a la creació d'empreses. Un dels principis universals reconeguts per totes les posicions polítiques, és que avui en dia no n'hi ha prou amb copiar models d'èxit. Ara s'ha de buscar, investigar, innovar i trobar activitats adaptades al context de cada regió i país i pensades de cara al futur.

Tots els projectes empresarials nous són complexos i comporten riscos que s'han de saber assumir amb valentia i esperit competitiu. Andorra té el que molts països, amb les desregulacions, malden per retrobar, és a dir, un espai de llibertat per emprendre iniciatives i per crear.

Però, dona la sensació que el neguit per buscar noves estratègies està apagat, en part, per un coeficient de conservadurisme, gairebé d'immobilisme. El Govern no pot amagar la seva preocupació, per exemple, en constatar regularment que el naixement de noves empreses correspon majoritàriament a dos sectors: l'immobiliari i l'hoteler.

Més enllà de criteris subjectius, sobta, sorprèn, que el país resulti encara atractiu per a activitats que haurien d'estar prop de la saturació. No puc estar-me de pensar que es tracta d'un indicador de la poca voluntat innovadora i de risc, en alguns àmbits empresarials.

Aquestes actituds no són les més idònies d'un país que ha de ser ambiciós en el seu projecte de progrés, que ha d'imaginar alternatives com a resposta als reptes internacionals, i que ha de buscar el seu propi espai més enllà de conjuntures immediates.

És ben veritat que no era igual fer hotels als anys trenta, amb carreteres infames, sense telèfons i en racons desconeguts -perquè tot Andorra era un racó desconegut- que afegir-ne ara com bolets. Allò era esperit pioner; a partir d'ara és seguir la corrent en baixada.

El Govern i el Consell General hi poden ajudar i ho hem començat a fer, no solament per la via de restringir l'embarcament immobiliari amb la Llei d'ordenament del territori, sinó també obrint noves vies als joves emprenedors, donant facilitats als tràmits de creació d'empreses, refent la Llei de societats que està a punt de ser presentada en aquesta Cambra.

En les relacions amb la Unió Europea mereixen un comentari especial. El Govern té la intenció de demanar l'inici de la negociació en el segon semestre d'aquest any, sota la presidència de Bèlgica. Un cop obtingut el mandat de negociació, l'objectiu serà assolir un acord d'associació específic sobre la circulació de treballadors i persones, agafant com a primer element de treball el contingut dels acords trilaterals signats a Brussel·les el 4 de desembre del 2000.

Paral·lelament, s'accelerará amb l'obtenció de resultats concrets el treball de les cèl·lules de reflexió entre Andorra i França i entre Andorra i Espanya. Aquests grups de treball han d'avançar en la identificació dels temes conflictius i constatar els punts d'intersecció o divergència en les relacions bilaterals amb els dos veïns. La coordinació dels sistemes de seguretat social serà un capítol molt important en aquesta negociació, que requerirà un gran esforç tècnic i una important dedicació en recursos humans. Andorra, en aquest diàleg, romandrà fidel a l'esperit i a la lletra del Tractat de bon veïnatge, cooperació i amistat entre Andorra, Espanya i França de l'any 1993.

Per refermar l'expansió econòmica d'Andorra és fonamental establir un model homologable de desenvolupament econòmic. Per reeixir en aquest món globalitzat, poc sensibilitzat a respectar les identitats dels petits estats, i evitar l'aïllament, també, hem de buscar la justa vinculació amb l'exterior. Treballarem pel desenvolupament d'un teixit econòmic sòlid que a la vegada permeti mantenir les nostres especificitats i les característiques que ens confirmen com el nostre element diferencial. L'objectiu serà adequar la nostra legislació amb les exigències europees, tot defensant la nostra sobirania en els interessos vitals en tots els

àmbits: els econòmics, els financers, els fiscals, els socials i els judicials.

En aquest sentit, encararem de manera decidida les propostes sobre la fiscalitat de l'estalvi. Defensarem, però, el secret bancari, amb la força moral que ens dóna la nostra eficàcia i reconeguda lluita contra el blanqueig de diners procedents del crim.

Els tractats trilaterals conclusos recentment són la peça clau per al seguiment dels treballs, perquè obren els mercats del treball per als andorrans, i especialment per als joves andorrans, a Espanya i consoliden jurídicament la pràctica preconstitucional que existia amb França. Aquesta major mobilitat de la nostra gent en l'àmbit dels tres estats, a més de donar-los perspectives professionals molt diverses, tindrà efectes dinamitzadors per a l'economia andorrana.

Impulsarem, doncs, la ratificació per part del Consell General d'aquests dos tractats fonamentals per l'esdevenidor del nostre país i farem el necessari perquè els parlaments dels dos països veïns ratifiquin en els millors terminis els tractats esmentats, de manera que aquests entrin en vigor el més aviat possible. I tot seguit impulsarem l'ampliació dels acords a Portugal, al Regne Unit i a altres països de la Unió Europea.

Però l'esforç més important s'ha de fer, també, per aconseguir l'obertura dels mercats de treball europeus als nostres joves, així com establir la legislació nacional que permeti l'homologació de títols de tots els llocs on hi ha estudiants andorrans.

L'evolució dels contactes entre Andorra i l'Organització Mundial del Comerç ens ha permès d'integrar coherentment dins la reflexió andorrana el factor ineludible de la globalització econòmica, en el moment en què ens plantegem un apropament a Europa.

Reafirmarem la presència al Consell d'Europa promovent la participació activa dels parlamentaris, del Govern, dels representants locals i de les ONGs del país. El Consell d'Europa treballa per preservar i desenvolupar els valors comuns a tots els pobles d'Europa.

Andorra, com a estat membre, continuarà l'acció de promoció i defensa de l'estat de dret i del caràcter indivisible i inseparable dels drets humans.

Consolidació de l'economia andorrana i la diversificació per fer-la més competitiva comença, ja, amb l'euro.

Andorra ha de fer front al repte que representa la globalització creixent de les economies que ens envolten. L'adopció de l'euro és un fet per a Andorra, que ha estat confirmat per l'aprovació de la Llei reguladora de la transició cap a l'euro i que fixa les garanties perquè la transició es faci en les condicions adequades, seguint els criteris adoptats pels països emissors d'aquesta nova moneda.

Adoptarem, és clar, decididament l'euro en la nostra economia, que esdevindrà més prospera als nostres visitants i ens farà més competitiu.

Promourem el coneixement de l'euro entre els ciutadans perquè el canvi a la nova moneda a partir de l'1 de gener del 2002 sigui fàcil.

He parlat abans de la Llei de societats, perquè els darrers anys, Andorra ha viscut un període de creixement sostingut en què les empreses andorranes s'han anat adaptant a les noves necessitats.

No obstant això, la legislació mercantil vigent tant en matèria d'estructura de societats, com de límit del capital estranger per a alguns sectors, no s'adapta a les necessitats. Efectivament, en l'actualitat, el límit de capital estranger és d'un terç, com sabem, del capital per a les societats en general, excepte per als bancs, en els quals es pot arribar fins a una participació estrangera del 51%.

La participació estrangera en l'economia andorrana és positiva per ajudar a la seva diversificació cap a nous sectors d'activitat i per aportar nous coneixements. L'obertura, però, ha d'anar acompanyada d'uns criteris de prudència i de progressivitat i de plans de desenvolupament sectorials.

La nova Llei de societats mercantils només està pendent d'una darrera revisió i de presa de decisions sobre el límit de capital estranger i els sectors on s'ha d'ampliar, aquells que ho requereixin, i que no impliquin una competència directa en el mercat intern.

Crearem, així, el marc legal i fiscal per desenvolupar i atraure empreses dins dels nous sectors econòmics que aportin valor afegit al país, que siguin respectuoses amb el medi ambient, que representin projectes bons per al país i proporcionin llocs de treball qualificats.

Dins la negociació global de l'acord preferent amb la Unió Europea, defensarem el dret a exportar productes i serveis des d'Andorra.

I en ús de les disposicions de la Llei d'ordenament del territori, s'haurà de promoure l'oferta de sòl industrial, en coordinació amb els comuns, per a indústries que respectin el medi ambient i aportin valor afegit, diversificació i creixement al país.

Les plataformes duaneres conjuntes facilitaran els tràmits duaners de l'entrada i sortida de mercaderies, i també els controls a destinació.

Els tractats que són imprescindibles per a l'aplicació efectiva de la legislació sobre propietat intel·lectual seran ratificats en un breu termini.

El sector financer: Els darrers anys s'ha dut a terme el desplegament legislatiu necessari del sistema financer, del qual es pot destacar l'obertura bancària l'any 1998, que ha conclòs amb l'entrada d'una nova entitat l'any 2000. El sector financer ha de seguir creixent dins d'uns paràmetres marcats, per contribuir a dinamitzar l'economia del país i generar inversió i llocs de treball.

Seguirem el desplegament legislatiu bancari en matèria de supervisió efectiva: Reforçarem l'òrgan de supervisió del sector financer i redefinirem les competències de tots els òrgans competents (l'INAF i el Consell Superior de Finances).

Hem de regular i adequar les bases legals de les entitats financeres, seguint criteris de prudència, tal com vam propugnar amb el procés de regulació de les entitats bancàries.

Andorra és, i ha de seguir sent, pionera en la prevenció i la lluita contra el blanqueig de diners criminals, i fins i tot ha de ser un model per a altres països similars a Andorra. Durant la legislatura passada s'ha avançat molt en aquest sentit, i ens hem dotat de mitjans legals i operatius per millorar l'efectivitat de les mesures vigents com, per exemple, la signatura i ratificació dels convenis de Viena i Estrasburg i l'aprovació de la nova Llei de lluita contra el blanqueig, que inclou la creació de la Unitat de Prevenció del Blanqueig, que és una eina operativa molt eficaç. Hem estat, doncs, avaluats pel Consell d'Europa amb unes conclusions molt positives i encoratjadores per al país, i no se'ns ha inclòs a la llista de països i territoris no cooperatius del Grup d'Acció Financera Internacional (GAFI).

Per seguir en aquesta línia d'actuació posarem en funcionament la Unitat de Prevenció del Blanqueig i en el nou Codi penal defensarem l'ampliació dels delictes tipificats com a blanqueig de diners criminals, en línia amb els convenis i les recomanacions internacionals en la matèria.

Tot això ho farem tot recordant i dient-ho que en aquesta matèria Andorra ha estat i és capdavantera. Perquè sovint tenim la sensació de formar part d'una mena de pilot d'una carrera que és al cap de la carrera, en la qual sembla que encara no hi hagi ningú més, perquè en alguns llocs del nostre entorn europeu, a vegades sembla més important la promoció mediàtica del que s'hauria de fer a casa dels altres, que la feina feta a la casa pròpia -la casa d'ells-

El turisme, un dels motors de l'economia: La capacitat inversora, l'estabilitat política i pressupostària, i la bona promoció del país, ens ha consolidat com a país turístic per excel·lència.

Impulsarem l'acord actual amb l'OMT -l'Institut Themis- per crear al nostre país una subseu de l'Organització Mundial del Turisme.

Vist l'èxit assolit en l'organització dels dos primers congressos mundials de turisme de neu, i havent obtingut la del tercer per l'any 2002, inscriurem de manera definitiva el Principat d'Andorra en el circuit de congressos i seminaris mundials aprovats per l'OMT.

Continuarem la promoció turística mitjançant l'esport amb esdeveniments especials que permetran propulsar Andorra en l'àmbit internacional a un cost raonable i amb una gran repercussió mediàtica. Així com seguirem treballant per desenvolupar el turisme de temporada baixa tal com ho preveu el pla de Marketing Turístic del 1999 al 2003.

Presentarem el Projecte de llei general del turisme per tal de regular totes les activitats relacionades amb el turisme i per determinar els drets i les obligacions de tots els agents que participen en aquest sector. Aquesta Llei es complementarà amb la creació d'un Pla general d'excel·lència turística basat exclusivament en la millora de la prestació de serveis: restauració, comerç, oci...

Potenciarem nous mercats emissors interessats en Andorra com a destinació turística.

Un dels problemes latents, per exemple, el de mà d'obra, de manera especial en aquest sector,

es podrà resoldre amb les perspectives que obre la Llei d'immigració.

Els Jocs Olímpics d'hivern: Apostem decididament pel projecte Andorra Olímpica perquè, més enllà de la motivació necessària, creiem que és una aposta esportiva, una aposta internacional, econòmica, social i urbana per a tot el Pirineu, que Andorra ha de liderar. La seva preparació donarà lloc principalment a la creació de noves infraestructures, de les quals gaudirà tota la població permanentment, i convertirem el nostre país en un destinació turística i esportiva mundial, tot respectant l'equilibri mediambiental.

Solament amb la suma d'esforços de les comunitats pirinenques, del lideratge esportiu internacional del Comitè Olímpic Andorrà, amb el compromís dels comuns i de totes les federacions esportives, i amb el suport del Govern i la unitat dels partits polítics, a més de la capacitat de la nostra societat civil, serà possible avançar decididament en la consecució d'aquest projecte. A més a més, tal com hem dit i repetit, tots els treballs que es facin de precandidatures, candidatures i altres feines preparatòries ja són per ells mateixos una promoció a un cost força raonable.

El joc reglamentat, com a complement de l'oferta turística: Avui la generalització del joc com a complement turístic és un fet en quasi tots els estats moderns. La seva implantació es fa amb totes les garanties que assegurin la seva honestedat, la incidència més reduïda possible en ludopaties i el màxim control estatal en tots els seus aspectes.

Andorra té oportunitats en aquest camp que cal saber aprofitar, alhora per oferir una part del lleure que es desenvolupa a tots els centres turístics importants, i també per tal que sigui una nova font d'ingressos.

Només s'ha legislat sobre el joc del bingo, i ja s'ha fet evident que la línia de rigor implantada és l'única possible.

Promulgarem, doncs, la Llei general del joc sota els paràmetres de màxim control i com a eina d'oferta turística complementària.

Es prendran les mesures cautelars necessàries per causar el mínim impacte social en l'aplicació pràctica de la Llei.

La llei, igualment obrirà les vies per fer participar les loteries estrangeres a l'erari públic mitjançant convenis, i així n'estabilitzarem i en reglamentarem la seva venda a Andorra.

La Societat de la informació i el coneixement: infraestructures competitives. Segons un estudi recent que coneixem, un 43% de les llars andorranes disposen d'ordinadors a casa i un 44% d'aquests ordinadors estan connectats a Internet; d'aquests, una gran majoria, el 81%, té bústia de correu electrònic i, això, demostra la clara integració dels ciutadans en la societat de la informació.

El Govern liberal ha permès la renovació del parc informàtic a les escoles amb 1.300 ordinadors connectats a Internet i repartits entre tots els centres escolars, xifra que representa un mínim d'un ordinador per cada nou alumne, i situa Andorra en un lloc capdavanter.

Els preus de les comunicacions, tant fixes com mòbils, han millorat durant els darrers anys, i s'han mantingut entre els més competitius del nostre entorn. Els nous productes com els forfets de 50 hores i la tarifa plana per a Internet, que hem posat a l'abast dels usuaris, fan més assequibles les connexions a la xarxa. Però estem, encara, lluny d'arribar als objectius, perquè aquests canvien cada pocs mesos i es fan molt més ambiciosos.

Per això, mitjançant la Llei de telecomunicacions de tràmit proper, emprendrem les accions estratègiques necessàries per fer el sector més competitiu i adaptar-lo a les evolucions de l'entorn. Hem de mantenir la qualitat del servei amb millors preus per als usuaris.

Seguint amb les iniciatives del Llibre blanc sobre la societat de la informació i el coneixement, proporcionarem accessos de telecomunicacions d'alta velocitat a les famílies i a les empreses per tal d'aconseguir que el nostre país i els nostres ciutadans disposin de les eines més avançades en l'àmbit de les noves tecnologies.

Les primeres accions seran la posada en marxa durant l'any 2001 dels sistemes GRPS i ADSL que permetran oferir serveis de banda ampla - Internet, correu electrònic, i transmissió de dades- d'alta capacitat, tant en mòbils com en telefonia fixa.

Les finances públiques sanejades i les noves fonts d'ingressos: Hem fet compatible durant els anys dels governs liberals una política pressupostària expansiva pel que fa a les inversions, i una racionalització i contenció de la despesa pública. En efecte, hem duplicat el

pressupost de l'Administració sense generar endeutament.

Ens hem dotat d'un òrgan superior de control de la despesa pública, el Tribunal de Comptes; hem actualitzat la Llei de contractació pública per garantir la transparència dels contractes amb les administracions i que amplia l'abast als comuns, i hem aprovat la Llei de la funció pública.

L'equilibri dels comptes públics s'ha donat per un increment de la recaptació en concepte d'IMI gràcies a un creixement de l'economia andorrana, i a la participació amb els seus excedents de les entitats parapúbliques de FEDA i STA.

Seguirem amb l'esforç de racionalització de la despesa pública i de transparència dels comptes públics, i traurem rendiment dels excedents no reinvertits de les entitats productives del sector públic, sense malmetre'n el desenvolupament futur com s'ha demostrat, i així evitarem la creació de nous impostos.

Invertirem els nous recursos en infraestructures, en la preservació del medi ambient i en el manteniment de l'alt nivell del benestar.

El marc fiscal indirecte que durant la darrera legislatura s'ha iniciat amb el desenvolupament d'un sistema fiscal just, equilibrat, adaptat a l'especificitat del nostre país i que garantirà el finançament de l'Estat durant els propers anys. Hem optat per un sistema fiscal indirecte, que desenvolupi l'actual impost de mercaderies indirecte i que es caracteritza per un tipus impositiu baix i generalitzat a tots els sectors econòmics. Es tracta de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis. Les transmissions de béns immobles també estan gravades en l'àmbit estatal i comunal amb l'impost de transmissions patrimonials immobiliàries per tal que es contribueixi a les inversions públiques. La línia d'actuació per als propers anys té en compte els objectius següents:

Aprovar les lleis sectorials de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis segons el calendari marcat per la Llei; crear les ecotaxes, una figura impositiva indirecta que permet recaptar sobre la base de les incidències que s'ocasionen al medi ambient, i per poder pal·liar aquests efectes; i, desenvolupar les contribucions especials, que permeten que els propietaris de béns immobles que veuen el seu valor incrementat per inversions realitzades pel sector públic, participin en el cost d'aquestes.

Paral·lelament als desenvolupaments legislatius relacionats amb les finances públiques, el marc financer dels comuns també serà objecte d'una regulació. A més, per mandat de la Llei de transferències, de l'any 1993, caldrà revisar la política de transferències per fer-la més coordinada amb els recursos que generen els mateixos comuns. En aquest sentit, per tal d'aclarir el marc financer dels comuns i concretar el seu marc competencial fem les següents propostes: limitarem l'endeutament dels comuns basat en la seva capacitat de generar recursos; determinarem el mapa tributari dels comuns mitjançant la Llei de finances comunals, que inclourà una revisió de la distribució de les transferències. La iniciativa promoguda des dels mateixos comuns podrà servir de base de negociació, juntament, també, amb el treball fet al Ministeri de Finances durant la legislatura passada. Aquest és un altre desplegament que, preferiblement, s'hauria de fer per consens de tota la cambra.

Estem disposats a facilitar la inversió comunal concertada i que afavoreixi el conjunt de l'Estat, mitjançant un fons de cohesió que sigui dotat amb una part dels impostos recaptats i que serveixi per a projectes de país.

Infraestructures i urbanisme: Amb l'aprovació de la Llei d'ordenament del territori i urbanisme, el Govern i els comuns disposen d'un marc jurídic que té uns quants eixos essencials: l'imperatiu d'avançar en el planejament urbanístic i de fer-ho de manera coordinada per totes les administracions, preservar el terreny públic comunal de l'especulació urbanística, i obtenir terrenys privats sense cost per a l'Administració.

L'esforç de millora d'infraestructures, i en concret la inversió destinada a millorar les infraestructures viàries, ha estat una de les constants dels darrers cinc anys. Evitant caure en projectes irrealitzables com l'antic pla de carreteres, hem definit, d'acord amb els comuns, un pla viari realista basat en la construcció de noves vies i la millora de les existents. Aquest esforç inversor ha permès tirar endavant projectes com el túnel d'Envalira i edificis destinats a acollir serveis educatius, sanitaris i de l'Administració.

Durant la propera legislatura caldrà continuar en aquesta línia i donar resposta per a una divisió més racional de carreteres generals i secundàries o la necessitat de fer carreteres d'amplada excessiva amb el consegüent impacte

en zones de muntanya d'alt valor paisatgístic i de biodiversitat.

Queden per publicar, és clar, els reglaments d'aplicació de la Llei d'ordenament del territori, i s'ha de presentar la Llei de requalificació de les carreteres generals i secundàries.

Seguint també la filosofia del l'actual Pla viari, millorarem l'eix viari d'enllaç entre les tres valls. Aquesta millora s'adaptarà a les possibilitats actuals: allà on sigui possible n'hi haurà prou amb ampliar i condicionar l'actual xarxa viària; en canvi hi haurà punts on caldrà fer derivacions.

Ja es comença el túnel del Pont Pla -el Grau de la Sabata-, les obres del qual ja han estat adjudicades, i adjudicarem les obres i construirem el túnel de FEDA a la pedrera, que unirà les parròquies d'Encamp i la Massana, de fet, les quatre parròquies altes.

El desdoblament de la carretera general núm. 1 per l'altre costat del riu Valira a la zona de Santa Coloma i la Margineda i l'enllaç adequat de la carretera de la Comella podran ser realitat aviat.

Conscients, també, de la necessitat d'augmentar les comunicacions amb l'exterior, construirem l'heliport nacional i acabarem les negociacions per a la reobertura de l'Aeroport d'Andorra-Pirineus.

Un nou sistema de transport en comú modern, el metro aeri, formarà part del canvi de model de vida i el portarem a execució en els millors terminis i condicions. Una comissió interministerial ha de donar seguiment a la presa d'una decisió sobre el sistema que cal adoptar abans del 30 de juny d'enguany.

El tercer gran eix és per mantenir i augmentar la qualitat de vida a Andorra començant per polítiques del medi ambient.

Farem una política encara més activa envers la seva protecció i recuperació. Hem de treballar per restaurar els espais que han estat contaminats i vetllar per la conservació i la gestió dels espais naturals per preservar-los d'agressions elaborant una normativa adaptada al nostre país. La gestió correcta dels residus és imprescindible per garantir la preservació de la salut i la protecció del medi ambient en un marc de desenvolupament sostenible.

L'any 1996 vam aprovar el Pla de sanejament d'Andorra que planifica fins a l'any 2002 les actuacions per tenir totes les aigües netes

mitjançant col·lectors i estacions depuradores d'aigües residuals.

La segona eina de protecció del medi és la gestió dels residus, que hem planificat sobre un horitzó de vint anys amb el Pla nacional de residus. Les actuacions principals en aquest sentit seran la minimització de la quantitat de residus i el seu reciclatge.

La Llei de caça aprovada durant aquesta legislatura té en compte els principis del Conveni de Berna relatiu a la conservació de la vida salvatge i del medi natural a Europa, que hem ratificat. Hem impulsat la gestió i conservació de la fauna salvatge mitjançant la creació de quatre nous vedats de caça i amb la realització d'estudis diversos sobre els animals més emblemàtics de la nostra fauna.

Acabarem les actuacions del Pla de sanejament realitzant les obres en infraestructures previstes (depuradores, col·lectors, sanejaments autònoms) per millorar la qualitat dels nostres rius.

Construirem la nova planta de tractament de residus i impulsarem les recollides selectives i les deixalleries, per tal de disminuir la quantitat de residus tractats a la planta i facilitar-ne el seu reciclatge.

Restaurarem els abocadors de cendres del país i treballarem en la viabilitat de l'exportació d'aquests residus.

Seguint la línia ja iniciada realitzarem campanyes de sensibilització a les escoles sobre la problemàtica dels residus.

Desenvoluparem un pla d'accions perquè no augmenti la pol·lució atmosfèrica i acústica, i realitzarem campanyes de prevenció adaptant la normativa a les necessitats reals.

Crearem un Centre de la Natura per divulgar tots els temes de medi ambient, que inclogui un espai pedagògic sobre l'aigua i altres medis naturals perquè pugui ser visitat per escolars i turistes. Adaptarem la normativa pel que fa a impactes ambientals perquè en el futur els projectes d'obres siguin més respectuosos amb el medi ambient, i vetllarem perquè es faci una restauració paisatgística allà on sigui necessari.

Recuperarem, també, la vida piscícola als rius a través de la nova Llei de gestió del medi aquàtic i del pla de sanejament.

L'agricultura i ramaderia són fonamentals per garantir una bona gestió i conservació, també, del medi ambient, del medi natural.

Hem desenvolupat polítiques ramaderes que permeten beneficiar-se del valor afegit del producte i fer que les explotacions incrementin la rendibilitat amb la creació del segell oficial "carn de qualitat controlada d'Andorra".

La creació de la societat Ramaders d'Andorra SA va arribar al millor moment. La posada en funcionament de l'Escorxador Nacional ha millorat les condicions de treball dels professionals del sector ramader i ha garantit la producció de la carn d'Andorra.

El complement necessari d'aquesta política ramadera és l'entrada en vigor del Protocol veterinari que adopta la normativa europea, i així integrem el territori andorrà en l'espai geogràfic veterinari de la UE i en conseqüència es regulen els intercanvis, les importacions i les exportacions d'animals vius i productes d'origen animal destinats al consum humà.

Assegurem i mantindrem l'agricultura i la ramaderia amb criteris de sostenibilitat, que garanteixin la conservació del medi ambient, el paisatge i la qualitat de vida de les persones. El sector agrari i ramader és imprescindible per a la gestió del medi ambient, com diem.

Posarem, doncs, en pràctica un programa de selecció i millora del bestiar boví adaptat a la raça del país.

Potenciarem els productes agraris de qualitat per tal d'aconseguir una rendibilitat més alta de les explotacions i oferir més garanties als consumidors, i promourem aquests productes per difondre la imatge del nostre país.

Promourem el dall d'herba en les zones més visibles, evitant que els prats quedin erms.

Motivarem el jovent per assegurar la continuïtat econòmica del sector agrari i ramader.

Desenvoluparem el turisme rural, per millorar els ingressos de les explotacions agrícoles, i també per diversificar-ne l'activitat i possibilitar-ne la continuïtat.

Iniciarem una campanya per informar el consumidor i educar els infants sobre els hàbits d'una alimentació més sana i racional.

Continuarem vetllant per la qualitat de tots els aliments mitjançant controls sanitaris estrictes i instaurarem sistemes d'autocontrol en la producció i en la comercialització.

En l'àmbit de salut hem regulat i aclarit el sistema del Centre Hospitalari Andorrà amb el rescat dels edificis de la Seguretat Social i amb

l'aprovació del Reglament de funcionament intern.

Hem obtingut una visió clara de la situació sociosanitària del país amb informes i publicacions diversos, del qual cal destacar el PANES (El Pla nacional d'entorn i salut).

Hem informat a la societat dels riscos i de les prevencions possibles de malalties amb campanyes de prevenció del càncer i de la sida, campanyes de vacunació, atenció específica al jovent, etc.

Hem consolidat els serveis públics existents, i hem millorat la xarxa de centres de salut. A més, hem creat el Centre de Salut Mental.

Hem treballat per millorar la protecció sanitària i social de tots els treballadors amb la signatura dels convenis en matèria de seguretat social amb França i Espanya, per millorar la protecció i assegurar els drets dels assalariats, pensionats i dels seus beneficiaris en els tres territoris.

Ara volem renovar el nostre compromís amb la societat andorrana en l'àmbit de la salut i del benestar per millorar la seva qualitat de vida.

Per això, seguirem fent les enquestes periòdiques com a instrument bàsic per a la planificació sanitària, la gestió de serveis i l'establiment de programes concrets.

Facilitarem la implantació d'establiments sanitaris privats vetllant, però, perquè ni el sistema de seguretat social hagi de suportar costos excessius, ni es dupliquin estructures sanitàries.

Garantirem la qualitat de totes les prestacions sanitàries del país, seguint les recomanacions de l'auditoria de gestió efectuada durant l'any 2000.

Crearem la targeta mèdica personalitzada amb les dades sanitàries del pacient, que facilitarà les gestions mèdiques, els reembossaments, etc. I no cal dir, que garantirem la privacitat de les dades mitjançant la Llei de confidencialitat d'elles.

Potenciarem i reorientarem el funcionament dels Centres de Salut per adaptar-los contínuament a les necessitats dels ciutadans de cada parròquia.

Seguirem la política de prevenció tant en malaltia com en accidents de treball.

Continuarem garantint la lliure elecció del metge, la màxima qualitat dels serveis i un sistema sanitari per a tothom a un preu just.

Consolidarem el diàleg entre les professions mèdiques i els estaments públics, amb la comissió de treball creada durant la legislatura passada a aquest efecte. I, en funció de les necessitats de la població, obrirem més especialitzacions al Centre Hospitalari Andorrà i promourem la medicina preventiva.

L'educació, el millor capital del nostre país: Des dels valors de la persona i de la comunitat humana, volem continuar contribuint a fer emergir i arrelar una "*cultura de l'educació*", és a dir, no es tracta només de donar coneixements instrumentals i tècnics per poder afrontar el futur professional en el mercat laboral, sinó també, i sobretot, de sentir-se coresponsables per a una societat més humana.

El futur d'Andorra passa per continuar considerant l'educació com una prioritat, com una eina de cohesió social i cívica, ja que la salut d'un país també es veu en la formació i la qualitat de vida dels seus ciutadans.

Cal continuar potenciant l'Escola Andorrana en la línia ja establerta, mitjançant el suport polític i econòmic necessari, sense oblidar però que la coexistència dels tres sistemes educatius i els convenis sobre l'educació signats amb els països veïns són un avantatge i un tresor de vital importància, que cal mantenir i defensar.

Durant la legislatura passada vam aprovar la Llei d'universitats, vam inaugurar l'Escola Andorrana de Santa Coloma, l'Escola Andorrana d'Encamp i estan en construcció les escoles d'Ordino i el centre de Batxillerat de l'Escola Andorrana a la Margineda. Un altre esforç important ha estat de dotar les escoles dels mitjans per permetre l'accés dels alumnes a les noves tecnologies. Des de l'any 1997 tots els centres escolars d'Andorra estan connectats a Internet -ja ho he dit- de forma gratuïta. Per millorar els continguts pedagògics, hem organitzat el Servei de Formació del Professorat, d'Innovació i Recerca Educativa i de Recursos Pedagògics. Dins de l'Escola Universitària d'Infermeria, hem iniciat el Pla d'estudis per a la formació de llevadores i de persones que vulguin fer les guardes d'infants a domicili reglamentades.

Continuarem mantenint les mateixes oportunitats d'accés a un ensenyament gratuït i públic de qualitat, sense excloure iniciatives educatives privades, tal com sempre ha previst la Llei.

Seguirem treballant per millorar cada dia, i adequar a les realitats canviants, els continguts

dels programes educatius de tots els sistemes existents a Andorra, per aconseguir una adaptació i un desenvolupament personal dels alumnes a la societat, amb incidència especial a l'aprenentatge de les llengües.

En compliment de la proposta de resolució que vam impulsar al Consell General els lliberals, modificarem els criteris d'atorgament de les beques per fer-los més justos, no ens podem acontentar amb el sistema actual que no té en compte cap criteri de capacitat econòmica.

Potenciarem el sistema d'orientació i informació entre els alumnes de tots els sistemes educatius, que tindrà com a objectiu encaminar els joves cap a la seva carrera professional futura.

Millorarem el sistema de formació professional com a aposta de futur per als nostres joves, per a les nostres empreses i per a la societat en conjunt. En aquest sentit, farem participar en els dissenys de plans d'estudis la Cambra de Comerç, Serveis i Indústria d'Andorra i els col·legis o col·lectius de professionals del país.

Continuarem l'esforç d'introduir la informàtica i les noves tecnologies a l'escola, com ho hem fet durant els darrers anys, en el marc de les propostes de la societat de la informació.

Completarem el pla escolar construint les infraestructures escolars necessàries i dotant-les de mitjans per dur a terme adequadament la seva missió. Ja hem començat a implantar el concepte d'escoles d'Andorra, que englobin tots els sistemes, de forma més comunicant entre les necessitats d'espais i les disponibilitats.

La Universitat d'Andorra, que compta ja amb 650 estudiants, ens dóna confiança per seguir desenvolupant-la, procurant sempre seguir atents a les necessitats de la societat andorrana.

Hem actuat de manera progressivament eficaç per millorar la qualitat de vida d'aquest sector de la societat andorrana, que ha mostrat una capacitat d'organització creixent. El diàleg amb les primeres associacions de gent gran ens han aprofitat a les seves justes demandes en un camí que cal omplir de fites més reals i tangibles.

El Govern tindrà un departament dedicat a la gent gran, que coordinarà esforços amb les associacions de gent gran i amb les llars de jubilats comunals.

Després de posar en marxa el programa d'aprenentatge d'informàtica, impulsarem serveis a través d'Internet per facilitar la vida de la gent amb més dificultats de desplaçament.

En el marc de les actuacions del Departament d'Esports, promourem les campanyes de sensibilització "Activitat física i salut per a la gent gran", que permetin motivar i contribuir a posar l'activitat física i esportiva més adequada a l'abast de la gent gran.

Seguirem ampliant els avantatges de la Tarja Magna per donar resposta a les demandes assumibles d'aquest col·lectiu de ciutadans; i, revertirem la taxa de solidaritat, de manera preferent en la gent gran beneficiària de pensions de vellesa o de viduïtat netament insuficients.

Per altra part, crearem el Consell Nacional dels Joves que estarà compost per les diferents associacions nacionals i exercirà funcions d'òrgan consultiu del Departament de Joventut, en totes les matèries i els projectes adreçats als joves.

Així, promourem el paper de les associacions de joves com a interlocutors amb el Govern, i aconseguirem que rebin el reconeixement internacional i a la vegada participin en fòrums internacionals (Consell d'Europa, la UNESCO, l'ONU, etc.).

Afavorirem la participació dels estudiants dins dels Consells Escolars de cada centre, per tal d'escoltar la seva veu i conèixer les seves realitats.

Basat en les conclusions de l'estudi sociològic de la *Joventut d'Andorra-2000* realitzat pel Departament de Joventut, editarem el Llibre blanc de la joventut 2001- 2004. I, en coordinació amb els ministeris implicats, aplicarem el projecte PAUSA, que consisteix en accions periòdiques d'informació i de prevenció sobre les dependències negatives (la droga, el tabaquisme, l'alcohol, etc.).

Continuarem facilitant l'accés a l'habitatge dels nostres joves mitjançant els programes de crèdits tous.

Potenciarem l'Institut d'Estudis Andorrans com a punt de trobada dels nostres estudiants i lloc de recerca i investigació.

A través del Consell d'Europa establim relacions amb altres països amb la finalitat d'afavorir els intercanvis juvenils en els àmbits educatius, culturals, laborals i de voluntariat.

D'acord amb els convenis internacionals establerts impulsarem dins del món comercial i econòmic l'ús del carnet jove.

Continuarem impulsant iniciatives com el Taller d'Emprenedors per tal d'ajudar el nostre jovent en la creació de la seva empresa.

En els esports, substituïrem el concepte d'esquí escolar pel d'esport escolar, i així oferirem la possibilitat als nostres estudiants d'aprendre i conèixer els valors de l'esport a l'escola, sota la coordinació del Departament d'Esports i de les federacions esportives

Els esportistes proposats per les federacions podran seguir un programa d'estudis adaptat, dins de l'estructura de l'Escola Andorrana.

Convertirem part dels terrenys de la casa Rossell d'Ordino en un centre d'estatges i d'alt rendiment d'Andorra per tal de promoure les estades esportives.

Oferirem espais dins dels nostres equipaments esportius amb la finalitat que les federacions disposin d'un lloc adequat per a la seva vida administrativa i social.

Promocionarem i reglamentarem conjuntament amb els comuns l'esport de lleure relacionat amb el nostre medi natural.

Avançarem en la regulació de les titulacions de tots els professionals del món de l'esport i oferirem cursos de reciclatge i d'especialització.

Continuarem el desplegament normatiu de la Llei en els apartats d'organització i de gestió de les associacions esportives, i farem una especial incidència en els esportistes d'alt nivell.

Promocionarem l'esquí com a esport nacional, i en aquesta línia negociarem un preu especial del forfait de temporada de totes les estacions per als andorrans i residents, per no discriminar cap ciutadà.

En la cultura pensem que el pluralisme i la tolerància són els eixos de la convivència i del diàleg cultural. Hem de fomentar que aquesta cultura del diàleg sigui fidel a la nostra pròpia identitat cultural. La promoció de la cultura reforça entre tots nosaltres, ciutadans d'Andorra, la pertinença a una comunitat nacional.

Andorra ha de fer compatible la defensa de la seva pròpia cultura amb actituds receptives i integradores dels trets culturals de les persones, de molt diverses procedències, que vénen a treballar i a viure al nostre país.

Caldrà trobar un lloc emblemàtic d'Andorra la Vella, preferiblement, per al Museu Nacional. La primera tasca a realitzar és la recuperació i la revaloració de les col·leccions d'objectes que fan

referència a la vida i a la història d'Andorra com s'està fent ja fa molts anys.

Impulsarem el Museu de Belles Arts habilitant a la parròquia de Sant Julià de Lòria, un espai destinat als pintors i artistes d'Andorra, i també destinat a acollir-hi en règim de comodat o una altra fórmula, col·leccions particulars de pintura.

La Farga Rossell ja és quasi una realitat, serà un espai que permetrà estudiar, restaurar i rehabilitar una de les indústries tradicionals d'Andorra. Restaurarem i rehabilitarem, també, el conjunt de la casa Rossell pel seu gran interès dins del patrimoni cultural andorrà i procurarem donar-li un ús públic i social.

Crearem un centre d'interpretació del romànic aprofitant el conjunt arquitectònic del país.

Construirem el nou Museu de l'Automòbil a Encamp per tal d'exposar correctament i augmentar la col·lecció de vehicles que hi ha actualment al fons del Museu i poder oferir a la societat andorrana i als nostres visitants una col·lecció realment única.

Desenvoluparem un projecte d'ajuts a la creació artística dels joves d'Andorra dins de l'àmbit de les arts plàstiques, de la música i de les arts escèniques. En aquest camp el Govern requerirà la cooperació i la coordinació de les entitats i fundacions privades, especialment les bancàries, que tinguin aquests mateixos objectius.

Treballarem per tal que la variant de la llengua catalana a Andorra sigui objecte d'estudi i protecció i afavorirem que la llengua oficial sigui un element de cohesió social, aplicant la Llei ja aprovada.

Promulgarem la Llei de protecció del patrimoni cultural d'Andorra, ja enllestida, per tal de protegir legalment el patrimoni moble i immoble així com el patrimoni arqueològic, paleontològic, documental i bibliogràfic.

Aquest és, senyories, el nostre programa d'investidura. Ja hauran remarcat, segur, que coincideix essencialment amb el programa electoral amb el qual el dia 4 de març se'ns va renovar la confiança. Així havia d'ésser, per coherència, i perquè aquell programa s'ha fet partint del coneixement del treball fet durant sis anys pel Consell General i pel Govern liberal.

Avui que sóc tot sol en aquesta taula, sense els ministres, i abans de concloure, és el moment de recordar, precisament, el treball fet per tots els ministres que m'hi han acompanyat.

Ja he dit altres vegades que he tingut el privilegi de poder-ho fer envoltat de bons amics. Dels qui saben donar un suport ferm a les idees encertades, i que també saben fer veure i fer reconèixer els errors quan cal.

D'entre tots ells n'hi ha un que representa perfectament aquella manera de ser tan andorrana, feta de profunda humanitat en els sentiments envers els altres, i d'apassionada fermesa en l'acció de servir-los. Permeteu-me que personalitzi en ell el meu agraïment més profund per la seva dedicació al servei d'Andorra i la de tots els qui m'han acompanyat fins ara. Manel Mas Ribó, gràcies i força ànims de part de tots nosaltres!

Ara encetem una nova legislatura en la qual tota la feina que cal fer serà molt més planera i ben feta si podem establir un clima de diàleg entre la majoria i l'oposició.

Deixin-me dir, senyores i senyors consellers, que les possibilitats hi són, més que mai. El desenvolupament de les sessions d'aquest Consell General i de les comissions legislatives hi haurà guanyat, n'estic segur, en el fet d'haver-se reduït i concentrat les opcions polítiques presents en la voluntat dels electors i, per tant, dins d'aquesta cambra.

Ho farem com cal si podem apartar durant prou temps les divergències fonamentals, les que hi hagi. Si sabem escoltar el que han volgut dir de manera tan equilibrada com clara els electors.

Hem de ser prou oberts d'esperit per no tancar-nos en aquelles certeses que a força de repetir-se, esdevenen dogmes sectaris i ens aparten de la realitat i del bé comú. Hauríem de saber tots plegats, fer una anàlisi plena d'humilitat i d'aquell seny andorrà dels homes de la nostre terra, de la muntanya.

Ens faria adonar de tot el valor que té la gran sort de viure a Andorra. La sort per a molts d'haver-hi nascut, i per a molts més, d'haver-s'hi arrelat.

Quan tinguem sempre present aquesta certesa, segur que els nostres actes els guiarà la voluntat de fer tot el que calgui, amb totes les nostres forces per tal que moltes més generacions de joves andorranes i andorrans puguin seguir sentint-se orgullosos de ser-ho.

Si així ho fem bons andorrans i andorranes serem, tal com ens va dir el Sr. síndic en prendre'ns jurament.

Moltes gràcies i visca Andorra!

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies, Sr. Forné.

Abans de passar a la intervenció següent suspendrem la sessió 10 minuts.

Us demanaré al reprendre de ser puntuals, si us plau.

(Són les 11.20h)

(És reprèn la sessió, són les 11.30h)

El M. I. Sr. Síndic General:

Bé, doncs, reprenem la sessió amb la intervenció del Sr. Jaume Bartumeu Cassany, candidat a cap de Govern.

Sr. Bartumeu podeu ocupar el lloc al centre de la sala per presentar el vostre programa.

Teniu la paraula.

El M. I. Sr. Jaume Bartumeu:

Gràcies Sr. síndic.

L'important suport rebut per les candidatures del Partit Socialdemòcrata en les eleccions generals del 4 de març ens ha situat en aquesta nova composició del Consell General com a primer partit de l'oposició tan en nombre de consellers generals com en número de vots nacionals obtinguts: un 30% de l'electorat.

Assumim aquest mandat popular amb responsabilitat i és des d'aquesta responsabilitat que el Grup Parlamentari Socialdemòcrata s'ha volgut acollir al que estableix el Reglament del Consell General per presentar la meva candidatura a Cap de Govern.

Ho fem plenament conscients que el resultat electoral ha donat una clara majoria al Partit Lliberal per la qual cosa és aquesta força política que li correspondrà durant els propers quatre anys assumir la direcció del Govern. Però, ho fem, també, amb la clara voluntat de deixar assentats i exposats en aquest inici de la legislatura els plantejaments programàtics que guiaran la línia d'actuació dels socials demòcrates dins i fora de Casa de la Vall.

En la vida de tot país, el demà importa tant o més que l'ahir. Per encarar correctament el moment polític present serà bo preguntar-nos quin futur ens prefigura.

Durant un debat celebrat el passat mes de febrer amb els altres dos candidats nacionals vaig fer referència a una idea que havia pogut llegir en la biografia del que fou primer ministre francès

Pierre Mendes-France que em sembla de primera aplicació al nostre país. La idea diu així: "Cal recomanar als que volen canviar el món de ser més seriosos que aquells que s'acontenten de mirar com gira.". Perquè, volem canviar Andorra per fer-la millor per a la seva gent, el Partit Socialdemòcrata va encarar el debat electoral i, encarem ara, aquest inici de legislatura des d'una posició que volem de seriositat, de responsabilitat i de transparència.

Andorra es troba en un moment de transició i les transicions porten, sempre, crisis. Per encarar la crisi que s'acosta en el marc de l'adaptació de la nostra economia i la nostra societat a l'entorn europeu hem de parlar clar. No ens hem d'enganyar dins d'aquesta sala i no podem enganyar els nostres ciutadans.

Alguns miren les coses com són i es pregunten: per què? Els Socialdemòcrates preferim mirar-nos les coses com voldríem que fossin i ens preguntem: per què no?

Massa sovint es tracten als ciutadans com si fossin simples portadors de vots. Sovint es pensa, també, que els ciutadans esperen les campanyes electorals delerosos de gresca, i es menysté l'evident voluntat de participació ciutadana en la discussió política en el debat sobre el futur del país.

Als Socialdemòcrates no ens agraden els discursos ambigus, per acontentar a tothom o per no molestar a ningú. Nosaltres, entenem, que l'escena política no s'ha de convertir en una mena de mercat per aconseguir vots. No és, aquest, el camí triat pels socialdemòcrates andorrans.

La confrontació política s'ha de fer sobre idees a l'entorn de projectes, no sobre imatges i a l'entorn de missatges publicitaris. Faria molt mal servei al país si renunciéssim als principis del nostre ideari polític.

És evident que, de moment, el Partit Socialdemòcrata no governarà, però, això no exclou que tenim la voluntat de responsabilitzar-nos cada dia d'Andorra i que estem disposats a arremangar-nos les mànegues per treballar al servei de la gent.

El nostre projecte polític de govern, partint de propostes clares que s'han plasmat negre sobre blanc en el nostre programa electoral, planteja la recerca d'entesa, d'acord polític nacional, en temes d'Estat i proposa alternatives concretes en qüestions fins avui mal dirigides, al nostre entendre, des de l'Edifici Administratiu de Govern.

Parlaré primer de les institucions:

Les institucions constitucionals porten avui vuit anys de rodatge. En aquests vuit anys s'ha pogut comprovar que l'edifici constitucional funciona raonablement bé. Però, han aparegut també, diverses tensions i algunes males pràctiques que fan necessària una decidida reorientació política adreçada a retrobar l'esperit del Consell Constituent del 1992 i 1993.

Diàleg i tolerància han de presidir les tasques de les institucions andorranes.

Cal afavorir, des de les institucions, una reflexió crítica sobre el futur d'Andorra sense amagar les dificultats que tenim al davant. Només així s'aconseguirà que la majoria dels ciutadans esmercin més atenció als afers públics.

Andorra és un país petit i fràgil. Petit en l'àmbit geogràfic i humà. I fràgil per quant la nostra estructura econòmica no està suficientment consolidada i el model de creixement de l'economia andorrana està totalment supeditat al manteniment d'unes relacions econòmiques exteriors, amb la Unió Europea, que es situïn en un marc de col·laboració i mútua confiança.

Aquest és el repte cabdal dels propers quatre anys.

Si no aconseguim definir internament, a Casa de la Vall, una proposta comuna de relació econòmica i social amb Europa que permeti adoptar una posició, també comuna, de tot el Consell General, no assentarem les bases de la consolidació d'Andorra com a país sobirà, econòmicament viable i internacionalment acceptable per a les institucions europees.

Només a partir d'aquesta definició prèvia, en seu parlamentària, d'un projecte, comú a totes les forces polítiques, que defineixi les relacions econòmiques exteriors, es podrà portar el debat a la ciutadania per aconseguir promoure un veritable projecte de futur engrescador per a tota la gent d'Andorra, siguin empresaris, professionals o treballadors assalariats. Un projecte de futur engrescador per a tots els que viuen i treballen a Andorra.

Proposem, doncs, que treballem per posar-nos d'acord com a mínim en tres àmbits essencials pel futur.

El primer: és la proposta de relacions econòmiques i socials amb Europa -ja m'hi he referit fa un moment.

Andorra només serà escoltada a París, a Madrid i a Brussel·les, si canvia el discurs, si fa una proposta concreta i coherent d'adequació

econòmica i social des de la nostra especificitat, però, també, des de la responsabilitat i la seriositat.

Segon àmbit: que Andorra sigui un país obert, que tingui i defensi uns valors i uns drets compartits pel conjunt de la ciutadania.

Els andorrans no ens podem tancar en la defensa numantina d'una identitat basada en el que hem estat o en el que voldríem continuar sent i, per bé o per mal, ja no som.

Cal fugir de les pors conservadores i treballar per consolidar un país que es va fent amb un projecte comú de futur, amb una suma d'accions positives d'integració cultural i social.

La cohesió social no es decreta, s'aconsegueix amb mesures concretes i positives fonamentades en uns valors ètics comuns sorgits de l'esperit de la Constitució.

I tercer àmbit d'acord necessari: la definitiva adequació del marc competencial dels comuns i el seu ple desenvolupament.

La necessària estabilitat institucional passa per la cooperació amb les parròquies i els comuns. A l'igual que l'acord institucional del 1992 va facilitar el pacte constitucional, s'imposa ara un desenvolupament legislatiu de les competències que la Constitució ha reconegut als comuns. En aquest sentit i sense que sigui una imposició de la Carta Magna, entenem que cal arribar a un nou acord que permeti tancar la ja massa llarga fase de transició vers uns comuns plenament integrats al nou marc constitucional.

Si aquest Consell General aconsegueix caminar per la via de l'acord polític en aquests tres àmbits es farà un pas endavant considerable per a fer arribar a l'Andorra real, a la vida diària del país, la consolidació institucional que va iniciar-se amb l'adopció de la Constitució pel poble andorrà el 14 de març del 1993 i el ple reconeixement d'Andorra com a Estat independent per la comunitat internacional.

Les millors sortides són sempre fruit d'un ampli procés de discussió. Aquesta sala i aquesta casa ha d'incentivar el contrast d'idees.

Els socialdemòcrates tenim una ferma convicció, una profunda creença, en el futur del nostre país.

Tots els que som avui aquí tenim una obligació històrica i moral amb les noves generacions, que volen un país tolerant i obert.

Un país que torni a posar en funcionament l'ascensor social i que torni a esdevenir el país

de les oportunitats per a fer possible que tots aquells que des de l'estudi, des del treball, des de l'esforç personal i familiar, vulguin millorar, ho puguin fer. Ho puguin fer comptant amb un bon ensenyament públic i amb una bona sanitat pública.

Els socialdemòcrates treballem per la cohesió social que només es pot fomentar plenament des d'un govern de progrés. Un govern que fomenti la identificació cívica dels ciutadans amb el país.

No seria admissible un govern que no deixés espai per al desenvolupament dels interessos privats. Però, si reduïssim l'Estat a la gestió dels interessos privats, encara que, per hipòtesi, hom pogués creure dir que són "els de tots", on passaria l'interès general? que quedaria de la ciutadania?

I sense ciutadans preocupats per l'interès general, sense valors que orientin o il·luminin l'acció pública, a la llarga, el govern no seria capaç ni de garantir la gestió privada de l'interès particular.

Economia i Finances:

L'actual moment de les relacions exteriors junt amb la fràgil situació de l'economia interna requereixen una visió econòmica a llarg plaç, fonamentada en la inversió pública.

Sí, encara que pugui semblar paradoxal, afirmem que la situació econòmica d'Andorra, que avui sembla molt bona, és al capdavant ben fràgil i poc ferma.

El govern no es pot limitar, com s'ha fet en els darrers anys, a observar com es recollien els fruits del creixement econòmic induït des de l'exterior.

Ara convé invertir seriosament, assenyadament, per aconseguir noves collites.

En la nostra economia tenim dues categories d'agents econòmics: l'empresa privada i l'Administració pública.

Les empreses privades inverteixen i generen riquesa quan tenen confiança en l'evolució de l'economia.

L'Administració pública ha d'anticipar-se, ha de saber preveure les necessitats col·lectives i fer inversions en obra pública que generin, també, activitat econòmica.

El Partit Socialdemòcrata defensa la llibertat d'empresa que reconeix la Constitució, però, també, defensa la facultat de l'Estat per intervenir en l'ordenació de l'economia en els

àmbits mercantil, financer i laboral, per fer possible, en el marc de l'economia de mercat, el desenvolupament equilibrat de la societat i el benestar general.

Fa uns anys que Andorra ha experimentat un procés de concentració del poder econòmic. Gràficament podríem dir que cinc o sis grans grups empresarials controlen la majoria dels negocis, de l'activitat econòmica, en el nostre país.

La política econòmica que ho deixa tot en mans d'uns pocs no enforteix el teixit empresarial andorrà.

L'alternativa socialdemòcrata planteja reformes econòmiques per fomentar la competència i impulsar la productivitat, és a dir, la creació de riquesa de les empreses andorranes. No hi ha, avui, ajudes financeres suficients per a joves empresaris que vulguin llençar-se a l'activitat econòmica per a fer créixer el país.

Paral·lelament caldrà fomentar la formació del capital humà incentivant l'empresari a formar els seus treballadors.

Els socialdemòcrates volem ajudar a la petita i la mitjana empresa, i als treballadors per compte propi.

Proposem una nova política econòmica que fomenti l'esperit emprenedor i que ajudi a construir una Andorra de riquesa plural, més ben repartida.

Per això, els socialdemòcrates, des del respecte a les regles i mecanismes de l'economia de mercat, creiem que l'Estat ha d'actuar per facilitar i permetre un creixement econòmic equilibrat, harmònic amb l'entorn i sostenible ecològicament. Aquesta actuació de l'Estat s'ha de dur a terme mitjançant la inversió en infraestructures, la regulació normativa que doni a l'empresariat la necessària seguretat jurídica per al desenvolupament dels seus projectes i, també, en determinats supòsits, amb la concessió d'ajudes i subvencions al sector privat.

La instauració d'un nou model fiscal, amb una generalització i diversificació dels diferents tipus d'impostos, permetrà establir els convenis de doble imposició amb els països veïns, amb els enormes avantatges que representa tant per captar inversió estrangera a Andorra -perquè, defensem que la pressió fiscal a Andorra sigui sempre més moderada que als països veïns- com perquè les empreses andorranes puguin exportar els seus productes i serveis a l'exterior

sense haver de tributar fora d'Andorra. Aquest model obre per a Andorra unes perspectives de futur enormes que cal aprofitar.

La política econòmica d'un govern socialdemòcrata, es basaria avui en les següents línies d'actuació:

Diversificar la nostra economia, tal i com ja preveien el Pla Estratègic i el Pla d'accions, modificant la legislació mercantil per facilitar i atreure inversions, i afavorint la creació d'empreses en sectors industrials i de serveis amb productes d'un alt valor afegit, un forn component tecnològic i respectuoses amb el medi ambient.

Modificar, així mateix, la legislació mercantil per permetre, amb caràcter general, que tots els ciutadans estrangers que hagin residit i treballat a Andorra durant deu anys, gaudeixin dels anomenats drets econòmics.

Treballar en estreta col·laboració amb a la Cambra de Comerç per impulsar i afavorir una modernització del sector turístic i comercial, encaminar-nos, així, cap a un model en què la qualitat de l'oferta turística i comercial sigui el factor diferencial.

Incentivar el procés de modernització i millora dels establiments comercials i turístics instaurant un sistema de compensacions i promoure crèdits preferents que ajudin a finançar les inversions necessàries.

Afavorir la formació tècnica i professional, i fomentar i subvencionar la formació permanent dels treballadors per millorar la qualitat i poder comptar amb una mà d'obra ben formada i qualificada.

Mantenir el caràcter d'empreses públiques de FEDA i l'STA. Els resultats positius d'aquestes dues empreses, s'han de destinar a la inversió per millorar els serveis o, alternativament, per reduir els preus de l'energia elèctrica i les telecomunicacions.

Reservar a la titularitat estatal els serveis essencials de la nostra comunitat, evitant qualsevol privatització que no assegurí una millora real del servei rebut pel ciutadà, que representi un monopoli de dret o de fet, o que es produeixi en una situació de desregulació que deixi en mans privades decisions que han de ser reservades a la voluntat general.

Impulsar la utilització de les noves tecnologies mitjançant les inversions necessàries per millorar la seguretat i la velocitat de transmissió de la informació.

Elaborar la Llei general del turisme i la Llei del comerç, que han de definir els drets i obligacions i regular alguns aspectes, com la competència deslleial, que provoquen imperfeccions i distorsions en el mercat.

Sensibilitzar el sector turístic, que és, i ha de ser un pilar fonamental de l'economia andorrana, per eradicar l'oferta sense qualitat i introduir més transparència, a partir de la informació i la defensa dels turistes com a consumidors.

Realitzar un pla global de promoció que condicioni el creixement turístic a la capacitat de recursos (aigua, espais vitals, capacitat de les instal·lacions i serveis) i prioritzi el turisme cultural, de natura i de congressos.

Encaminar les inversions en infraestructures per a pal·liar les greus mancances en trànsit viari i aparcaments, fugint de megaprojectes poc realistes i de dubtosa eficàcia.

Desenvolupar reglamentàriament la Llei d'agricultura i ramaderia perquè el conjunt de la pagesia andorrana i els consumidors del país en surtin beneficiats primant els criteris de qualitat i seguretat alimentària. Afavorir especialment els agricultors que cultiven petites parcel·les.

Política econòmica i relacions amb Europa:

En el seu discurs de cap d'any el president de la Confederació Helvètica per a l'any 2001, el socialista de Zurich, Moritz Levenberger, va invitar els suïssos a "mal·liar-se de la nostàlgia". El president suís va dir clarament als seus conciutadans "... le bon vieux temps n'est qu'un mythe".

Defensant l'adaptació de Suïssa a l'entorn europeu va recordar que Suïssa "sempre ha tingut la capacitat de transformar-se al seu ritme i en benefici propi".

Efectivament, fins i tot el govern suís s'ha adonat que ja no és possible viure d'esquena a Europa. Tant és així que el seu calendari institucional assenyala l'horitzó de l'any 2008 per a una adhesió a la Unió Europea.

Andorra necessita també tenir un horitzó clarament definit pel que fa al futur de les nostres relacions econòmiques exteriors.

Aquest horitzó, insisteixo, s'ha de dibuixar recercant un veritable acord polític nacional.

I, en la discussió i definició de l'horitzó no podem defugir la qüestió de la fiscalitat.

A l'hora de plantejar un model econòmic per al nostre país, els socialdemòcrates partim d'una

opció clara i definida: volem que el nostre Estat es doti dels mitjans suficients per assegurar la seva viabilitat futura com a Estat independent i sobirà. Per tal d'aconseguir-ho, és contraproductiu voler seguir vivint dels privilegis que la història ha volgut posar al nostre abast, perquè, al segle XXI, creiem que no són el suficientment sòlids com per aguantar les conseqüències de les polítiques cada cop més unificades de la Unió Europea.

Considerem imprescindible definir un model econòmic que sigui, alhora, sostenible i arrelat a la manera de ser autòctona, però, també, acceptable pels nostres veïns. I, per tant, que no sigui susceptible de ser posat en perill per decisions unilaterals a l'abast de qualsevol cancelleria propera. És per això, que creiem que, sense minva de la nostra sobirania, l'establiment de les bases d'aquest nou model de convivència ha de ser fet en estret diàleg amb Europa, amb transparència i sense dobles llenguatges.

En la nova constitució econòmica que proposem, la reforma fiscal hi té un paper preponderant per la senzilla raó que és una de les eines essencials que defineixen el model d'Estat i possibiliten en aquest determini, de manera efectiva, l'assignació de recursos segons prioritats preestablertes d'interès general.

El sistema fiscal no és mai un fi en si mateix. És un instrument per aconseguir uns determinats propòsits. El fonamental és dotar de recursos financers al sector públic per tal que pugui dur a terme les activitats que la societat li ha encomanat. La reforma del sistema fiscal andorrà que proposem té, també, aquest propòsit essencial. Andorra necessita una reforma fiscal perquè només d'aquesta manera el seu sector públic estarà en condicions de disposar dels recursos adients per fer front a les necessitats que avui tenen la societat i l'economia andorranes.

Aquesta és la primera i fonamental raó per la qual és necessària una reforma fiscal: si els andorrans volem un país modern, amb els estàndards europeus en matèria de benestar social, amb les infraestructures i serveis públics adequats, en condicions d'impulsar nous sectors econòmics que puguin resultar competitius en un món cada cop més globalitzat, fa falta un sector públic eficaç.

Com ens deia un bon amic, el professor Antoni Castells, en un estudi sobre la qüestió -i el citaré-: "A curt, curtíssim, termini podria

semblar que la situació actual és envejable". Els ciutadans d'Andorra disposen d'uns recursos fiscals pagats bàsicament per ciutadans d'altres països que els permeten gaudir d'uns serveis públics prou correctes, les seves empreses i comerços són competitius perquè no paguen impostos i el sistema bancari resulta atractiu per la seva opacitat i per una fiscalitat inexistente. Però, no ens enganyem, això és viure dins d'una bombolla, i el dia que esclati el xoc serà molt més gran i negatiu que si les coses es preparen adequadament. Andorra no ha de ser competitiva gràcies a uns avantatges fiscals que difícilment podran mantenir-se com fins ara, sinó gràcies a la rendibilitat dels seus negocis, la preparació dels seus ciutadans i la seva capacitat per convertir en rendibles aquells sectors, com el del turisme, en els que té avantatges ben clars respecte a d'altres països. I per fer-ho necessita un sector públic que jugui un paper i estigui en condicions de fer-ho".

Aquesta filosofia de base que compartim fonamental la nostra proposta en reforma fiscal sobre quatre objectius principals.

Primer: obtenir els recursos suficients per finançar les polítiques públiques en matèria social i d'infraestructures.

Un Estat socialment avançat ha de dotar les seves finances públiques dels mecanismes necessaris per poder fer front als desequilibris que inevitablement provoca el lliure mercat. El sector públic andorrà, en comparació amb la riquesa existent en mans privades, és relativament pobre quant a capacitat d'inversió en infraestructures o en possibilitat d'ampliar la despesa en polítiques socials per estrictes raons de justícia i de solidaritat.

Segon: generalitzar la càrrega fiscal.

És notori que l'actual model impositiu està bàsicament suportat pels comerciants mitjançant l'impost d'entrada de mercaderies. Molts altres sectors de l'economia andorrana, tot i operar i beneficiar-se d'un entorn favorable, no contribueixen, o ho fan de manera ínfima, a la despesa pública. Cal corregir aquest desequilibri per raons d'estricta justícia contributiva, però, també per tal que la hisenda pública sigui menys dependent dels gairebé únics ingressos provinents del comerç.

Per altra banda, una diversificació més justa de les fonts d'ingressos podrà permetre, en el futur, que l'Estat, si la conjuntura ho exigeix, pugui fins i tot rebaixar la pressió fiscal als

comerciants per fer més competitius els preus dels nostres productes.

Tercer: donar seguretat jurídica als ciutadans i als agents productius.

Un dels elements que caracteritzen un model econòmic seriós, estable i sostenible és l'existència de seguretat jurídica. Per part de les institucions, això significa establir regles clares i transparents de conducta de manera que els ciutadans i els agents productius puguin, en tot moment, orientar la seva actuació i les seves inversions sense risc d'arbitrarietats, capricis o pedaços. Es tracta, per consegüent, d'establir un horitzó clar i transparent del que serà l'activitat recaptatòria de l'Estat tant a curt com a mig i llarg termini. Per aquesta raó, creiem necessari contemplar la reforma fiscal com un procés gradual a desenvolupar en deu anys.

Quart: donar garanties a Europa que Andorra mereix crèdit suficient per no ser considerada paradís fiscal.

De res serveix seguir lamentant-nos que se'ns consideri paradís fiscal si no fem res per deixar de ser-ho. Els socialdemòcrates volem, seriosament, desempallegar-nos d'aquesta etiqueta i, per això, estem disposats a fer les passes i els sacrificis que calguin.

La reforma fiscal és una de les condicions indefugibles, encara que no l'única, per fer-ho realitat. Considerem que un pla a deu anys pot ser-nos útil tant per modular el *tempo* de la nostra reforma interna i fer-la no traumàtica per als nostres conciutadans com per donar garanties a Europa que ens estem movent en la bona direcció. I creiem que ens servirà també, per protegir algunes de les especificitats avui importants de la nostra economia, com ara el secret bancari, amb arguments suficients com per evitar pressions i imposicions que d'altra manera serien difícils de suportar.

Aquests canvis en matèria fiscal no poden fer-se de forma precipitada, ni ingènua. Els hem de fer posant al davant de tot els interessos econòmics i socials dels ciutadans andorrans i amb la prudència i gradualisme precisos per a no desmantellar res sense saber com es reemplaçarà. Però, s'han de donar les passes precises. No podem, de cap manera, esperar a ser els últims de la classe.

Tothom entendrà que es demani temps per reduir gradualment els actuals avantatges fiscals, si és per anar en una direcció determinada. Ningú ens demanarà, tampoc,

que Andorra implanti una fiscalitat similar a la dels països veïns.

Pel contrari Europa no acceptarà tàctiques dilatòries, que tinguin per únic objecte, a penes amagat, guanyar temps, per tal de deixar les coses com estan. Ningú no ho acceptarà i, a més, és dolent per a Andorra.

Andorra està ubicada geogràficament enmig de països pertanyents a la Unió Europea. A més, hi està fortament vinculada des de tots els punts de vista: històrics, culturals, econòmics, personals, polítics i institucionals. Andorra comparteix un projecte similar al de tots aquests països i el nostre futur, trobant les formes més apropiades, està lligat a la Unió Europea.

Andorra està, doncs, obligada a respectar unes certes regles del joc amb aquests països. Aquestes regles del joc demanen avui l'existència d'un determinat grau de cooperació internacional en la lluita contra el crim organitzat i el blanqueig de diner i que s'evitin formes de competència deslleial entre els països, incloent la competència fiscal deslleial.

Pel que fa a la lluita contra el blanqueig de diner i el crim organitzat podem afirmar que Andorra ha fet i està fent el que cal. Ningú ens ho discuteix a Europa.

Pel que fa a la competència fiscal deslleial, pel contrari, estem mal considerats tant per l'OCDE, que ens té situats a la llista de paradisos fiscals a combatre, com per la pròpia Unió Europea.

La passada setmana la premsa d'Andorra es feia ressò d'unes declaracions de Mathies Brinkmann, alt funcionari a la Direcció General de Relacions Exteriors que depèn del comissari de Relacions Exteriors de la Unió Europea, Christopher Patten, en les quals assenyalava que un escull important que interfereix actualment les relacions bilaterals entre la Comissió Europea i Andorra és la qüestió de la fiscalitat sobre l'estalvi dels no residents.

Aquestes declaracions són, al capdavant, un simple recordatori.

Diguessin el que diguessin i, sobretot, callessin el que callessin els darrers programes electorals, els responsables dels partits polítics que vam presentar-nos al sufragi dels andorrans sabíem perfectament que aquesta qüestió havia d'estar a l'ordre del dia de l'activitat del Consell General en començar aquesta nova legislatura.

Els països de la Unió Europea estan disposats a obrir les fronteres, a què no hi hagi barreres per a la lliure concurrència, ni de mercaderies ni de capitals, però, a canvi demanen que la concurrència es faci en igualtat de condicions. Si no es fa així, diuen, caldrà plantejar-se fins a quin punt les fronteres econòmiques han de continuar obertes. I si resulta impossible tancar-les, aleshores es plantegen la possibilitat d'imposar sancions. De fet, ja fa dies, mesos, que ens estan avisant.

En matèria fiscal, les mesures més immediates afecten a la tributació de les rendes del capital. La Unió Europea ha arribat a un acord per tal d'aplicar una fórmula d'intercanvi d'informació per a l'any 2010. Mentrestant hi haurà un període transitori, durant el qual alguns països (Àustria, Bèlgica, Luxemburg), podran establir una retenció alliberadora (del 15% fins l'any 2005, i del 20% després), que els permetrà preservar el secret bancari. Aquest sistema entrarà en vigor l'any 2003, i fins aleshores es duran a terme negociacions amb els països tercers, entre els quals Suïssa, Andorra i Liechtenstein. Ens queda, així doncs, un any i mig -només un any i mig- fins el 31 de desembre del 2002, per arribar a un acord amb la Unió Europea.

Estem convençuts que la Unió Europea facilitarà les coses i acceptarà fórmules graduals si veu que per part andorrana hi ha una clara voluntat d'introduir reformes i se li presenten propostes tècnicament solvents i ben elaborades.

Pel contrari, és molt probable que Brussel·les reaccioni amb irritació i utilitzi mesures de pressió si sospita que una altra vegada es tracta només de guanyar temps utilitzant tàctiques dilatòries. Andorra podrà demanar gradualisme i prudència per avançar cap a un determinat objectiu sense posar en perill l'economia andorrana ni demanar-li que doni un salt en el buit. En canvi, difícilment serà acceptat per la comunitat internacional mantenir, amb aquesta o una altra aparença, la situació actual.

Necessitem, doncs, encarar aquesta reforma tributària portes endins, ja ho hem exposat, per millorar la capacitat econòmica de l'Estat. No podem oblidar que els serveis públics i la protecció social són la contrapartida positiva dels impostos i de les cotitzacions socials.

Però, també necessitem tirar endavant la reforma tributària, portes enfora, si no volem trobar-nos bandejats de l'Europa comunitària.

La reforma que propugnem té cinc característiques: una distribució justa de la càrrega fiscal. La raó última de la reforma fiscal no és altra que acatar, sense hipocresia, el mandat de l'article 37 de la Constitució quan diu, literalment: "*totes les persones físiques i jurídiques contribuiran a les despeses públiques segons la seva capacitat econòmica...*"

Gradualitat i moderació: la reforma fiscal ha de ser desenvolupada de forma gradual i progressiva per tal que els canvis es puguin anar assimilant, per donar temps a l'adopció de les mesures complementàries precises (plans comptables, registres, administració tributària reduïda però qualificada) i també per evitar efectes indesitjats en l'economia.

Pressió fiscal baixa: la pressió fiscal ha de ser baixa per continuar fent atractiva la plaça comercial i de serveis andorrana, en el nivell suficient, però, per poder convèncer la Unió Europea d'acceptar convenis de doble imposició.

Simplicitat i baix cost administratiu: el disseny dels impostos i la seva administració s'han de caracteritzar per la simplicitat, tant en la determinació de les bases -sistema d'estimació objectiva a partir d'un conjunt de mòduls- com en evitar sobre costos mitjançant la introducció de noves tecnologies i d'un reduït nombre de personal qualificat.

Finalment, combinació de tècniques d'imposició directa i indirecta: partint de la base que, com a criteri general, l'impost directe és més just i eficient, però, també, més costós d'implementar correctament, mentre que l'indirecte és més fàcil d'aplicar, però, alhora no aconsegueix gravar efectivament la capacitat econòmica, la reforma fiscal ha de ser capaç, doncs, d'introduir, amb els ritmes adients, tècniques d'ambdues natures, tal i com ja es fa a tots els altres països europeus -microestats inclosos- per tal de fer compatible l'eficiència en la recaptació, la competitivitat de la plaça i la justícia tributària. Això, requereix unes mesures immediates.

Pel que fa a la imposició indirecta proposem, en una primera part, la generalització de l'impost de mercaderies indirecte i de l'impost indirecte de prestació de serveis.

Pel que fa a la imposició directa proposem introduir, també de forma immediata, la tributació sobre la renda dels capitals i sobre els guanys de capital dels no residents, i poder fer front així a les exigències més peremptòries de la Unió Europea abans del final de l'any 2002.

Finalment, en paral·lel a la reforma interna, proposem obrir negociacions amb la Unió Europea per tal de: donar garanties que Andorra opta definitivament per un model econòmic no agressiu, transparent i solidari; obtenir convenis de doble imposició que eliminin els obstacles actualment existents per tal que les empreses i els professionals andorrans puguin acudir en condicions d'igualtat al mercat únic europeu; i plantejar un acord d'associació que obri la via a la definitiva consolidació de les nostres relacions econòmiques amb Europa.

La política social: els socialdemòcrates proposem transformar progressivament la societat andorrana per tal de fer efectiu i consolidar l'Estat de dret democràtic i social de què vam dotar-nos lliurement en aprovar la Constitució. Proposem omplir de continguts, desenvolupar i fer efectius els drets econòmics i socials constitucionals i els drets que es deriven de la Carta social europea, incorporant-los al nostre ordenament jurídic i, sobretot, a la vida quotidiana.

Volem que Andorra assoleixi els estàndards socials europeus en matèria de benestar social. Volem fer efectiu al nostre país allò que és norma a tots els països que ens envolten, estiguin governats per la dreta o per l'esquerra. A Europa ningú gosa qüestionar que l'Estat del benestar és un patrimoni comú i un signe de civilització de tots els països de l'Europa occidental.

La política social d'un govern socialdemòcrata es basaria avui essencialment en les següents línies d'actuació:

Nacionalitat i cohesió social: modificar la Llei de nacionalitat establint el dret a adquirir la nacionalitat per naturalització als quinze anys de residència. De forma paral·lela, impulsar polítiques que afavoreixin la integració i la implicació de tots els ciutadans i ciutadanes en la vida social i política d'Andorra, tot seguint les recomanacions del Consell d'Europa, i amb la finalitat que progressivament la població andorrana de fet tendeixi a equiparar-se amb la població andorrana de dret.

Promoure un nou programa de finançament privilegiat de l'habitatge i altres mesures encaminades a permetre l'accés a la propietat de l'habitatge a aquelles famílies que en condicions normals de mercat no hi poden arribar, tenint en compte que la Constitució reconeix el dret de tothom a gaudir d'un habitatge digne i que els poders públics han de promoure les condicions per fer efectiu aquest dret.

Vetllar especialment per evitar qualsevol forma de discriminació de les persones i lluitar decididament, establint i afavorint els mecanismes legals i administratius que siguin necessaris, contra qualsevol forma de racisme o xenofòbia.

Política laboral: les principals mesures en aquest àmbit són les següents:

Crear i posar en funcionament una borsa de Treball, vinculada a la concessió de noves autoritzacions d'immigració, entesa no únicament com un instrument d'intermediació entre oferta i demanda de treball sinó com una eina de gestió social que haurà d'esdevenir fonamental per definir les polítiques en matèria d'immigració, gestió del subsidi d'atur i formació permanent dels treballadors.

Adoptar una Llei qualificada d'immigració plenament compatible amb els principis constitucional d'igualtat i no discriminació, assentant clarament el principi de prioritat en el treball per als ciutadans que ja resideixen a Andorra.

Desenvolupar la legislació general i les reglamentacions específiques en matèria de seguretat i salut en el treball, que ens permetin assolir uns nivells de seguretat en el treball equiparables als dels països més avançats.

Modificar l'actual procediment d'acomiadament i establir, com arreu, un sistema basat en l'acomiadament justificat o disciplinari i en l'acomiadament per causes objectives, és a dir, per necessitats de funcionament de l'empresa, amb indemnització.

Instaurar un sistema modern de subsidi d'atur, que és una de les mesures de protecció bàsiques d'un Estat del benestar, vinculat a la recerca activa i efectiva de treball per part de l'aturat, a la formació permanent o a la realització de treballs en favor de la comunitat.

Regular, mitjançant lleis específiques, l'exercici del dret de sindicació i del dret de vaga, establint els mecanismes que garanteixin i

protegeixin el lliure exercici d'aquests drets. La llei ha de tenir especial cura en regular les condicions en què podrà desenvolupar-se el dret de vaga per garantir el funcionament dels serveis essencials de la comunitat.

Impulsar la representació dels treballadors a les empreses i la negociació col·lectiva entre associacions patronals i sindicals. L'experiència arreu d'Europa demostra que la concertació social és un instrument molt eficaç de regulació de les relacions laborals que pot servir, per exemple, per anar instaurant una flexibilitat d'horaris de treball, adaptada a cada empresa o sector econòmic concret, que permeti conciliar els interessos de l'empresa i dels treballadors.

Sistema de Seguretat Social: la modificació de la legislació del sistema de seguretat social és una de les nostres prioritats bàsiques. Volem que la Caixa Andorrana de Seguretat Social esdevingui una eina fonamental en la gestió de les polítiques de protecció social i en l'extensió de l'Estat del benestar per a tothom. Per aconseguir-ho és necessari entendre les prestacions socials de la CASS, no com a favors o ajudes sinó com el que realment són: drets que tenen els assegurats; millorar la representativitat del consell d'administració; establir de forma clara els criteris, les condicions i les circumstàncies en què els assegurats tindran dret a percebre de la CASS el 100% de reembossament de les despeses ocasionades en cas d'hospitalitzacions i malalties que requereixen tractaments llargs i costosos; amb caràcter immediat, allargar progressivament, segons el temps de cotització, els períodes perquè els treballadors que no poden cotitzar i les seves famílies tinguin una cobertura social; incrementar la quantia de les pensions d'orfanat i viduïtat fins uns nivells dignes i raonables ja que les actuals pensions són clarament insuficients; aconseguir la universalització de les prestacions socials. El sistema de seguretat social ha de vincular amb caràcter obligatori tots els treballadors - assalariats o no assalariats- i no com fins ara que és obligatori per a uns i facultatiu per als altres; establir una prestació econòmica per als treballadors no assalariats, com els petits empresaris i els treballadors autònoms, en cas de baixa mèdica per malaltia o accident; redefinir el finançament de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, diferenciant clarament entre prestacions contributives i no contributives, de manera que les prestacions no contributives es financin via transferències del

Pressupost general. El finançament de les polítiques de protecció social ha de ser responsabilitat de l'Estat i no dels assegurats via cotitzacions a la Caixa Andorrana de la Seguretat Social; progressivament, encaminar-nos cap a un model en què les cotitzacions socials, tot i contribuir a la despesa sanitària per malaltia, es destinin bàsicament a garantir les pensions de jubilació i el subsidi d'atur. Tenint en compte que el dret a la salut és un dret de tots els ciutadans, el finançament de la Sanitat, com el de l'Educació, ha de fer-se fonamentalment via transferències del Pressupost general; garantir una pensió mínima de jubilació que, per a tots els treballadors que han cotitzat un nombre determinat d'anys, no ha de ser inferior al salari mínim.

Pel que fa a l'Estat del benestar: cal destinar els recursos econòmics suficients que permetin un desenvolupament real i tangible de l'Estat del benestar per a totes les ciutadanes i ciutadans, d'acord amb els següents criteris:

L'Estat ha de garantir uns serveis públics de qualitat per al conjunt dels ciutadans i ha de propiciar la progressiva universalització i gratuïtat dels serveis essencials: educació i sanitat.

El sistema sanitari públic és un dels pilars de l'Estat del benestar i tots els ciutadans han de poder accedir-hi. Com a servei públic, el sistema sanitari ha de prioritzar l'usuari amb criteris de qualitat i eficàcia per sobre dels actuals criteris de rendibilitat econòmica.

El Govern ha de coordinar el sistema sanitari a partir de polítiques de prevenció i promoció de la salut, d'una completa xarxa d'assistència primària i d'una bona política hospitalària, mantenint l'actual sistema de lliure elecció del facultatiu.

Atenent les especificitats sociolaborals de la població andorrana, l'Estat ha de vetllar per la suficiència i per la qualitat de les places de guarderia en unes condicions econòmiques assumibles per totes les famílies del país. Cal establir un sistema de beques o una ajuda econòmica específica per a la dona treballadora amb infants de menys de tres anys.

L'Estat haurà de dotar-se dels serveis necessaris per garantir l'atenció i l'assistència a la gent gran, afavorint en el possible la permanència en el seu entorn familiar i social. Alternativament cal garantir places suficients a les residències per a la gent gran així com als centres geriàtrics.

L'atenció a la gent gran no ha de reduir-se a l'àmbit sanitari i assistencial sinó que l'Estat del benestar ha de garantir també, la qualitat de vida de totes les persones que gaudeixen de la seva jubilació.

Cal vetllar pels sectors més desfavorits de la nostra societat, establint polítiques de solidaritat que reduïxin situacions de pobresa i evitin la marginació i l'exclusió social.

La solidaritat no ha de ser únicament interna sinó també externa. Tenim la sort de ser un país ric amb una elevada renda per càpita. Volem ajudar els més desfavorits i, per això, seguint els criteris de l'ONU, destinar un 0,7 del pressupost nacional a l'ajuda internacional tenint en compte el treball de les ONGs d'Andorra a l'hora de la seva efectiva canalització.

Educació, esports i cultura: el dret a l'educació és un dels drets fonamentals de la persona, reconegut per la Constitució. L'educació, en totes les edats formatives de la persona, és el principal instrument que tenim per garantir la igualtat d'oportunitats entre tots els ciutadans i contribuir al desenvolupament econòmic i cultural del país, així com per enfortir la cohesió social.

Els socialdemòcrates també entenem la cultura com un dret de la persona. Entenem la cultura com un fet dinàmic, actiu, canviant, ric i plural.

Com la síntesi de la cultura tradicional autòctona dels nostres padrins més totes les aportacions que ha rebut d'altres procedències i grups socials, de tots els ciutadans i ciutadanes que viuen a Andorra.

Volem que els ciutadans puguin accedir de forma real i efectiva al fet cultural. Volem, en definitiva, una cultura a l'abast de tothom.

En el marc d'aquests principis un govern socialdemòcrata desenvoluparia les següents propostes en els àmbits educatiu, esportiu i cultural:

Assumir la plena responsabilitat en matèria educativa, cultural i esportiva, pròpia d'un Estat sobirà i, per tant, enfortir l'Escola Andorrana, l'esport de base i les manifestacions culturals.

Ampliar l'oferta educativa pública en funció de les necessitats socials per garantir la igualtat de tracte i d'oportunitats de tothom, així com assegurar que les infraestructures escolars esdevinguin dignes, se solucionin les mancances d'edificis i espais escolars i es racionalitzin els espais ja existents.

Consolidar el batxillerat actual de l'Escola Andorrana, amb la diversificació de les modalitats de batxillerat, creant els batxillerats artístic i esportiu, i estudiar la possibilitat d'establir un batxillerat nocturn per a adults.

Promoure la formació professional mitjançant l'arpenatge dins de les empreses, donant-li el prestigi que es mereix, en estreta col·laboració amb la Borsa de Treball i la Cambra de Comerç, i millorar el sistema de beques per als joves que vulguin estudiar formacions professionals que no s'imparteixen a Andorra. Tot sense deixar de banda la formació professional que actualment ofereixen els diferents sistemes educatius.

Promoure i estimular a fons l'esport escolar i l'esport de base a través d'un nou replantejament de l'Escola de Formació de Professions Esportives i de Muntanya. Aquella escola ha d'esdevenir el veritable centre de formació dels futurs educadors esportius del país que, en col·laboració amb les federacions esportives, ha de formar i treballar per a l'esport de base.

Desenvolupar noves infraestructures esportives, de manera especial un estadi nacional per fer front a les mancances actuals davant de possibles grans esdeveniments esportius.

Estimular la participació ciutadana en el disseny de les accions culturals mitjançant la creació d'un òrgan consultiu on es trobarien representats els diferents sectors de la societat implicats en el món cultural.

Elaborar la Llei del patrimoni històric i cultural, que ha de permetre la definició, la conservació, la defensa, l'enriquiment i la difusió del nostre patrimoni, així com les lleis o reglaments sectorials

-d'arxius, de biblioteques, de museus- que la desenvolupin i completin.

Ordenar el sistema museístic amb la creació del Museu Nacional que ha d'esdevenir l'eix vertebrador de les estructures museístiques actuals i futures.

Promoure i incentivar les anomenades indústries culturals, com les audiovisuals, editorials, i les relacionades amb les noves tecnologies, vetllant per la correcta adaptació d'aquestes activitats a l'actual normativa europea en els àmbits de circulació de béns i serveis culturals i la preservació de drets d'autor.

El darrer pilar del nostre programa, ordenament del territori: les profundes

modificacions intervingudes en les estructures econòmiques del nostre país exigeixen una revisió dels principis que han regit fins ara l'organització de l'espai i que estaven basats exclusivament en objectius econòmics a curt termini.

La política d'ordenament del territori ha de prendre en consideració de forma apropiada, mitjançant una planificació, els aspectes socials, culturals i mediambientals.

L'ordenament del territori ha de ser democràtic, global i prospectiu.

Per fer-ho possible convé: modificar la Llei d'ordenament territorial per aconseguir una utilització racional del sòl, la millora de la qualitat de vida i un desenvolupament socioeconòmic equilibrat dels diferents territoris; fer una revisió de les competències institucionals de la supervisió en l'ús del territori; incorporar la representació del Ministeri de Medi Ambient com a òrgan consultiu en matèria d'ordenació del territori, urbanisme i construcció; establir i desenvolupar un pla general d'infraestructures 2001-2010 presidit pel principi rector del desenvolupament sostenible que integri les diferents inversions públiques a realitzar; promoure la creació de la "taula de transport públic", amb les empreses del sector, amb l'objectiu d'estudiar i proposar les mesures tècniques, econòmiques, comercials i financeres per desenvolupar i millorar quantitativament i qualitativament el servei; estudiar la viabilitat de noves alternatives al transport públic convencional.

Aquests són, doncs, els eixos vertebradors del programa de govern socialdemòcrata. No he parlat aquí, tot i que el Reglament no em limita el temps, de molts altres aspectes, tots ells importants, que figuren al nostre programa electoral i que anirem plantejant i defensant durant la legislatura que acabem d'encetar.

Es tractava avui, només, d'exposar, en aquest discurs-programa, l'orientació general de la nostra proposta. No voldria, però, que es pogués pensar que la meva -que la nostra- única preocupació és la qüestió econòmica.

Estem preocupats, i tenim motius per estar-ne, per veure com estem i on anem econòmicament.

Però, també, hem de pensar en com som, com a país, com a societat.

Hauríem de trobar el temps per somiar una Andorra millor, una Andorra plena, una Andorra plena en vocació de futur, en cohesió social i en la implantació de nous valors democràtics. Una Andorra per una democràcia intensa, viscuda, participativa. Una democràcia que escolti la gent, que cregui en la gent.

Andorra no serà un país vàlid per a tota la gent que hi viu i hi treballa si no aconsegueix ser alhora un país en moviment, un país que crea, que produeix, que va endavant, un país que creu en ell mateix.

La història d'Andorra ens ensenya que el nostre país progressa fent salts endavant, fent successives mutacions i no pas per una lenta evolució.

1419, el Consell de la Terra; 1866, la Nova Reforma; 1993, la Constitució. Són dates cabdals. Són salts endavant.

Ara toca fer un altre salt endavant, un salt endavant per a l'Andorra de les persones, per a l'Andorra de la gent.

Aquesta és l'Andorra per a la qual ens comprometem a treballar durant els propers quatre anys. I així ho farem.

Amb les nostres idees, amb la nostra passió i, també, amb el nostre cor. Per tal de continuar treballant per la gent d'Andorra.

Gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies, Sr. Bartumeu, per la vostra intervenció.

Abans de passar, doncs, a l'última intervenció dels candidats a Cap de Govern se suspèn, novament, la sessió durant deu minuts.

(Són les 12.30h)

(És reprèn la sessió, són les 12.40h)

El M. I. Sr. Síndic General:

Es reprèn, doncs, la sessió amb la intervenció del

Sr. Jordi Mas Torres, candidat a cap de Govern.

Sr. Mas podeu ocupar el lloc al centre de la sala per presentar el vostre programa.

Teniu la paraula Sr. Mas.

El M. I. Sr. Jordi Mas:

Gràcies Sr. síndic.

Molt il·lustres senyories.

Avui tinc l'honor de comparèixer davant del Consell General, per primera vegada en representació del Partit Demòcrata, per exposar el nostre programa de govern, que recull, en definitiva, les línies programàtiques i ideològiques que defensarem al llarg d'aquesta legislatura.

Comparec, també, davant vostres Senyories, gràcies a la cortesia del Grup Lliberal, que amb la cessió d'una signatura, ha fet possible que el Grup Demòcrata pogués presentar la meua candidatura d'acord amb la constitució i el Reglament del Consell General.

Vull, doncs, agrair públicament en nom propi i del Grup Demòcrata, el gest de solidaritat parlamentària, del Grup Lliberal, i més concretament al M. I. Sr. Cándid Naudi.

Aquests comicis, els tercers celebrats després de l'aprovació de la Constitució, han significat, també, un pas més cap a la consolidació dels partits nacionals i, per tant, l'aclariment del panorama polític al nostre país.

El Partit Demòcrata, des de la seva posició de partit progressista i de centre reivindica la seva part de protagonisme en aquest nou panorama polític, des del respecte a les altres formacions, i sobretot al dret dels electors a escollir lliurement entre diferents opcions polítiques, sigui quina sigui la seva tendència, com a essència més pura de la democràcia.

De ben segur que el Partit Demòcrata ha estat el darrer en néixer i, per tant, ens ha obligat a treballar amb els inconvenients que comporta el no disposar del temps suficient, però som optimistes, i tenim davant nostre molt camí per recórrer. Avui tenim, doncs, la oportunitat d'utilitzar aquesta sessió del Consell General per fer sentir la nostra veu.

El Partit Demòcrata aprovava el passat 27 d'octubre del 2000 en el seu congrés fundacional les línies d'un projecte polític de progrés, reformador amb vocació modernitzadora, i es presentava a les eleccions del 4 de març passat, amb un programa realista, que fa compatible la generació de riquesa amb al cohesió social.

El resultat electoral ens ha portat a l'oposició del Consell, per tant l'acceptem, i actuarem com a tal, però puc garantir que el Grup Parlamentari Demòcrata, farà una oposició

ferma en tot allò que consideri oportú, però a la vegada amb un esperit constructiu, fent prevaler l'interès general per sobre del partidista. Tenim molt clar la importància d'aquesta nova legislatura i les decisions que s'han de prendre.

El nostre programa electoral, ve determinat per una manera d'entendre la política en un espai de centre, i es fonamenta en dotar al país de les condicions necessàries per fer possible un marc socialment harmònic i unes bases econòmicament sòlides.

En aquest sentit considerem bàsic dibuixar una nova estratègia de futur per al Principat d'Andorra, potenciant el títol II de la nostra Constitució, essencialment amb un desplegament dels valors de la llibertat, la justícia, i la igualtat, en benefici d'un progrés social. Simultàniament, i com a factor impulsor d'aquests principis, promoure una política econòmica coherent i oberta a l'exterior.

Davant dels reptes importants que hem d'afrontar els propers anys, propugnem el consens en temes d'estat, on està en joc el futur d'Andorra, com a país sobirà i com a comunitat diferenciada, aquests temes són:

- Les relacions amb Europa
- El creixement sostenible
- La fiscalitat
- La nacionalitat.

Únicament en aquests temes, són en els que nosaltres hem proposat el consens al llarg de la campanya, i entenem que per aconseguir-ho cal la voluntat i predisposició de tots els grups parlamentaris. En tot cas, ara no es pas a nosaltres en qui recau la responsabilitat de propugnar el consens, aquest dependrà, en bona part, de la voluntat de la majoria. Això no vol dir que no puguem participar en d'altres acords que es puguin donar, en base a un diàleg obert i franc, i sempre que els mateixos entrin dins de la definició política del nostre partit.

Relacions Internacionals.

La nostra política internacional es desenvoluparia en base a dos principis fonamentals que ens han semblat deixats de banda aquests darrers anys. El primer d'aquests principis és el consens entre les forces polítiques tal com he dit. No ens podem oblidar que, en la porta d'aquesta mateixa casa, hi consta gravat, ja fa segles "Virtus unita fortior", una frase que, al dia d'avui, no ha perdut el seu sentit, i que tots hauríem de tenir present a la

ment, quan ens assentem en aquesta sala. El consens passa per una perfecta informació d'aquest Consell General, emanació del poble andorrà. Creiem i pensem que el Govern, de cap manera, pot amagar a la representació nacional les dificultats i entrebancs que es poden trobar en el camí de les relacions internacionals, ni tampoc amagar tant les negociacions que està duent a terme amb els altres actors internacionals, com les voluntats d'aquests actors en front del nostre país.

Durant l'última legislatura, aquest consens no s'ha pogut assolir i, encara en els últims dies, ens hem pogut donar compte, a través de la premsa, que tota la informació rebuda del Govern no arriba fins a aquesta digna assemblea. La nostra política seria del tot diferent amb unes relacions estretes i contínues entre el Govern i el Consell General, amb la finalitat que la política internacional sigui dibuixada en el si del Parlament i no en els despatxos tancats i discrets del Govern.

El segon principi rector de la nostra política internacional el trobem, també, dins de la nostra història. Cal que encarrilem la nostra conducta sobre els principis definits en el Manual Digest, és a dir que actuàrem des de la modèstia i sense voler donar lliçons a ningú. Andorra, des de la seva Constitució, ha pogut trobar el seu lloc en el concert internacional. Ara bé, molt sovint, massa sovint, s'ha pogut constatar com s'actuava amb una certa prepotència, descuidant-se dels principis rectors de l'acció dels nostres avantpassats. Certament, la història no es repeteix, però hem de trobar en la nostra història tots els ensenyaments necessaris per a la nostra conducta internacional. I, entre tots aquests ensenyaments, vull destacar el que es podria anomenar el principi de modèstia, de tal manera que la nostra conducta sigui agràida als estats estrangers i no criticada, com massa sovint s'ha vist.

En base a aquests dos principis, la nostra política internacional passaria, en primer lloc, per una acció voluntària i determinada cap als nostres dos veïns més pròxims, la República Francesa i el Regne d'Espanya. Els últims anys, les relacions amb aquests dos països s'han anat distanciant, la qual cosa pensem que és inadmissible. S'esmerçarien tots els esforços per retrobar amb aquests dos països, en el més gran equilibri, unes relacions ancestrals de bon veïnatge. Certament, ja s'ha signat el conveni trilateral que haurà d'aprovar aquesta Cambra,

però, més enllà dels convenis internacionals, les relacions diàries han d'ésser fluides i basades en la confiança mútua. Això no és el cas avui dia. S'ha de poder restablir aquesta confiança mútua de tal manera que no existeixi dificultat de cap mena en aquestes relacions. D'altra part, és necessari propugnar, des de l'Assemblea i des del Govern, un reequilibri entre els dos estats veïns. Els últims anys, aquest equilibri s'ha anat deteriorant i cal, en aquest punt, definir una política activa a fi que es restableixin les relacions històriques entre el nostre país i els nostres dos veïns.

També crec necessari seguir una política activa en front dels altres països europeus i, en particular, aquests que han nomenat cònsols o cònsols honoraris en el Principat d'Andorra. Entre aquests, vull destacar Portugal, que compta amb una comunitat important en el nostre país i, amb el qual, s'hauria d'estendre, el més aviat possible, els efectes de l'acord trilateral ja signat amb la República Francesa i l'Estat Espanyol. No puc deixar de banda, igualment, Anglaterra i Alemanya, ambdós països que compten una comunitat significativa en el nostre país, i amb els quals les relacions haurien d'ésser seguides i fluides, de tal manera que els ciutadans andorrans es puguin desplaçar, sense cap dificultat, a aquells països.

No vull, amb aquestes paraules, dir que s'hauria de fer una diferència amb els altres països europeus, els quals han acreditat un ambaixador a prop del nostre Estat. La nostra política internacional ha d'ésser activa i dirigida a tots els països d'Europa. Ara bé, entendreu que pugui fer una menció especial pels països europeus que compten amb un nombre significatiu de súbdits en el nostre país.

I, de tots els països europeus, voldria destacar, igualment, l'Estat del Vaticà, amb el qual el Copríncep Episcopal té unes relacions privilegiades. El respecte mutu entre ambdós estats. S'hauria de poder obtenir que la veu d'Andorra sigui escoltada en els afers que la puguin afectar en els anys a venir, i això només es pot obtenir mitjançant una relació de mútua confiança amb aquest Estat.

La nostra política internacional aniria, també, dirigida a l'ampliació de l'acord que es va signar l'any 1990 amb la Unió Europea. Des del 1990, la Comunitat Europea, avui Unió Europea, ha anat cada dia més cap a una integració, i l'any que ve ja serà vigent la moneda única. L'ampliació de la Unió també és un extrem a considerar des d'Andorra, així com l'extensió

del que s'anomena l'"espai Schengen". En tots aquests avanços en la construcció europea, és necessari que Andorra sàpiga negociar amb la Unió Europea un conveni que li asseguri el seu lloc en la Europa moderna. Des d'aquesta Cambra, ja vull manifestar, en nom propi, en nom dels consellers del meu Grup i en nom del Partit Demòcrata, la nostra plena predisposició, en el marc dels principis abans definits de consens i modèstia, per participar en la definició de les relacions entre Andorra i la Unió Europea, relacions que només poden anar cap a un acord ampliat al sector dels serveis. S'ha de definir i seguir, en aquest àmbit, una política clara i transparent a fi que, molt ràpidament, es pugui presentar al poble andorrà i a aquesta Cambra el resultat d'aquestes negociacions per a la seva aprovació i ratificació. Andorra, al nostre parer, no pot quedar al marge d'Europa i cal, doncs, portar una política interna, amb coherència amb aquesta necessitat internacional. Però de res no serviria demorar en el temps la conclusió d'un nou acord amb la Unió Europea, atès que tot retard causaria un greu perjudici al país.

Continuant amb el tema de relacions internacionals mercantils, creiem que igualment al marge de les negociacions ja encetades amb l'Organització Mundial del Comerç, fóra necessari, si més no, estudiar les condicions d'ingrés a dit organisme, i les conseqüències internes que això causaria, a fi de prendre una decisió definitiva. Cal un diàleg franc amb els organismes representants del món empresarial i social per copsar millor l'oportunitat i els efectes que pot comportar una decisió com aquesta.

Ara bé, la política internacional no s'acaba amb l'economia. No s'ha de deixar de banda, de cap manera, l'àmbit social i l'àmbit cultural. En l'àmbit social, a més de la Carta Social, de la qual parlaré en l'apartat del meu discurs dedicat a les mesures socials que proposem, crec imprescindible estudiar les condicions d'adhesió al *Bureau* Internacional del Treball. Aquesta organització reuneix la gran majoria d'estats del món, i els seus principis restrictius ja estan continguts en la nostra Constitució. S'aplica molt sovint, en matèria d'higiene i seguretat, i creiem oportú participar amb aquest organisme, a fi de conèixer de primera mà les recomanacions i projectes d'aquesta organització.

En l'àmbit cultural, vull destacar la participació d'Andorra a la Unesco, participació activa i ja

reconeguda, però creiem que, també, tot i tenint en compte els mitjans del nostre país, s'hauria de portar en el tema cultural una política més activa i més oberta cap a l'exterior.

Crec que podem comptar, per desenvolupar aquesta política internacional, amb els nostres diplomàtics, ambaixadors i personal del ministeri d'afers estrangers, als quals els demanaria un esforç intens, per a permetre al Govern d'Andorra conèixer, en els millors terminis, les decisions que, podrien afectar al nostre Estat. La presència d'Andorra a l'exterior ha d'ésser remarcable per la seva qualitat i per l'activitat, i el personal del Ministeri, que es caracteritza per la seva competència reconeguda, pot comptar amb el nostre suport, en tot moment.

No voldria acabar aquest apartat sobre les relacions internacionals sense proposar que, davant dels reptes que esperen a Andorra, s'estudiï l'oportunitat de crear una associació dels petits països europeus, tal com Mònaco i San Marino, amb els quals ja tenim relacions seguides. Certament, la problemàtica de cada país no és la mateixa, però crec que aquesta associació podria tenir un cert interès en el moment de tractar temes d'interès comú, tal com el posicionament en front de la Unió Europea i de la Organització Mundial del Comerç. Els petits països europeus tenen molts trets en comú, i aquesta semblança justificaria la creació d'aquesta associació, que podria tenir la seva seu a Andorra i una presidència rotativa, a fi de posar en comú els mitjans de cada país per a fer sentir les nostres veus en els fòrums internacionals.

Aquestes propostes es desenvoluparien, tot continuant amb l'activitat diplomàtica desplegada fins a la data, tant en el marc de la Organització de les Nacions Unides com en el de les relacions bilaterals.

Interior i Justícia.

Mitjançant la promulgació de la Constitució l'any 1993, el Principat d'Andorra podria dotar-se d'aquells mecanismes que, en definitiva, garantissin els drets i llibertats fonamentals de la persona, així com consolidar la regulació del nostre Estat a través del principi de legalitat. Tanmateix, la Constitució en si no deixa d'ésser una enumeració de principis i drets que han d'ésser reconeguts, però que requereixen, -per assolir una plena seguretat jurídica- que es regulin exhaustivament mitjançant les corresponents lleis de cada matèria. Aquest

mecanisme resulta imperatiu i necessari per a assolir una Constitució no merament semàntica -és a dir, únicament de paraula-, sinó efectiva i real.

El nostre Estat de dret s'instrumenta en base a tres poders: el poder legislatiu, l'executiu i el judicial. La passivitat del Govern aquestes dues legislatures passades, no fent front als greus problemes que s'han anat evidenciant en relació al poder judicial, ha facultat que hagi quedat minvat de les seves prerrogatives, debilitant la seva funcionalitat. Insisteixo en dir que el poder judicial, a l'entendre del Partit Demòcrata, és un dels pilars fonamentals de la nostra societat i del nostre estat de dret, justament perquè el que justifica la validesa de les lleis és la força que obliga a obeir-les i, per tant, aquells estaments o institucions que promouen l'eficàcia de les lleis i la seva validesa esdevenen essencials perquè el nostre dret positiu, adaptat als nostres principis constitucionals, atorgui seguretat jurídica als nostres administrats i ciutadans i reguli la vida social en definitiva.

Tal com està proclamat en la pròpia Constitució, el poder judicial s'ha de nodrir d'un sistema de jutges independents, inamovibles i, evidentment, qualificats, amb l'ajut dels necessaris mitjans i prerrogatives per poder desenvolupar les seves funcions inherents.

El Partit Demòcrata, per a millorar el funcionament de l'administració de Justícia, proposa que es reformin les lleis de procediments judicials per tal que s'agiliti la tramitació dels litigis. i sobretot, l'execució de les decisions. En aquest darrer apartat, seria bo analitzar la necessitat de crear una Batllia que es dediqui únicament a l'execució de les sentències i decisions pronunciades. Paral·lelament, atenent que la tramitació de les suspensions de pagaments, arranjaments judicials i fallides és tramitada per la Batllia, als efectes de dotar-la de millors instruments per accelerar la resolució de les mateixes, es fa necessari i imprescindible la promulgació d'una llei que reguli el procediment concursal, ja que l'actual normativa de 1968 ha quedat totalment obsoleta. En aquest apartat, s'insisteix igualment en la promulgació d'un Codi Mercantil. Igualment l'eventual reforma de les lleis processals hauria de ser sensible a un fenomen social, malauradament, cada dia més present com és el maltractament de les dones en el si de la seva llar familiar. S'hauria de potenciar l'adopció de mesures cautelars que s'apliquin amb tota urgència amb caràcter de

prevenir i evitar els referits maltractaments, i l'angoixa psicològica que les mateixes provoquen.

Per altra banda, la creació d'un procediment especial per la tramitació del cobrament litigiós de les lletres de canvi, també simplificaria notablement la saturació dels contenciosos que d'aquesta naturalesa avui existeixen davant dels jutjats.

Endemés d'aquests mecanismes de caràcter processal, s'intueix la necessitat de regular l'accés a les funcions i als càrrecs jurisdiccionals. La capacitació d'oficials, dels secretaris i dels propis jutges i magistrats és essencial per evitar un col·lapse del sistema i, per tant, una ineficàcia de les resolucions derivades dels organismes jurisdiccionals. Es proposa, per tant, promoure convenis amb les escoles de pràctica judicial dels països veïns per a la formació d'oficials, secretaris, jutges i magistrats.

En contrapartida, la carrera judicial ha d'ésser una garantia degudament regulada legislativament per als nostres jutges, magistrats i fiscals, els quals coneguin d'inici les possibilitats de promoció i d'evolució dins l'administració de justícia. A tal efecte, igualment, també, s'haurà de regular la participació dels mateixos en programes formatius organitzats pel propi Consell Superior de Justícia, i la substitució puntual de la persona que es trobi formant-se en dits programes, als efectes que la formació no impliqui la suspensió o relentiment dels tràmits que es trobin sota la competència i jurisdicció de la persona que en aquells moments està gaudint del programa de formació.

En síntesi, la regulació d'una carrera judicial i la possibilitat d'estructurar una formació continuada de tot el personal adscrit a l'administració de justícia contribuirà i possibilitarà finalment l'andorranització de la justícia de forma gradual i progressiva.

Paral·lelament, resulta imprescindible dotar el poder judicial dels mitjans materials i personals que esdevinguin necessaris per poder desenvolupar les seves funcions de forma àgil i eficient. Amb aquest ànim, es donarà prioritat a l'increment dels recursos humans i materials, afegint-hi el propòsit de millorar el procés de selecció del personal administratiu de les Batllies, tot valorant la conveniència de possibilitar, tant a dit personal com a les

autoritats judicials, l'especialització ja sigui en matèria penal, civil i administrativa.

Tractant-se el nostre sistema de dret civil d'un sistema basat en la jurisprudència, promourem, mitjançant personal contractat a tal efecte i amb els mitjans econòmics que es precisin, que tota la jurisprudència derivada dels nostres Tribunals Superiors quedi recollida, i degudament publicada en format CD-Rom. Aquesta dinàmica simplificarà la recerca de les decisions, i dotarà d'unitat els pronunciaments recaiguts tant en primera instància com en segona, facultant una major seguretat jurídica per als administrats.

Promourem, en el sentit de descongestionar l'actual saturació existent en els nostres tribunals, la creació d'un tribunal d'arbitratge i desenvoluparem la llei que regularà les seves funcions, atribucions i procediment.

En l'àmbit material, impulsarem la construcció d'una seu de la justícia que dignifiqui les funcions que aquest estament de la nostra societat té encomanades. Creiem que aquestes mesures donaran els mitjans de tot àmbit perquè la nostra justícia sigui un element consolidador imprescindible del nostre estat de dret i, al mateix temps, creïn el context, per aquelles persones que pertanyen a dita administració, que les motivi perquè, amb el seu encert i dedicació, facin realitat els ideals de justícia.

Finalment, pel que fa al Consell Superior de Justícia, promourem la promulgació d'una llei que reguli clarament les seves funcions administratives i disciplinàries sobre el sistema judicial, i possibiliti que dit organisme esdevingui un òrgan de control efectiu. D'altra banda, instarem al Consell Superior de Justícia perquè emeti informes que il·lustrin la realitat i necessitat del sistema judicial, als efectes de poder àgilment trobar les solucions a les disfuncions detectades.

Una normativa essencial que regeixi la nostra societat ha d'ésser la promulgació del nou Codi Penal. La societat és dinàmica, i la tipificació dels delictes ha d'avançar en paral·lel. Es proposa la redacció d'un Codi Penal, que s'adapti als mandats de la nostra Constitució.

Des del Partit Demòcrata, sempre hem pensat en contribuir amb tots els mitjans per tal que el nostre Principat gaudeixi d'una societat justa i cohesionada. Aquest propòsit, però, en el nostre Principat s'ha d'articular atenent la peculiaritat

d'ésser un país on existeix una desproporció evident entre la població forània i la autòctona.

El pronunciament del Tribunal Constitucional, mitjançant l'Aute del 9 de febrer del 2001, declarant d'inconstitucionalitat radical l'article 6.1 de la Llei qualificada d'immigració, i afegint que aquest podria arribar a contaminar d'inconstitucionalitat qualsevol dels articles de la Llei esmentada que fos interpretat d'acord amb ell, i molt especialment els articles 12, 13, 14 i 15, posa en evidència un plantejament equivocac de la Llei en qüestió.

Nosaltres som conscients de les facultats de cada poder on resideix l'estructura del nostre Estat. Així, l'executiu -Govern- no pot atribuir-se potestats que són inherents del poder legislatiu -el Consell General. L'article 6.1 de la Llei qualificada d'Immigració declarada inconstitucional, disposava que el Govern definia les condicions d'entrada dels estrangers al Principat d'Andorra. Veiem com, en primer lloc, el Govern es reservava el dret d'establir les condicions d'entrada dels estrangers al Principat, i en segon lloc, es deixava per definir les mateixes. Aquest plantejament així descrit vulnera clarament els principis de no arbitrariedad i de seguretat jurídica de la nostra Constitució.

Nosaltres proposem la promulgació d'una llei d'immigració que sigui respectuosa amb els principis constitucionals, i que reguli la immigració com un factor de transcendental incidència, tant pels seus aspectes socials com per la seva influència en l'economia del país. La nostra orientació, concretament, evidencia la necessitat d'ésser més selectius en la inserció de persones més qualificades en la nostra societat. Aquesta dinàmica, però, haurà de tenir present la regulació internacional que es fa en relació a les matèries d'immigració, així com la normativa sobre drets humans desplegada.

Per assolir els anteriors propòsits, la borsa de treball esdevé una eina o instrument essencial que permeti distribuir les necessitats laborals de la nostra societat, i a la vegada oferir un plantejament d'activitats que potenciïn una economia per al nostre Estat, basada cada dia més en uns serveis de qualitat.

Administració Pública.

Quant a l'Administració pública és evident que sobre la mateixa s'ha de reflexionar atenent la seva naturalesa de servei públic, però a la vegada, entenem que la mateixa resideix en un conjunt d'institucions, organismes i persones

per mitjà dels quals s'ofereix i es garanteix el funcionament dels serveis públics. Així, doncs, s'ha de seguir estudiant fórmules administratives per agilitar la tramitació de les peticions dels ciutadans, però a la vegada s'han de trobar mecanismes que facilitin a dites institucions, organismes i persones les seves específiques tasques administratives. En aquest sentit nosaltres proposem la reforma del Codi de l'Administració, ja que és una norma proclamada amb anterioritat a la Constitució, i que òbviament precisa que s'adapti i s'enriqueixi de les disposicions constitucionals si volem que de forma eficaç satisfaci els drets i les llibertats continguts en el títol II de la Carta Magna.

En relació al personal adscrit a les administracions públiques hem de possibilitar que executin les seves activitats amb plena satisfacció i amb plens mitjans. A títol d'exemple el Partit Demòcrata ha detectat que el Servei de Duanes i el Centre Penitenciari treballen en ocasions amb ínfimes condicions i amb gran precarietat. Pel que fa al Servei de Policia, la societat ha d'ésser conscient de l'important servei que s'efectua des d'aquella institució. La seguretat ciutadana ha de quedar plenament garantida, i abans hem esmentat que resulta important adequar la legislació penal a les necessitats actuals del país, d'igual forma s'han de potenciar els mecanismes de prevenció de les infraccions penals, així com de tutela dels drets i llibertats de la persona. La pau social i la seguretat ciutadana són béns preciats i ineludibles de tot estat de dret. El Servei de Policia i les persones que l'integren mereixen, per tant, tota l'atenció davant de les missions que tenen encarregades, les quals comporten de forma inherent un elevat risc de compromís. Cal racionalitzar i optimitzar els medis i infraestructures que doten als referits serveis, i fer que les condicions de treball siguin les més adients, perquè el seu servei sigui prestat amb el màxim rigor i eficàcia. Per arribar a satisfer aquestes necessitats proposem un diàleg continu amb les associacions de funcionaris, creant comissions de treball de forma paritària. Simultàniament resultarà obligat la revisió dels requisits de promoció dels funcionaris amb aplicació de criteris i objectius de transparència deslligats de tota intervenció política, oferint al funcionari la possibilitat de desenvolupar una carrera dins l'Administració.

No hem d'oblidar, però, també, la necessitat de desplegar una regulació adaptada als moments

actuals per a les parapúbliques. Dita regulació també hauria de derivar d'un diàleg i contactes exhaustius amb les respectives associacions de personal d'aquestes entitats. Hem de recordar que l'article 12 del Codi de l'Administració actual integra dins l'Administració pública les entitats parapúbliques. Dins d'aquests objectius i donada la naturalesa del Centre Nacional d'Informàtica, seria congruent integrar aquest organisme com un departament de l'Administració general.

En el mateix capítol volem fer una referència especial per la seva importància a FEDA i a STA. Les telecomunicacions i l'energia elèctrica tothom comprendrà que són serveis essencials i sectors que assegurin bona part de la nostra sobirania. Tractant-se, doncs, de sectors cabdals per impulsar activitats econòmiques d'empreses dedicades específicament al desplegament de noves tecnologies, necessitem que les referides parapúbliques gaudeixin d'una tecnologia puntera i dels mitjans per assolir els reptes abans enunciats. També, la consolidació d'altres sectors essencials com són el turístic i el comerç passen per reforçar i potenciar els esmentats organismes.

Polítiques de descapitalització d'aquests organismes poden clarament fer fracassar els anteriors propòsits, i limitar la capacitat de reacció del nostre Estat, per poder oferir uns serveis atractius a les empreses que desitgin ubicar-se en el nostre país, i al mateix temps afeblir la sobirania i capacitat de decisió de l'Administració. Per tant, El Partit Demòcrata, contràriament a altres línies polítiques invertirà esforços i mitjans perquè FEDA i STA puguin assolir l'objectiu d'ésser els pilars sobre els quals bastirem els elements d'una nova economia.

En l'àmbit de la ràdio i televisió públiques, el Partit Demòcrata vol acabar amb la instrumentalització d'aquests serveis per part del Govern, i fer que els ciutadans siguin els reals beneficiaris dels drets derivats dels referits serveis públics, garantint el pluralisme social i polític.

Estructura territorial.

El Partit Demòcrata, seguint l'esperit de l'acord institucional de 1992 assolit entre el Consell General, el Govern i els Comuns vol recuperar com una sana dinàmica conciliadora la predisposició d'aquell consens per tancar el període de distanciament i de manca de col·laboració de les referides institucions. És

evident que la consolidació constitucional passa, també, per prevenir i evitar en la mesura del possible els conflictes competencials entre institucions. Per evitar els referits conflictes cal una legislació que no permeti fissures i ambigüitats. Per altra banda la constitució propugna l'autogovern local des de criteris de flexibilitat i responsabilitat. S'han de fer realitat els propòsits de la Carta Europea de l'Autonomia Local. Entenem que el desenvolupament legal del referit principi d'autogovern és limitat i confús, i en alguns casos dubtós entre competències, tot el que ha fet, que en diverses ocasions el Tribunal Constitucional i la Sala Administrativa del Tribunal Superior hagi hagut d'intervenir per depurar els respectius conflictes competencials. El conflicte ha estat especialment greu en el camp financer i tributari, fins arribar a posar en perill la supervivència fiscal i econòmica dels comuns. Per tal de corregir aquesta tendència, és obvi que s'ha d'impulsar una tasca legislativa consistent en omplir els buits legals actualment existents. Proposem, un cop esgotats els contactes institucionals entre el tres estaments enunciats, promulgar una llei que reguli el sistema financer i tributari dels comuns, ja que no es responsable que d'ençà 1993 aquest imperatiu encara no s'hagi assolit, deixant amb nul·la capacitat de gestió, fins a la data, a les corporacions comunals.

Abans hem dit que resultava necessària la modificació del Codi de l'administració a fi de possibilitar la seva adaptació als criteris constitucionals. Ara, i en concret, analitzant la problemàtica dels comuns com a institució integrant de l'Estat andorrà, em resulta obligat evidenciar una clara disfunció inherent en el referit Codi de l'administració quan preveu la necessitat d'efectuar un recurs d'alçada davant el Govern contra els actes o normes dictats pels comuns en matèries de la seva exclusiva competència. Aquesta dinàmica clarament concedeix des de la legalitat, al Govern una jerarquia de rang superior sobre els comuns, doncs implica un control, fiscalització i revisió de decisions adoptades per les corporacions comunals dins l'àmbit de les seves exclusives prerrogatives. Entenem, doncs, que cal efectuar la deguda revisió d'aquest aspecte, ja que l'al·ludit control únicament pertany al poder judicial.

Finances.

La globalització és un moviment imparable que afecta al conjunt de la societat, si bé cal

reconèixer que té una incidència més gran i ràpida en el món econòmic. La globalització afecta, també, a Andorra que ha de modernitzar les seves estructures econòmiques, tal com en el seu moment ho va fer amb les seves estructures institucionals. Cal reprendre aquella dinàmica d'exploració activa de les oportunitats que ens ofereix el nostre entorn per trobar una resposta pròpia als problemes que tenim plantejats.

Cal a la vegada trencar l'expressió de "Trobar l'encaix d'Andorra en el seu entorn". Creiem que aquesta expressió no tradueix fidelment la realitat estratègica de com s'ha de plantejar la dinàmica de modernització de l'economia andorrana. En efecte, no es tracta tant de trobar el nostre encaix dins de la Unió Europea, sinó de com utilitzar les nostres relacions amb la Unió Europea per modernitzar l'estructura econòmica d'Andorra vers un centre de serveis d'alt valor afegit, i un destí turístic i comercial particular.

Hem de trobar el marc de relacions idoni que ens permeti fer realitat aquest objectiu estratègic.

El primer pas ha de ser evitar la inclusió d'Andorra dins de la llista de paradisos fiscals de l'OCDE que, segons es preveu, es publicarà el juny del 2001. Cal redreçar el rumb que ha pres aquest tema durant la darrera legislatura on la manca d'iniciativa i de capacitat de resposta per part del Govern lliberal va significar la inclusió del nostre país en l'informe del 2000, amb la consegüent repercussió negativa que aquest fet va tenir. Petits estats amb característiques similars a les nostres, han assumit nivells de compromisos inicials de diàleg amb l'OCDE que els hi ha evitat figurar en aquest informe. Des del Partit Demòcrata, estem disposats a treballar honestament i de forma transparent en permetre la construcció d'un consens a l'entorn d'aquestes qüestions on ha d'imperar la visió d'Estat i l'interès general per sobre de partidismes i protagonismes personals.

L'exemple de l'OCDE es pot extrapolar a les nostres relacions amb la Unió Europea, peça clau en l'esdevenir d'Andorra. Si bé hem insistit en el primer pas que suposa afrontar el tema de les relacions amb l'OCDE per una qüestió d'urgència de calendari, posem ara èmfasi en el segon pas que suposa afrontar amb decisió el capítol de les nostres relacions amb la Unió Europea.

Hem d'arribar a la conclusió que Andorra no pot desenvolupar un marc legal complet de

forma absolutament autònoma, per qüestions de capacitats, però, sobretot, de calendari. Ara bé, si que cal reservar en aquells aspectes més delicats, més subjectes a qüestions de sobirania una combinació de desenvolupament normatiu autònom i acords internacionals. El millor exemple n'és el tema del blanqueig de capitals provenint del narcotràfic, on s'ha combinat de forma harmoniosa el desenvolupament de legislació pròpia d'acord amb uns nivells d'exigència internacionals per mitja de convenis internacionals.

Andorra ha d'adoptar un marc de relacions amb la Unió Europea basat en la dinàmica de la negociació d'acords parcials, com per exemple sobre la prestació de serveis. Aquesta ha de ser la gran prioritat de la present legislatura. Per això, proposem que es creï una comissió *ad hoc* que compti amb l'assessorament tècnic d'un nombre restringit d'especialistes amb experiència amb temes relacionats amb la Unió Europea, i de nacionalitat i origen polític divers a fi de possibilitar el consens en aquest àmbit basat en un intercanvi fluid i responsable de la informació entre el Govern i el Consell General.

Els precedents establerts en casos com el de Suïssa han de ser utilitzats a fons, sobretot en temes col·laterals que es poden veure afectats en el procés de negociació amb la Unió Europea, com són el dret de residència i d'establiment, o el desenvolupament de la llei de societats.

En un moment on s'obra un procés de diàleg entre la Unió Europea i els països tercers referent a temes sensibles com la fiscalitat sobre l'estalvi després de l'acord pres per l'Ecofin el darrer mes de desembre, resulta primordial fixar una estratègia clara, amb el suport de tècnics de primer ordre en la matèria, i cercant el màxim consens polític i social a l'entorn d'aquesta qüestió.

La modernització fiscal acompanya un procés de modernització més ampli de l'economia andorrana, i es desenvolupa de forma paral·lela a l'establiment del règim de relació d'Andorra amb l'entorn europeu. Com a tal, té unes característiques pròpies que es poden resumir en els següents conceptes:

Respecte a l'article 37 de la Constitució:

- Adequació de la capacitat recaptatòria a les necessitats d'inversió
- Resposta als requeriments internacionals

- Realisme en l'anàlisi de la situació d'Andorra respecte d'altres situacions

- Disseny de les figures fiscals d'acord amb criteris de productivitat i capacitat d'estructuració dels sectors econòmics als quals s'apliquen

- Criteris de corresponsabilitat i subsidiarietat en la distribució de competències fiscals de les diferents Administracions, a més de permetre un grau de capacitat d'acció política per a les corporacions locals

- Criteris de simplicitat i eficiència administrativa.

D'acord amb aquests conceptes, la modernització del sistema fiscal és un procés evolutiu que constaria de tres etapes amb mesures diferents en àmbits distints:

Una primera fase coincidint amb l'horitzó de la propera legislatura basada essencialment en el desenvolupament de l'impost sobre serveis amb la posta en marxa del mateix en el conjunt de sectors econòmics de forma gradual en funció de la seva problemàtica d'implementació particular. Creiem que seria desitjable revisar amb esperit constructiu l'actual text, en concret pel que fa als mòduls bancaris, que pot patir defectes de fons. És convenient desenvolupar els impostos especials que afecten una sèrie de productes a fi d'optimitzar-ne el tractament. Som partidaris de reflexionar sobre la recent experiència de la Llei de l'Impost sobre transmissions patrimonials per extreure'n conclusions que permetin, en un futur, desenvolupar amb més eficàcia i coherència criteris de corresponsabilitat entre les administracions. Pensem, alhora, que esdevindrà necessari l'establiment d'alguna figura nova de tipus ecotaxa (relacionat amb inversió necessària amb tractament d'aigües i residus). Aquesta primera fase ha d'incloure un seguiment acurat de l'evolució de temes relacionats amb la consideració d'Andorra com a paradís fiscal per part de l'OCDE i les seves possibles implicacions, així com l'evolució de les recents propostes de fiscalitat realitzades per l'Ecofin que preveuen l'establiment de contactes amb països tercers com Andorra durant el període 2001-2003.

Una segona fase amb horitzó per la següent legislatura basada en el desenvolupament d'un model d'IVA *ad hoc*. Parlem d'IVA *ad hoc*, perquè si a nivell europeu es triés l'IVA aplicat a l'origen o al destí, condicionaria absolutament la nostra capacitat de decisió. Aquest IVA *ad hoc*

per mòduls amb recàrrec d'equivalència hauria de substituir l'actual sistema impositiu bàsic. El desenvolupament del nostre marc de relacions amb la Unió Europea durant la primera fase permetrà posar els ciments legals i administratius per l'adequació del sistema fiscal que tindria lloc a partir d'aquest moment en una tercera fase.

Quant al tema de si imposició directa o indirecta, creiem que aquest és un fals debat, que permet desviar l'atenció sobre els problemes reals i les solucions possibles.

Primer: el debat filosòfic sobre la justícia relativa de directes *versus* indirectes és un debat obert i contestat en la comunitat de fiscalistes.

Segon: parlar de la implantació d'un sistema fiscal basat en la imposició directa és avui en dia tècnicament difícil d'assolir en l'horitzó d'una o dos legislatures, a més d'econòmicament poc viable.

Tercer: la nostra aposta per un sistema fiscal basat en la imposició indirecta no exclou per definició la inclusió d'alguna figura de tipus directe, sempre i quant reuneixi els principis i criteris establerts al principi, pensant en aquells casos on una figura d'aquest tipus sigui element imprescindible de cara a una correcta vertebració del sector econòmic en qüestió. Aquesta fiscalitat directa podria residir en la creació d'un sistema opcional d'imposició directa al qual les empreses que es desenvoluparan en els nous sectors estratègics es podran acollir voluntàriament. La fixació d'una taxa relativament baixa d'impost a Andorra per aquests sectors, donarà a aquestes empreses la seva competitivitat internacional, i els permetrà crear els llocs de treball qualificats que necessita la nostra societat. És evident que per assolir aquests propòsits, de forma prèvia s'hauria d'endegar d'immediat un període previ de negociacions amb els estats estrangers, per tal d'obtenir l'atorgament de conveni de no doble imposició.

Quart: pel que fa al llarg termini, la pedra angular de la modernització econòmica és el marc de relacions amb la Unió Europea, i per tant, durant la primera fase ja apareixen les directrius a prendre, i com a conseqüència les mesures a adoptar en l'àmbit fiscal si escauen. En el moment actual resulta tan irresponsable emprendre camins extrems abans d'hora com pensar que no ens hem de moure.

Economia.

El nostre Grup té com a objectiu en aquest àmbit, potenciar les oportunitats de desenvolupament de l'economia andorrana dins del nou entorn econòmic. Incidint en una política orientada cap a la recerca de solucions, afrontant els problemes des de la seva arrel tenint en compte una acurada anàlisi d'objectius.

L'Estat ha de promoure una política de creixement econòmic sostenible, vetllant perquè funcionin els mecanismes de competència, i evitant l'amenaça de l'aparició de situacions de monopoli privat.

Entenem que, endemés, l'Estat ha de refermar Andorra com un destí turístic i comercial competitiu, i centre de serveis d'alt valor afegit afrontant el procés de modernització econòmica.

Cal crear una Direcció de Desenvolupament Econòmic enfocat a l'ajuda a joves empresaris de la societat andorrana en el procés de creació d'empreses.

En el aspecte legislatiu caldrà avançar en l'elaboració d'una llei anti-trust i d'una llei de comerç, que regularà tota l'activitat i, alhora, servirà per promocionar el desenvolupament de les empreses.

El diàleg permanent i la cooperació continuada amb la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis, ha de ser un imperatiu en l'acció de qualsevol govern, que servirà per conèixer tant els problemes que el sector afronta com les seves inquietuds.

En efecte, problemes com la competència deslleial o l'intrusisme comporten un efecte pervers en el comerç intern. S'han d'adoptar les solucions que sense fomentar el proteccionisme, contrari al lliure mercat, aportin a les nostres empreses un caire d'igualtat de condicions.

Turisme.

Un dels motors més significatius de la nostra economia és el Turisme, veritable corrent de transmissió i, a la vegada, font d'energia de tots els sectors econòmics i socials d'Andorra. En ell es concentra tota l'activitat comercial i de serveis, tant públics com privats, que fa del nostre país un dels destins turístics més importants d'Europa.

La política de promoció exterior que realitza el Principat d'Andorra, ha d'anar orientada cap a consolidar-se com el referent turístic del

Pirineus, tant pel que fa al turisme d'hivern com el d'estiu.

Sent un dels actius més importants del nostre país, l'Administració ha de donar-li tot el suport necessari, sense estalviar esforços en potenciar-lo amb accions encaminades a millorar els estàndards turístics de serveis, i sobretot, amb dos punts que considerem essencials per garantir el futur del sector turístic d'Andorra:

Protegint el patrimoni natural com un actiu essencial del nostre país, i promovent ajuts per als equipaments generadors de turisme.

Però, si avui disposem d'una oferta important en turisme d'hivern, amb una qualitat excel·lent que fan del nostre país un lloc força atractiu per aquest segment de mercat, ens cal incidir encara més en el turisme d'estiu, amant de la muntanya i de la natura, en clara tendència de creixement, i en el que Andorra disposa d'una oferta extraordinària. Hem d'aprofundir en la captació del turisme de congressos i de turisme cultural, aprofitant la gran oferta que ja disposa el Principat, per obrir aquests nous horitzons i aconseguir equilibrar la estada dels nostres visitants durant totes les estacions de l'any, principalment la primavera i la tardor.

Medi Ambient.

Lligat amb la política turística, cal prendre consciència que la gestió del medi ambient és una prioritat absoluta, ja que considerem el nostre patrimoni natural com un bé estratègic a mantenir i afavorir. La política mediambiental no es pot limitar a un seguit d'accions puntuals i aïllades, sinó que s'ha d'entendre com un element fonamental per al desenvolupament sostenible.

Entenem que la major part de les actuacions en l'àmbit econòmic, urbanístic i de dotació d'infraestructures, tenen un impacte directe en el medi natural

S'ha de desenvolupar una política global de gestió de residus, conjuntament amb els comuns, proposant un pla nacional de dipòsits controlats que resolgui el perill de contaminació actual.

És impensable que al segle XXI, un país com Andorra no disposi d'una política de gestió de residus clara, definida i valenta, d'acord amb els temps d'avui. Hem d'aprofitar els productes recuperables que contenen les deixalles, previ tractament de residus i exportar-los per conveni a l'estranger, per això volem proposar una tria

selectiva a l'origen, de fàcil aplicació per l'usuari.

Construir, d'una vegada, un forn modern, tecnològicament avançat que respongui a les nostres necessitats, i ubicat en el lloc tècnicament idoni.

El pla de sanejament d'aigües residuals tantes vegades comentat i que sembla que el Govern sortint està executant, caldrà donar-li un nou impuls, no solament pels compromisos contrets amb el regne d'Espanya, i que segur no es podran assumir degut al retràs en l'execució dels treballs per retornar l'aigua del riu amb les condicions adequades, sinó per gaudir d'una millor qualitat dels nostres rius. Dotant el país de depuradores suficients i afrontant decididament la separació de les aigües netes i les brutes per aconseguir els objectius previstos. És imprescindible, també, l'establiment d'un pla d'embelliment i de regeneració del medi hidrològic.

El Govern ha de promoure campanyes de conscienciació mediambiental, orientades a implicar tots els ciutadans en la utilització racional del sòl i dels recursos naturals, i en la preservació del medi ambient. És obvi que el medi ambient sanejat té una repercussió directa, en una banda, la salut pública i la prevenció de malalties, i en altra, en l'assoliment d'unes altes cotes de qualitat de vida entre els ciutadans.

Agricultura.

L'agricultura ha estat dipositaria de la identitat andorrana al llarg dels segles, i com a tal requereix un reconeixement per part de l'Estat. En aquest sentit, és obligat de cercar alternatives a l'agricultura tradicional basada en el cultiu del tabac, degut al perjudici ocasionat per la política aplicada en aquest sector pel Govern Lliberal.

Per tant, les ajudes a l'agricultura han d'anar enfocades a promoure aquelles activitats dins del sector que impliquin elements generadors de qualitat i protecció mediambientals.

S'ha d'establir un diàleg constant entre productors, institucions i associacions, per tal de generar bases solides que afavoreixin els qui viuen del treball de la terra.

Amb l'aprovació del Reglament d'aplicació de la llei d'agricultura, s'han constatat alguns oblits en conceptes que caldrà incorporar per aconseguir aglutinar tot el sector, com poden ser:

Fer-lo extensiu al bestiar que no està implicat, com pot ser el cavall, l'oví i l'aviram.

Analitzar i estudiar el criteri de les hectàrees de cultiu, avui establert, per no perjudicar els petits propietaris.

Mirar de no penalitzar els productes naturals a la importació, com són el gra i el farratge

L'establiment de segells de qualitat i denominacions d'origen com elements clarament diferenciadors del producte andorrà.

Política Social.

Un dels temes cabdals és el de la nacionalitat, i ja se n'ha parlat, i la nostra voluntat és de conciliar l'interès d'estat i les necessitats dels seus ciutadans cada dia més dependents de la mobilitat de les persones en l'àmbit europeu. La desitjable obertura de la nacionalitat ha de ser precedida d'una convenció amb els països veïns. Aquesta convenció ha de permetre un control efectiu del supòsit de la doble nacionalitat amb l'ànim de no hipotecar el futur d'Andorra com a comunitat diferenciada i Estat sobirà, i amb coherència amb el que estableix l'article 7.2 de la Constitució.

Creure en el desenvolupament econòmic, i deixar de banda el progrés social seria una greu equivocació que els països veïns i la Unió Europea, així com els nostres ciutadans ens retraurien. Per conseqüència, doncs, la constitució econòmica, tan esmentada durant la campanya electoral, passa simultàniament per un desplegament dels aspectes de la Constitució de caràcter social, permetent, de forma definitiva, que el nostre país compleixi amb el principi de cohesió social.

En aquest sentit es fa necessari, en primer lloc, la ratificació de la Carta Social Europea, a fi d'adaptar la nostra legislació laboral a les disposicions que finalment resultin ratificades de la mateixa. L'actualització de la nostra legislació laboral és ineludible, i de la mà dels drets socials especificats en aquell instrument i dels seus protocols es podrà assegurar als treballadors la possibilitat de guanyar-se la vida amb un treball exercit amb unes condicions laborals equitables, segures i higièniques, rebent en contraprestació una remuneració que assegurï, a l'igual que a les seves famílies, un nivell de vida satisfactori.

Al mateix temps, desplegant les lleis específiques que desenvolupin el mandat de l'article 18 de la Constitució, s'ha de possibilitar tant als treballadors com als patrons el dret

d'associar-se lliurement en organitzacions per a la defensa dels seus interessos econòmics i socials.

En definitiva, amb el desplegament legislatiu laboral interessat, s'ha d'aplicar una especial sensibilitat per la protecció dels infants, adolescents i persones discapacitades, així com la necessitat d'adoptar mitjans apropiats d'orientació i formació professional. També, la protecció i millora dels drets laborals de la dona enfront a una eventual maternitat.

Juntament amb els anteriors objectius, cal apostar decididament per la creació d'una borsa de treball, abans mencionada, que igualment faciliti la integració en el mercat laboral. Tindrà especial incidència la promulgació, finalment, de la Llei d'immigració, també, ja esmentada.

Sanitat i Seguretat Social.

Els punts forts de la sanitat andorrana, els que fan que estigui tan ben considerada, entre altres per l'estudi realitzat per l'Organització Mundial de la Salut, són bàsicament la qualitat assistencial, i l'accessibilitat a les prestacions.

El Partit Demòcrata entre altres propostes, vol potenciar una i altra, mitjançant una racionalització clara de les accions, i sobretot, amb una visió global: l'origen, i alhora el destí de tot programa sanitari és, i ha de ser, el propi usuari.

Quan diem als ciutadans que es garantirà el sistema de lliure elecció del professional, garantim una immillorable accessibilitat al sistema (sempre i quan no es limiti arbitràriament el nombre de professionals), i s'incideix, alhora, cap a una emulació de la qualitat assistencial: els professionals sanitaris disposaran, cada un d'ells, de la clientela inherent a llur competència, i al propi concepte de relació amb el pacient.

Nosaltres volem garantir el legítim dret a la salut, dret fonamental de la persona humana, clarament mencionat en la nostra Constitució. I tant l'accés com la qualitat de l'acte en són els seus puntals.

Parlant de l'accessibilitat a la Sanitat, nosaltres entenem i així ho afirmem, que el cost legítim de l'acte no ha d'ésser mai un factor que en limiti l'accés. Per tant, facilitant en certs actes l'opció del tercer pagador, (és a dir que la Caixa Andorrana de Seguretat Social trameti directament al professional el 75% del cost, i que l'usuari només n'avanci el 25%), encara

millorem més la qualitat global de l'accés a la sanitat.

Els interlocutors naturals del món de la sanitat, són els diferents col·legis professionals. Ells són els millors garants del correcte exercici de llur activitat.

S'ha de comptar molt més amb aquests col·lectius que no pas, amb organismes administratius intermitjos, i mancats d'objectius clars.

Així doncs, nosaltres proposem la supressió de l'actual Servei Andorrà d'Atenció Sanitària, o la seva radical modificació, per no emmarcar-se en una política de gestió global, per no disposar dels interlocutors necessaris, i per representar un organisme intermig col·locat entre els professionals sanitaris i el Ministeri de Salut, que únicament encareix el cost i dilueix responsabilitats.

El nostre sistema sanitari també té punts flacs. El principal d'aquests punts febles és la manca de racionalitat en la mateixa acció de planificació global. No deixa d'ésser curiós el veure com es planifiquen correctament accions puntuals (salut escolar, campanyes de sensibilització), i com falta una definició de les possibilitats sanitàries reals pel nostre país, a tots nivells. Les accions dutes a terme en aquest camp representen el paradigma de la improvisació en el referent a la seva gestió i projecció.

S'han de regular totes les carreres sanitàries representades a Andorra, sense excepcions, de manera a permetre als professionals una visió de l'activitat, emmarcada en una acció d'equip multidisciplinari.

Nosaltres proposem assolir una visió global, significativa, i sobretot prospectiva de tot el sistema de sanitat del país (i no solament de la sanitat pública), comptant veritablement amb un reconeixement, i un diàleg obert amb tots els diferents operadors de l'acte sanitari.

Queda, també, evidenciada la necessitat de modificar el fons i la forma de la gestió del Centre Hospitalari Andorrà, per tal d'assolir objectius, encaminats únicament a garantir la millor assistència sanitària possible.

Seguint la línia del programa sanitari del Partit Demòcrata, només recalcaré que nosaltres tenim clar que millorarem el que està ben fet, (com ha estat la creació del Centre de Salut Mental), i corregirem tot el que no està ben fet.

La Caixa Andorrana de Seguretat Social va perdre molt durant les últimes legislatures. Des del Partit Demòcrata creiem que s'ha de retornar a l'estatus precedent, és a dir una CASS garantida i tutelada per l'Estat i gestionada pels mateixos assegurats.

És inacceptable el constatar el nivell d'algunes pensions de vellesa, de jubilació o de viduïtat, més propis de països subdesenvolupats que no pas d'un país com el nostre. El sistema públic de pensions ha de tenir com a finalitat traslladar les rendes generades en el període actiu de les persones, al període de jubilació de les mateixes, per tal d'evitar dificultats de caire econòmic durant la vellesa. La precedent reflexió no és altra que l'aplicació del principi de redistribució que ha de venir complementat amb els programes de despesa social per evitar la pobresa i la marginació.

És, doncs, una qüestió de solidaritat adaptar les pensions a nivells socialment legítims, i vetllar per la dignitat de les persones.

Nosaltres incrementarem, doncs, dites pensions fins als nivells que convinguin per tal de garantir aquesta dignitat. Però, també, s'ha de dir que en pro de l'equitat i de la justícia, es dotarà la CASS dels mecanismes de control necessaris per limitar al màxim els pagaments indeguts de baixes laborals, de prestacions sanitàries, o de pensions diverses que no obeeixin a criteris de dret o de necessitat.

Pel que respecta a les prestacions de la CASS, hem detectat alguns desajustos que comporten alguns problemes als ciutadans i que convé corregir per garantir una justícia i una equitat. En efecte, nosaltres entenem que cal estendre al conjunt de la societat andorrana l'afiliació a la CASS, especialment als autònoms i a les mestresses de casa, perquè puguin gaudir d'una cobertura social digna amb la totalitat dels drets inherents a la cotització, com qualsevol altre assegurat.

Allargar la cobertura sanitària per tots els estudiants, i tots els casos que per una pèrdua del lloc de treball es trobin en una situació transitòria.

Garantir la cobertura íntegra en cas de malaltia greu.

Política Territorial.

La política territorial ha d'anar orientada cap una acció decidida en l'execució d'aquelles infraestructures necessàries que ve determinada pel creixement de la població.

Abans, però, cal una reflexió acurada del model de creixement que el nostre país pot assumir, amb un anàlisi de les voluntats per determinar quin és el nostre horitzó, i sobretot, quin és el nostre sostre de creixement.

En base a l'exposat, el nostre Grup aposta per una política decidida que preconitza el creixement sostenible, com el model de desenvolupament racional i equilibrat en base a un pla d'ordenament del territori en coordinació amb els comuns.

Un dels temes prou importants i que caldrà una definició clara i contundent, i a la vegada que respecti la igualtat de criteris és la definició i posterior execució d'accions encaminades a garantir la seguretat i la protecció en zones de risc.

Una de les preocupacions més importants dels ciutadans d'Andorra és el caos circulatori que pateix Andorra en general, i més concretament les poblacions que es troben en la xarxa viària més freqüentada.

El nostre Grup proposa, per solucionar amb caràcter urgent aquest problema, una política decidida orientada cap a inversions en infraestructures de carreteres i vies urbanes; concentrant els esforços en millorar els trams de carreteres que suporten més intensitat de trànsit, en obrir aquelles noves vies alternatives que vinguin a complementar les actuals, i construir noves infraestructures que permetran més fluïdesa en tota la xarxa viària. En definitiva, cal esgotar els plans dissenyats amb anterioritat, i projectar-ne de nous per aportar solucions a les dificultats circulatòries que comporten encara alguns punts de la nostra xarxa viària, i alhora garantir un més alt nivell de seguretat en les carreteres.

En aquest punt, caldrà reprendre el pla general de carreteres i, conjuntament, amb els comuns arribar a definir una política de carreteres que convingui a les dimensions del nostre país i porti solucions adequades. Al mateix temps, és imprescindible que es faci un estudi de necessitats de places d'aparcament per definir una política conjunta amb els comuns que vingui a millorar la mobilitat dels vehicles, i evitar, al màxim, els col·lapses circulatoris actuals.

Pel que fa a les inversions en comunicacions externes, sempre hem dit que cal uns estudis aprofundits pel que respecta a la seva viabilitat, tant econòmica com tècnica, així, doncs, pel que fa al transport no convencional de l'anomenat

metro aeri, nosaltres proposem l'aturada del projecte, i l'estudi de la seva viabilitat, tenint compte de la realitat del seu emplaçament així com la seva tecnologia, que és qui determina el cost real del projecte i, sobretot, el del seu manteniment.

En les inversions que afecten a les comunicacions externes, nosaltres proposem l'estudi de la viabilitat de tres projectes essencials com és l'aeroport de la Seu o l'aeroport Andorra-Pirineu -com es nomena ara-, en fase de negociació, l'Heliport a Andorra com a plataforma de comunicació ràpida i la connexió via rail o tren cap a França i Espanya, segons les condicions tècniques a determinar.

Esports i Cultura.

L'esport és una activitat essencial per la formació de les persones, tant en l'àmbit de la seva condició física com mental. És un medi que cal potenciar tant des del punt de vista merament esportiu com des del punt de vista de lleure.

Cal incidir encara més en l'esport escolar garantint l'inici de la pràctica de l'esport educatiu a tots els joves des de l'escola com a element primordial de la seva formació, i que possibilitarà continuar l'activitat a través de les escoles esportives, de les federacions i dels clubs, i assegurar la seva pràctica continuada en edats posteriors.

Establirem un programa nacional de l'esport que englobi tot l'espectre esportiu, i que cada organisme tingui un paper preponderant per assegurar la pràctica de l'esport des de tots els àmbits.

S'ha de potenciar l'esport de competició, perquè a través d'ell es pugui aconseguir atletes de prestigi, i pugui donar la il·lusió necessària a tots els joves que comencen. Caldrà establir projectes d'alta competició d'acord amb les possibilitats del nostre país, per això cal adequar el sistema de beques a les necessitats dels nostres esportistes i al mateix temps estudiar la viabilitat d'un centre d'esport estudi que doni la formació necessària a tots aquells que es volen dedicar a l'esport d'alta competició.

És important que la gestió de les entitats esportives sigui assumida per la societat civil sense interferències de la classe política, si no és per donar suport i ajuda al desenvolupament d'aquestes, com a element dinamitzador per la pràctica de l'esport en totes les seves facetes.

Retornarem la responsabilitat de la gestió esportiva de competició als clubs i federacions amb plena autonomia, d'acord amb les recomanacions del Consell d'Europa com a element de motivació per aconseguir les fites més importants en un món tant apassionant com és el de l'esport. En aquest sentit adequarem la Llei de l'esport, amb l'objecte de recuperar la il·lusió dels voluntaris i dels esportistes.

Andorra és un lloc privilegiat per la pràctica de l'esport, ja que disposa d'unes excel·lents instal·lacions en un marc idoni per desenvolupar aquest tipus d'activitat, és important aprofitar aquestes condicions per incidir en els múltiples avantatges que comporta la pràctica de l'esport.

La cultura, com un element més de la identitat dels pobles, integrada per les tradicions, costums, la llengua i l'empremta historico-cultural deixada pels nostres avantpassats, formen l'expressió genuïna de la riquesa col·lectiva d'un poble.

El català com la llengua pròpia del nostre país mereix una atenció especial, havent de promoure campanyes per la seva difusió, coneixement i normalització, sense estalviar esforços en fomentar la seva adequada utilització.

El coneixement de la nostra història és un altre dels signes ineludibles de la nostra identitat, la seva difusió ha de ser un element imperatiu en qualsevol àmbit cultural. Per això proposem la creació d'un museu nacional de la història, que reordeni i exposi el nostre llegat històric.

Andorra tot i ser un país petit disposa d'una oferta cultural prou important, singular i significativa. Des del Govern s'ha d'impulsar encara més aquesta oferta rica de contingut, apostant per una política de recuperació i conservació del patrimoni històric i arquitectònic.

Promovent i dignificant les activitats artístiques i creatives.

Racionalitzar l'oferta de museus d'exposicions, de concerts i d'altres manifestacions, amb coordinació amb les administracions comunals, que evitarà duplicitats d'actes que només redueixen la capacitat d'aprofitament dels ciutadans.

Fins aquí el que són els nostres objectius programàtics presentats en el meu discurs.

Segurament, Vostres M.I. Senyories, i els ciutadans d'Andorra que han pogut seguir els diferents discursos exposats avui en aquesta Cambra, hauran vist les diverses maneres de plantejar una acció de Govern.

Nosaltres hem presentat un programa realista, doncs es pot executar en un plaç relativament curt, fugint de projectes irrealitzables. Un programa que afronta els principals problemes que avui pateix la societat andorrana, i que proposa solucions immediates i a la nostra mesura.

Ens espera una legislatura important en què hem de prendre decisions que afectaran, segur, el futur, tant econòmic com social del nostre país, i per tant, en aquesta sala, s'hauran de votar lleis i acords de capdal importància.

Tots els que hem estat elegits tenim una gran responsabilitat per ser els dipositaris del futur immediat d'Andorra, i per tant, el dels seus ciutadans, i ens pertoca, a nosaltres, tenir el seny necessari perquè les nostres decisions siguin encertades.

Andorra ha sigut tradicionalment un país en què els seus governants han tingut l'habilitat i l'encert de contornar els problemes que s'han plantejat al llarg de tota la seva història, i moltes vegades amb uns recursos extremadament minsos, i que han fet possible que avui tinguem l'Andorra que tenim. Nosaltres, avui, al segle XXI hem de ser capaços d'aprendre d'aquestes experiències dels nostres avantpassats, per afrontar aquests reptes importants i aconseguir el que tots volem, finalment, una Andorra millor.

Moltes Gràcies

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies, Sr. Mas, per la vostra intervenció.

Acabada, doncs, la presentació dels programes per part dels tres candidats a cap de Govern se suspèn la sessió, i us recordo que, aquesta, es reprendrà demà a les deu del matí amb la intervenció dels grups parlamentaris.

Moltes gràcies. Se suspèn la sessió.

(Són les 13.40h)

(Es reprèn la sessió l'endemà, dissabte, dia 7 d'abril del 2001, amb assistència de tots els membres del Consell General.)

(Són les 10.15h)

El M. I. Sr. Síndic General:

Es reprèn la sessió, doncs, que es va suspendre ahir, després de la presentació feta pels Srs. Marc Forné, Jaume Bartumeu i Jordi Mas, dels seus respectius programes.

A continuació procedirem a la intervenció dels grups parlamentaris tal com disposa l'article 122 del Reglament del Consell General. Intervindrà, primerament, el Grup Demòcrata, en segon lloc ho farà el Grup Socialdemòcrata, i finalment, ho farà el Grup Lliberal.

Finalitzades les intervencions dels grups parlamentaris, si els candidats ho sol·liciten, podran intervenir novament, i en aquest cas, s'obrirà un nou torn per cada Grup Parlamentari, i acabades les intervencions dels grups parlamentaris es donarà per finalitzat el debat.

Havent, doncs, recordat l'organització del debat, passarem directament a la intervenció dels grups parlamentaris. Té la paraula el Grup Demòcrata, Sr. Josep Garrallà, teniu la paraula.

El M. I. Sr. Josep Garrallà:

Gràcies Sr. Síndic

Bé Sr. Forné, comparteixo amb vostè l'honor d'haver assistit per quarta vegada en aquesta Cambra

-malgrat amb posicions polítiques diferents- al debat d'investidura previ al nomenament de cap de Govern, que serveix per exposar de forma concreta la política que durà a terme el Govern elegit en la immediata legislatura, i que en definitiva ha de servir per legitimar el seu nomenament.

Ara bé, he de reconèixer que no he quedat sorprès per les vostres suposades propostes, atès que per quarta vegada he pogut sentir el mateix discurs residint la diferència únicament en el temps dels verbs, i això no em sorprèn tampoc, perquè certes propostes fetes en els tres anteriors discursos, mai es van portar a terme, i al cap de sis anys queda encara bona part de la feina per fer. En definitiva, hem assistit a una redundat invocació de projectes seguint la sistemàtica d'un simple inventari sense que el mateix es fonamenti en una orientació política global ben estructurada.

Comprendrà Sr. Forné, doncs, que presentant un programa polític sense contingut i repetitiu, el Grup Parlamentari del Partit Demòcrata li discuteixi la seva credibilitat. Governar un país requereix i precisa anticipar-se als

esdeveniments del curs de la història, i Andorra, en l'actual legislatura, s'enfronta a un moment històric de gran transcendència per al seu futur. No portar a terme un ideari polític coherent amb les necessitats actuals del país seria relegar el mateix a un lloc en la segona divisió europea. Andorra no s'ho mereix, Sr. Forné.

En el seu discurs s'analitza només en un catàleg de bones intencions i de mesures puntuals sense que apareixi, en cap moment, un eix vertebrador i un projecte de país. Des de fa sis anys continueu proposant el mateix sense haver tingut mai la valentia política de fer efectives aquestes propostes. I aquesta manca d'efectivitat la deduïm del fet que vostè s'atribueix la feina feta pels altres o les propostes dels altres partits polítics. Així veiem, com per exemple, per la justícia us feu vostres els projectes del Consell Superior de Justícia que ha tingut que prendre la iniciativa davant de la vostra inactivitat durant aquests anys. Heu deixat aquest pilar fonamental de la societat abandonat de la mà de Deu, i sense la intervenció del Consell Superior de Justícia estic convençut que aquest abandó hauria durat quatre anys més. I no us podeu excusar amb la propera construcció d'un palau de justícia, que tardarà encara uns anys, mentre les mancances greus d'aquesta administració són actuals, i necessiten un tractament urgent.

Podem fer la mateixa reflexió quan parlem de l'assistència als detinguts, doncs aquesta iniciativa fou impulsada pel Col·legi d'Advocats. Per acabar, quant a la modificació de la Llei del Tribunal Constitucional, només recordar-vos que aquesta modificació va resultar de l'eminència d'una condemna del nostre país per un Tribunal internacional, i no certament, d'una voluntat política del Govern lliberal.

I no estendré més aquest apartat de la meua rèplica per no incórrer en un llistat semblant almenys en l'estètica al seu discurs.

En definitiva, la manca de contingut polític del vostre discurs, també es dedueix de diferents propostes de les quals no voleu explicar detalladament les conseqüències. Anuncieu la vostra intenció de defensar el dret a exportar productes i serveis des d'Andorra. Sabeu perfectament que aquest dret, per ser efectiu, implica forçosament l'atorgament de convenis de doble imposició que pressuposen necessàriament la instauració d'un sistema fiscal directe a curt termini. La primera qualitat que s'ha d'exigir d'un cap de Govern és el

coratge polític, i un discurs clar. Si la vostra voluntat és instaurar una fiscalitat directa, opteu per dir-ho clarament.

La indefinició mai ha sigut un mètode de govern. Podem dir igual per la Llei de telecomunicacions que proposeu, i de la qual presumim que la finalitat no és altra que la liberalització o la privatització d'aquest sector.

I arribats a aquest punt, també, ens veiem en l'obligació de recordar-li -com vostè fa- que l'equilibri dels comptes públics s'ha donat essencialment gràcies als recursos -que no excedents- de les entitats parapúbliques FEDA i STA. Certament, utilitzant aquests recursos, el vostre Govern ha pogut encobrir un clar dèficit públic.

De totes formes, el nostre Grup Parlamentari, escoltant propostes tals com la signatura digital, les connexions a la xarxa informàtica i la seva transformació, perquè sigui més competitiva, ens preguntem com mitjançant les actuals infraestructures d'STA -les quals detectem insuficients-, es podrà trobar els mitjans per assolir els referits objectius.

I en el camp de les infraestructures, ens exclama que fins avui el seu Govern, i gràcies, sembla ser a la Llei del territori i urbanisme, no hagi trobat mitjans per obtenir terrenys privats -segons diu- sense cost per l'Administració. Mireu Sr. Forné, l'obtenció de terrenys privats per part de l'Administració ja ha quedat facultada des de l'any 1993 amb la promulgació de la llei d'expropiació. Ens preguntem però, com pensa obtenir terrenys privats sense cost, ja que l'article 27 de la Constitució preveu que el dret a la propietat privada únicament pot ser limitat per justificada causa d'interès públic i amb la corresponent i justa indemnització.

També, ens crida l'atenció quan se'ns diu des del seu discurs que l'esforç inversor ha permès tirar endavant projectes com el Túnel d'Envalira. Creiem oportú recordar, que la construcció del túnel havia sigut fruit d'una concessió.

Dins de les infraestructures que proposeu, trobem la construcció d'un sistema de transport comú -el seu metro aeri- que segons l'entendre del Partit Demòcrata, és un d'aquests projectes que els consideren desproporcionats, i que ens gravarà el pressupost de l'Estat durant molt temps.

També, del seu discurs hem constatat certes contradiccions que impliquen greus errors de càlcul, i en tot cas, efectes negatius per al

desenvolupament del nostre país. Així ens dieu que encarareu de manera decidida les propostes sobre la fiscalitat de l'estalvi, defensant al mateix temps el secret bancari. Entenem que aquests dos conceptes poden arribar a ésser del tot incompatibles, i almenys recomanem la reflexió acurada dels mateixos. Si països com Àustria, Bèlgica i Luxemburg han establert un calendari fins al 2010 incorrent en una fiscalitat sobre l'estalvi, és justament per mantenir certa reserva en l'intercanvi de les informacions fins a la data indicada. Per tant, més que ésser una finalitat impositiva, la fiscalitat de l'estalvi, és, només un mitjà, perquè al 2010 els referits països aixequin el seu secret bancari.

Cal destacar, també, del seu discurs, l'apartat que fa referència al joc reglamentat com a complement d'una oferta turística. Ens inquieta en primer lloc, què enteneu per oferir una part del lleure que es desenvolupa a tots els centres turístics importants: suposem que esteu parlant veladament del casino. El Partit Demòcrata està totalment d'acord en legislar i reglamentar les loteries estrangeres. Ara bé, ens oposem frontalment a la instal·lació d'un casino al nostre Principat. I aquesta oposició és, justament, perquè volem ser realistes Sr. Forné. Cap estat del món disposa dels mecanismes suficients per controlar eficientment l'origen dels fluxos del capital utilitzat en aquests centres. No és el millor moment per posar d'entredit la nostra credibilitat, i dificultar mitjançant un nou obstacle les relacions amb els nostres veïns i amb Europa.

No hem d'oblidar per finalitzar aquest apartat, que les ludopaties a les que vostè fa referència en el seu discurs, esdevenen un greu problema social malgrat que vostè ho vulgui minimitzar.

Nosaltres, en l'aspecte social, ens alegrem que hagi fet seu part del nostre programa, i essencialment tot el que fa referència a la CASS. En aquest apartat únicament ens interessa que fent un exercici de concreció ens expliqui en què consistirà la taxa de solidaritat a què fa referència. I ens podem felicitar, com dèiem, que defensi la lliure selecció del metge tractant, i l'obertura de més especialitzacions al Centre Hospitalari.

En relació al tractament de l'esport, esperem que la seva política finalment aplicada, no depengui del color polític del president del club o de la federació respectiva. L'esport ha de basar-se, bàsicament, en aquells que hi participen i que gaudeixen del mateix, i per

aquests motius ens interessa la reforma de la Llei de l'esport.

Un tema que reconeixem d'entrada no haver tractat en el nostre discurs d'investidura és el tema de l'educació. Els nostres propòsits no difereixen massa de l'ideari contingut en el seu discurs, malgrat tot, ens preguntem per què el Govern lliberal, havent detectat que el domini de les llengües entre els nostres estudiants és insuficient, no ha fet res durant tots aquests anys per redreçar aquestes mancances. Certament s'ha de fer el màxim esforç per recuperar el domini juntament amb el català, del francès, de l'espanyol i de l'anglès.

Com heu pogut comprovar, ja per acabar aquest apartat de replica als discursos d'investidura, únicament hem fet referència al discurs d'investidura propugnat des del Partit Lliberal, i això té una bona part de lògica, doncs, considerem pel que fa al discurs plantejat pel Grup Socialdemòcrata que aquest és un discurs essencialment influenciat i dirigit per idearis forans, i que no emanen ni s'originen en el debat polític i social de la realitat andorrana. Si tenim en compte que aquest discurs tampoc té garanties que serveixi al candidat per ésser elegit cap de Govern, entenem que no és oportú fer majors consideracions al respecte.

I per acabar, si fa quatre anys havíem arribat a la primavera lliberal, esperem que haguem arribat a l'hivern lliberal o a l'època d'hivernació lliberal.

Gràcies Sr. Síndic.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies.

Doncs, a continuació passarem a la intervenció del Grup Socialdemòcrata. Té la paraula el Sr. Francesc Rodríguez.

El M. I. Sr. Francesc Rodríguez:

Gràcies Sr. síndic.

Molt Il·lustres Senyores, Molt Il·lustres Senyors,

Ahir vam poder escoltar les propostes que ens van presentar els tres candidats al càrrec de cap de Govern per afrontar els propers quatre anys de legislatura. No cal dir que les que més ens van agradar van ser les del Sr. Jaume Bartumeu. Sobretot perquè va ser el seu discurs en positiu. Ens agrada conèixer quina serà la filosofia concreta que ha de regir l'acció del

Govern, més que sentir un reguitzell de propostes sovint poc desenvolupades i pròpies de certs predicadors de campanya electoral. I dic això amb tot el respecte pel discurs dels altres dos candidats. Però, és clar, no ens podem fiar de propostes que a vegades es contradiuen amb les accions concretes d'anys passats, o de promeses que cal llegir i rellegir per intentar trobar-hi una definició.

Sr. Bartumeu, ens va agradar sentir que el nostre demà importa més que l'ahir, que cal escoltar els ciutadans, perquè volen participar en la discussió política, en el debat sobre el futur del país. Ens va agradar sentir que el projecte socialdemòcrata és un projecte de servei. Ens va agradar poder escoltar en aquesta sala la paraula tolerància, quan dèieu que aquesta i el diàleg han de presidir les tasques de les institucions andorranes. I, també, ens va agradar sentir que no podem amagar les dificultats que tenim al davant. Cal actuar, i fer-ho des de la responsabilitat. Cal dir el que volem, quina és la nostra proposta, sense lloc per a la indefinició, ni el doble o múltiple llenguatge, i defensar-la amb arguments raonats.

Els socialdemòcrates volem una societat solidària, una societat sensible als problemes dels menys afavorits, una societat participativa, una societat guiada per les accions d'unes institucions que prenguin les seves decisions des de la transparència i l'equitat, i per això ens va agradar el que va dir. No volem anar a remolc dels esdeveniments, volem anticipació, no excessiva però sí suficient. La política de "fer l'andorrà" pot ser saludable si es té clar fins on es pot arribar, no si s'exerceix com a finalitat intrínseca de l'actuació. El "deixar fer" pot ser bo fins a un cert estadi, però un no es pot permetre sobrepasar, perquè llavors el que succeeix és que s'anul·la la capacitat de reacció, almenys en unes condicions favorables. Governar vol dir preveure, no només administrar. Governar vol dir escoltar la veu del carrer i fer-se solidari de les inquietuds dels ciutadans. El mateix candidat liberal reconeix que la nostra presència al món és coneguda i que aquesta situació ha trencat amb el costum de romandre discretament al marge, asseveració que al meu entendre deu ser una forma políticament correcta de dir "fer l'andorrà". El que voldríem és que en les seves actuacions el Govern, el futur Govern, recordi en tot moment aquesta realitat. I una altra afirmació del Sr. Forné que li recordarem

sempre que calgui, amb el desig que això sigui poc sovint, evidentment, és que no ens podem adormir creient allò que ens volen fer creure. I per tancar aquest comentari inicial, li demano de forma totalment cordial, senyor futur cap de Govern, que faci fer un rètol ben gran amb la cita de *Confuci* amb la que ahir ens va regalar, i que el faci instal·lar a la sala de reunions del Govern en un lloc visible.

Les propostes que ahir vam sentir van ser moltes. Ja he dit que les que més ens van agradar van ser les del candidat socialdemòcrata. Però, és clar, previsiblement no serà ell el proper cap de Govern. Per tant, de la mateixa manera que he remembrat algunes de les seves proposicions, em referiré breument a les del candidat que, també previsiblement, sí que serà elegit d'aquí una estona.

En primer lloc, em plau recordar al candidat liberal que el d'avui no és un debat sobre l'orientació política del Govern, en el que se sol justificar la feina feta. El que estem analitzant és la feina que es pensa fer, i si bé a vegades és necessari referir-se al treball realitzat per justificar alguna actuació concreta, quan això es fa de forma permanent el discurs es converteix en un balanç totalment fora de lloc. Tots coneixem el que s'ha fet, però també el que no s'ha fet, ja sigui per manca d'acció o per omissió. Li demano que vulgui prendre això que li estic dient des d'un punt de vista positiu, com un petit incís sense cap més transcendència.

Les relacions amb Europa ens preocupen. Som a Europa, i no ens podem permetre segons quines actuacions. El candidat socialdemòcrata ja va manifestar ahir els nostres neguits al respecte. Avui m'agradaria que el candidat liberal ens aclarís alguns conceptes que, segurament, per la necessitat de síntesi en l'elaboració d'un discurs com el que ahir ens va presentar, era impossible definir de manera més concreta. Per exemple: què vol dir adequar la nostra legislació a les exigències europees defensant, però, la nostra sobirania en els interessos vitals en l'àmbit social? Què vol dir encarar de manera decidida les propostes sobre la fiscalitat de l'estalvi?

També, ahir, en definir els objectius de la reforma fiscal que proposem, el candidat socialdemòcrata va referir-se a la seguretat jurídica. Obtenir seguretat jurídica pels ciutadans, pels agents socials, pels agents econòmics, és un repte essencial que cal perseguir en qualsevol actuació de política legislativa o reglamentària, i ha de ser, també,

un dels principis rectors en el moment de donar prioritats als molts temes que cal legislar des d'aquesta Cambra de forma relativament immediata. Quan ahir el candidat liberal es lamentava de les contradiccions internes front a les relacions internacionals i ens citava l'exemple de la creació d'empreses, no creu que la poca capacitat emprenedora a què al·ludia pot ser deguda, en part, també, a la manca de seguretat jurídica?

Un altre tema que ens preocupa és el del treball. En el discurs del candidat Forné se'ns diu que la Llei d'immigració instaura el marc jurídic necessari que ha de permetre ajustar l'oferta i la demanda de treball. No compartim aquest plantejament ja que, al nostre entendre, hauria de ser la llei del treball, en tot cas, la que ho fes. És cert que els dos temes tenen sovint una relació intrínseca, però haurien de ser tractats mitjançant legislació separada.

També, se'ns diu que la Llei d'immigració té en compte la consolidació del servei d'ocupació. A més de què tampoc hi estem d'acord, per la mateixa causa, nosaltres el que voldríem és que en lloc del servei d'ocupació ens parlés de la borsa de treball, i en el seu programa sí que la cita... programa, vull dir electoral. La creació d'un servei d'ocupació no és un objectiu suficient. Un servei d'ocupació sol ser un banc de dades de mà d'obra que serveix per nodrir les necessitats de les empreses. En el millor dels casos pot ser, també, un banc de dades perquè el treballador pugui trobar una feina. Però no té relació ni amb les previsions migratòries, ni amb la formació del treballador, ni amb la seguretat social, ni amb les projeccions de creixement del país. I no es tracta, evidentment, només d'un problema de terminologia, es tracta d'un enfocament diferent de la qüestió.

En un altre apartat, el relatiu al turisme, afirma de forma contundent que la manca de mà d'obra, especialment en aquest sector, es podrà resoldre amb les perspectives que obre la Llei d'immigració. Volem recordar que, des de fa tres anys, la immigració de nacionals de la Unió Europea és, a la pràctica, lliure, i que aquest tema no s'ha resolt. Què vol dir, doncs, que la immigració ha de ser de persones de més enllà de la Unió Europea? Nosaltres pensem que el problema és de condicions laborals, i aquestes no les resoldrà la Llei d'immigració.

En relació amb els dos temes plantejats ara fa un moment podem, també, analitzar les mesures que ens proposen encaminades a l'obertura dels mercats de treball europeus als

nostres joves. De moment aquests joves només poden treballar a Andorra, ja que la majoria han cursat estudis encaminats a l'exercici de professions liberals, i no poden anar ni tan sols a França o a Espanya si es volen instal·lar pel seu compte. D'altra part, si l'assoliment de l'acord amb França i a Espanya ha suposat sis anys de treballs, quan tindrem acords amb els altres països? No hauria estat més efectiu iniciar fa dies l'acord que ens diu que pretenen assolir amb la Unió Europea? D'altra part, si el mercat en el que poguessin desenvolupar el seu treball fos Europa, no creu que els joves emprenedors se sentirien més motivats per desenvolupar nous projectes?

Si, tal com va dir ahir el candidat liberal, Andorra es reconeix i s'identifica com un país pròsper, europeu i democràtic, això ha de ser en tots els àmbits, també, en el social. I difícilment ens podem sentir plenament europeus quan subsisteixen situacions difícilment homologables amb les del nostre entorn immediat. Alguns drets socials plenament reconeguts a l'entorn europeu com el de l'atur, la sindicació o la vaga, continuem sense tenir una legislació específica en el nostre país.

En relació amb les accions de caire social encara voldríem aclarir alguns conceptes. Es va referir, per exemple, a la taxa de solidaritat, però no ens va dir com la pensa instaurar. Qui pagarà aquesta taxa? Només els treballadors assalariats? Suposo que ens dirà que s'augmentarà la part patronal de la cotització a la CASS, però sap molt bé que en molts casos el patró, perquè el cost variable del lloc de treball no es vegi augmentat, voldrà repercutir el sobrecost, i si el treballador no ho accepta la solució serà senzilla: acomiadament i un nou empleat que cobrarà un salari més baix. Potser m'estic adelantant, i amb la seva explicació sobre com s'instaurarà la taxa, aquests dubtes quedaran resolts. D'altra part, no hem trobat enlloc cap referència a la situació dels treballadors que no poden cotitzar a la CASS durant un període superior a 25 dies. No creu que la situació d'aquestes persones mereixeria una actuació immediata per part dels poders públics en el sentit de modificar la legislació al respecte?

Malgrat aquestes i altres mancances quant a polítiques socials, hem de reconèixer que el seu programa preveu un cert nombre d'accions, en aquest aspecte. Però ens queda un dubte al respecte: com finançaran totes les polítiques socials que es proposen dur a terme? Només

amb la taxa de solidaritat? No ho tenim gens clar, i ens agradaria conèixer amb major detall aquest aspecte.

Per no cansar en excés l'auditori, no baixarem al nivell de detall que voldríem quant a l'anàlisi de les propostes que se'ns presenten. Abans d'exposar una sèrie de consideracions generals que jutgem prioritàries, de forma totalment lliure i sense cap ordre, li voldria posar encara una sèrie de qüestions per aclarir. No pretenem que ens les respongui totes avui de forma detallada, però sí que ens agradaria que no quedessin sense resposta.

No creu que la Llei de confidencialitat de les dades personals hauria de ser prèvia a la de la signatura digital i a la creació de la targeta mèdica personalitzada? Quan es refereix al desplegament legislatiu bancari, què vol dir reforçar l'òrgan de supervisió del sector financer, i redefinir les competències de tots els òrgans competents? Com es pensa finançar la quantitat ingent de noves infraestructures que es proposen dur a terme? S'ha valorat, com a mesura d'anàlisi per a l'aprovació de la Llei del joc, l'impacte social que ha suposat la implantació del joc del bingo? Quina és la seva concepció d'un sistema fiscal just? Estan segurs que és la Llei de les finances comunals la que ha de revisar la de transferències? El fons de cohesió dotat amb els impostos comunals ha de finançar inversions estatals? Què significa garantir un sistema sanitari a un preu just?

Pararé aquí. Tindrem certament, ocasió d'anar analitzant al llarg dels propers mesos totes les altres qüestions del seu programa que no ens han quedat prou clares.

El nostre candidat va parlar, també, ahir de forma extensa sobre l'acord polític, allò que altres en diuen consens. La paraula "emblemàtica" -entre cometes- de la darrera legislatura va ser "encaix", i sembla que la d'aquesta podria ser -dic bé, podria ser- "consens". Però, què entenem per assolir l'acord polític o el consens? Al nostre entendre consens vol dir atansar postures des d'una definició prèvia -concreta, oberta i transparent- de les propostes, vol dir que ningú perd, vol dir que tothom guanya, vol dir disposar de la informació necessària per poder avaluar de forma global l'assumpte en qüestió, vol dir treballar en un clima de confiança i de respecte per la postura de l'altre, vol dir donar arguments raonables i creïbles, vol dir treballar en un pla d'igualtat. No vol dir amagar, no vol dir treballar amb una o des d'una manca de

definició permanent, no vol dir oposar-se a les propostes dels altres sense aportar alternatives. El consens només es pot obtenir mitjançant la defensa raonable i raonada de les respectives posicions concretes i definides, però amb una disposició a la concessió, al diàleg i a la preeminència de l'interès general. L'acord compartit només pot ser fruit de mútues concessions des del respecte a les posicions i els plantejaments inicials de cadascú. L'acord polític no s'obté per decret.

El Sr. Jaume Bartumeu suggeria ahir la definició d'una proposta comuna de relació econòmica i social amb Europa. El debat que proposava portar a la ciutadania s'ha de fer primer aquí, en aquesta Casa de la Vall, perquè el Consell General ja va néixer el 1419 perquè els andorrans es poguessin escoltar i per deliberar. La Constitució va consolidar el Consell General com a eix central del marc institucional en consagrar Andorra com un Coprincipat Parlamentari. El Consell General ha de tornar a ser, doncs, la casa on els representants del poble puguem parlar, ens puguem escoltar i puguem arribar a acords compartits. Aquesta sala no pot ser únicament el pas obligat per comprovar, en unes votacions mecàniques, que una força política disposa de la majoria absoluta de consellers. No pot ser únicament una cambra d'enregistrament i constatació del resultat electoral. Demano al cap de Govern, que d'aquí a una estona serà elegit, que intenti tenir en compte aquestes consideracions en les actuacions del seu Govern si vol que s'instauri el clima de diàleg que ahir proposava, si vol que sigui una realitat l'assoliment de l'acord polític que ahir demanava el nostre candidat. Hem de tenir present tots la frase que tan encertadament ahir ens va dir: l'acord serà possible si sabem escoltar el que han volgut dir de manera tan equilibrada com clara els electors. Sr. Forné, nosaltres haurem de recordar que van voler que tingués una majoria de consellers, i que governés sense condicionants, lliurement. Vostè haurà de recordar que la majoria dels ciutadans es van pronunciar a favor de propostes que no són les liberals.

El candidat socialdemòcrata ahir ho va apuntar i, recordo, el candidat liberal, també, ho deia fa set anys: cal posar-se a treballar pensant més en consolidar el futur que en gaudir únicament del present. Volem, demanem, que el proper Govern tingui la suficient valentia per afrontar els reptes que se'ns plantegen, i que ho faci de

forma positiva, adoptant decisions de forma pensada, raonada, no fruit de la improvisació ni de pressions, externes o internes, que només poden portar a l'equivocació, a l'error, sovint irreparable, decisions, en fi, que puguin ser compartides per la majoria de la gent d'Andorra. I si ho demanem avui és, també, perquè el darrer Govern no ho ha fet així.

Queda clar que en aquesta legislatura el nostre paper serà d'oposició. Oposició lleial i responsable, però, és clar, oposició. Això de cap manera vol dir que serà sistemàtica, vol dir que defensarem el nostre programa i que intentarem, quan hi hagi divergències, l'atansament de postures, i que si aquest atansament no és possible ho manifestarem i en donarem les raons. Aquest és el camí que ens hem marcat, i perquè tothom el pugui conèixer el fem públic, avui, en aquesta sala. L'actitud del Govern en la seva labor diària i la del Grup Parlamentari que li donarà suport, juntament amb la nostra, evidentment, faran que la nostra proposta d'acord polític, que la seva oferta de diàleg, sigui o no factible. Ja sabem que en alguns temes no ens posarem d'acord, i així ha de ser, perquè sinó estaríem tots en un mateix partit, però si la discrepància és justificada no té perquè afavorir un clima de crispació com el que s'ha viscut en els darrers temps. El que no acceptarem de cap manera són les actituds prepotents o intolerants, el menyspreu a la legítima discrepància d'aquelles persones que han fet confiança en el nostre projecte polític.

Ja, per acabar, li diré al candidat liberal, tal com feu ell quan va ser candidat en una postura similar a la del nostre candidat avui, que, quan governi, si li cal manllevar algunes o moltes de les nostres propostes pot fer-ho sense cap reserva, i que tot el que faci per tornar l'optimisme i la confiança a Andorra, que el seu anterior Govern ha contribuït a fer perdre, li serà agraït.

Sr. Forné, d'aquí a una estona sereu elegit cap de Govern. Us demanem que intenteu ser el cap de Govern de tots. Només així serà possible que la gent d'Andorra assoleixi en els propers anys uns nivells de prosperitat i benestar raonables. Per part nostra, si actueu d'acord amb aquest principi, intentarem no fer-vos massa feixuga la tasca.

Moltes gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies.

Passem seguidament a la intervenció del Grup Lliberal, Sr. Antoni Martí teniu la paraula.

El M. I. Sr. Antoni Martí:

Moltes gràcies Sr. Síndic.

Abans de començar, ja saludo, des d'ara la clarividència del poble andorrà, quan ens va atorgar el dia 4 de març la confiança per tenir majoria en aquesta Cambra. I dic això amb una mica d'ironia al sentir les paraules de l'amic i company, però adversari polític, en aquest cas, ja ho ha manifestat així amb bastanta contundència, el Sr. Josep Garrallà, perquè deia que el nostre programa polític, doncs, ha sigut molt crític. Potser hi ha una cosa que en el seu apartat final -que per cert, és el que més m'ha agradat- és que gairebé no ha comentat el programa del Partit Socialdemòcrata, i dic, doncs, que saludo la clarividència del poble andorrà, perquè no sé que hauria passat si l'oposició parlamentària, que en algun moment tenia, es veu, unes bases programàtiques definides, hauria d'haver governat aquest país. Voldria que extrapolant les paraules, que penso sinceres i profundes, i amb una carga, també, molt profunda envers el candidat Sr. Jaume Bartumeu i el Partit Socialdemòcrata.

Abans de tot, voldria manifestar als Molt Il·lustres consellers, de tal forma que ningú tingui cap dubte, sobre el vot que exercirà aquest matí, el Grup Parlamentari Lliberal, que no serà un altre que el suport total del Grup a favor de la candidatura del Sr. Forné.

Dic això, perquè el Grup Lliberal, tot i cedir un vot al Partit Demòcrata, perquè el Sr. Jordi Mas es pogués presentar en aquesta sessió d'investidura, i des d'ara agraeixo les seves paraules d'ahir, i sàpigui que tot i el seu discurs, que va ser en moltes vegades molt contundent, nosaltres li tornàriem a donar el vot. Vot, Sr. Bartumeu, que també li hauríem cedit si hagués tingut aquesta necessitat. En pot estar ben segur. Aquest vot el vàrem cedir, perquè entenem que el liberalisme, tal com diu el Sr. José Ortega i Gasset, i cito: "És la suprema generositat". És el dret de la majoria atorgar la minoria, encara que l'adversari sigui més dèbil, i quan dic més dèbil, ho faig sense cap prepotència, sinó tot el contrari, perquè avui governem els lliberals, i qui sap, qui sap, si demà el poble andorrà n'atorgarà la confiança als que avui són oposició. És, doncs, molt sa que ahir es plantegessin tres propostes de Govern diferents,

però també amb algunes similituds entre les mateixes.

La campanya electoral molt propera encara ha servit perquè els tres partits nacionals exposessin davant de l'elector les seves idees. I tots els candidats ho han tornat a fer ahir en les seves intervencions, i per tant, des de les files liberals, insistirem en analitzar tant les diferències com les similituds dels tres discursos.

Tots han demanat, i ho acaba de fer el portaveu del Partit Socialdemòcrata, el Grup Parlamentari Lliberal i el proper Govern, que en afers anomenats d'Estat, a saber les relacions exteriors d'Andorra, es pugui assolir un consens. Per la nostra part esmerçarem tots els esforços, perquè entenem, des del Grup Lliberal, que un Govern i el Grup que li dona suport, es paralitza si no sap ser autocrític. Perquè aquesta autocrítica, també des d'ara, jo penso i invito als altres grups parlamentaris a fer-se la seva.

És evident, que com deia el Sr. síndic el dia de la sessió constitutiva d'aquest Consell, que hem d'omplir de contingut la famosa paraula "consens", i que per poder aconseguir-ho, tots hem de fer una anàlisi del perquè del nostre fracàs en l'antiga legislatura. Perquè cometre un error i no corregir-lo és un altre error, i així ho deia el Sr. Marc Forné ahir al matí.

El discurs del Sr. Forné ha estat força conciliador, no obstant, tant el discurs del Sr. Mas com del Sr. Bartumeu, sense renunciar al consens, això sí, no tan sols no han fet aquest esforç d'autocrítica, sinó tot al contrari, amb citacions com "Andorra només serà escoltada a París, a Brussel·les i a Madrid si canvia el discurs, si fa propostes concretes i coherents...", citació del Sr. Bartumeu. O bé amb altres citacions del Sr. Mas, del tipus: "S'actua amb una certa prepotència des de la Constitució, i no s'aplica el principi de modestia...".

No pensem, senyors, que sigui el millor camí per crear un clima favorable al consens.

Segurament és per això que el poble andorrà, que sempre ha defugit de confrontacions estèrils, va optar en les darreres eleccions per un partit, el nostre, el Partit Lliberal Andorrà, que creu fermament en la suma de voluntats per davant de la controvèrsia estèril.

Però, els Molt Il·lustres Consellers em permetran que avui, dia que s'elegirà un nou cap de Govern, i amb això, el portaveu del Partit Socialdemòcrata, també ha tingut clarividència,

serà el Sr. Forné, i doncs, es formarà més tard el nou Govern, que en nom del Grup Lliberal expressa la més sincera gratitud a tots aquells ministres que no tornaran a exercir l'alta responsabilitat de representat el nostre Estat. Gratitud per la bona feina que han fet, i que el poble andorrà els va reconèixer en les últimes eleccions, i en particular ja que parlem de relacions exteriors, el Sr. Albert Pintat, tant i tant criticat en aquesta Cambra, que tot i passar com tots nosaltres, i dins d'una llarga solitud, per moments d'extrema dificultat, amb la seva gestió i de tot el Govern, ha aconseguit que les relacions, tant amb els nostres estats veïns, com amb la Comunitat Europea, els agradi o no, són avui dia excel·lents. Dic això, perquè els fonaments per aconseguir una nova adequació a l'entorn europeu estan ben implantats, i que tan sols manca que entre tots tinguem el sentit d'estat suficient per portar les nostres propostes de forma unitària per aconseguir, el ja tan desitjat, acord d'associació.

Dit passant, celebro que el secretari general del Partit Socialdemòcrata hagi abandonat, finalment, la idea d'entrar en l'Espai Econòmic Europeu.

Ara bé, falta encara, emplenar de contingut aquestes dues paraules màgiques: acord d'associació.

Des d'ara, entre tots, cal cercar les millors propostes, perquè des d'aquest costat de l'hemicicle no estem compromesos amb cap fórmula inflexible. També sabem que no hi ha solucions perfectes. En definitiva no volem ser dogmàtics, perquè som lliberals, i com a tals, us invitem des d'ara, demòcrates i socialdemòcrates, a participar des de la lleialtat, a omplir de contingut el nostre nou model de relacions amb Europa.

Estic segur que amb tan complicada i feixuga feina, comptarem amb l'experiència reconeguda del Sr. Bartumeu, i no menys reconeguda del Sr. Mas. Però tot i l'experiència del Sr. Bartumeu com del Sr. Mas, no ens sembla gens afortunat intentar fer recaure de forma exclusiva la responsabilitat que, avui, Andorra estigui inclosa en la llista de paradisos fiscals, sabedors, sobretot, que l'any 1991, Espanya ja ens catalogava com a paradís fiscal, i em sembla recordar... -agafo uns apunts, Sr. Bartumeu- sense ser agosarat, que la titularitat del ministeri no requeia en cap lliberal.

Em sap greu haver de fer aquests recordatoris, però des del Grup Parlamentari Lliberal no ens

sembla just que la memòria d'alguns parlamentaris seleccioni captivament els esdeveniments ocorreguts a partir de l'any 1994, en què els lliberals entraven a formar part del Govern. Penso en aquest sentit que el Sr. Pierre Mendes-France, tenia raó en la cita quan, oportunament, la va llegir el Sr. Bartumeu ahir, i avui la llegiré: "Cal recomanar als que volen canviar el món de ser més seriosos que aquells que s'accontenten de mirar com gira".

Des del Partit Lliberal andorrà, com he dit abans, sense dogmatismes exagerats, amb seriositat i serenitat, tal com va dir el Sr. Marc Forné, el nostre Grup Parlamentari està en mesura avui d'assegurar que la futura negociació amb Europa la podem aconseguir definint-la internament en aquesta casa, la Casa de la Vall, i amb el Govern, però també, amb el Govern, adoptant una posició comuna de tots els grups, tot i que és evident que les persones, independentment dels partits, seran decisives per afrontar el consens, consens no tan sols desitjat pels polítics, sinó molt desitjat pel poble andorrà.

Un altre apartat en el qual tots els candidats han fet referència és en la millora dels aspectes socials, i conseqüentment el desplegament del títol II de la Constitució, havent de remarcar que el Sr. Forné hi ha incidit amb molta sensibilitat.

Sr. Forné, vostè al llarg d'aquests últims sis anys de Govern ha demostrat ésser una persona molt propera al poble, i doncs, no és d'estranyar que en el seu discurs i amb l'experiència de Govern que té, sabés que cal reformar la Llei qualificada de la CASS, assignatura pendent de l'última legislatura. Perquè sempre hem dit en aquesta Cambra que els lliberals reconeixem les coses que no fem, però per cert, no se'ns reconeix mai les coses que sí que fem. I per tant cal aconseguir unes jubilacions més justes, unes pensions de viduïtat més dignes, un llarg seguit de propostes socials que el seu Govern proposarà al Molt Il·lustre Consell General, amb l'ajuda, i cal reconèixer-ho, dels dos partits de l'oposició, vist el que s'ha escoltat en els seus discursos, que estan en clara sintonia en les seves propostes.

El millor Govern no és aquell que fa més feliços uns quants homes, sinó aquell que fa més feliços a un major número de persones. I vostè, Sr. Forné, ho sap. I estem segurs que, també, sap que l'èxit és per aquelles persones que veuen les necessitats públiques i, doncs, socials, i saben trobar-hi les millors solucions. Quan en

el seu moment rebí els disset vots de Grup Parlamentari Lliberal, també els rebrà perquè estem convençuts que vostè tindrà èxit en aquestes reformes.

Els lliberals, senyors candidats, no defugirem de les nostres responsabilitats, i dels compromisos contrets, i és evident que caldrà desplegar en aquesta última legislatura el títol II de la Constitució, evidentment. I sense ser ni menys ni més socials que el Partit Socialdemòcrata, sí que en algunes propostes ens trobarem més a prop amb els companys del Partit Demòcrata. I dic això, perquè ara per ara no pensem que sigui necessari desplegar una llei a favor del subsidi d'atur.

Caldrà, no obstant, tornar a presentar al Molt Il·lustre Consell la Llei d'immigració. Llei llargament esperada, i Llei llargament criticada per l'oposició en l'última legislatura. Però, i amb tot el respecte voldria dir avui i aquí que qui fa quelcom, és pot equivocar, però el que és segur és que qui no fa res ja s'està equivocant. Dic això, perquè el Sr. Mas ens deia ahir que tenim un plantejament equivocat sobre la Llei d'immigració, però val més tenir-ne un encara que es pugui qualificar d'equivocat, que no tenir-ne cap.

Caldrà, també, continuar desenvolupant la borsa de treball, i estar a l'escolta, en definitiva, de tots els que viuen, conviuen i treballen a Andorra mitjançant les propostes que es facin des de les seves associacions. Amb això hi estem, i hi podem estar tots d'acord.

Tot i que tots podem estar d'acord en què cal millorar el nostre estat del benestar, també tots hauríem d'estar d'acord en defensar, i sobretot fora de les nostres fronteres, el benestar que avui tenim. I en molts aspectes, segurament, un benestar desitjat per moltes altres persones d'altres països quan coneixen la realitat d'Andorra. Dic això, senyors candidats, perquè és tant important mantenir i millorar el nostre model social, com important és defensar-lo, per no rebre crítiques, a vegades molt injustes, que deterioreni la imatge d'Andorra, perquè s'expressen des de la ignorança de la nostra realitat.

Aquí, senyors consellers, cal defensar amb més força en tots els fòrums internacionals la nostra realitat, perquè sense renunciar en cap moment al desplegament del títol II, no ens podem permetre abdicar de la defensa de tot el que hem aconseguit, i menysprear, així, el treball

legislatiu en aspectes socials dut a terme pels nostres predecessors.

En un altre apartat, vostè, Sr. Bartumeu, parla del ja famosíssim ascensor social, però sàpigui que no l'hem esperat per prémer el botó de pujada. Qui sap en quin pis, més amunt o més avall, estariem si l'hagués premut vostè. Perquè tampoc és paternitat del Partit Socialdemòcrata saber fer funcionar els ascensors socials, i menys encara els ascensors normals.

Quant a vostè, Sr. Mas, al nostre entendre, descriu equivocadament una realitat apocalíptica del que ha estat la gestió del Govern liberal. A saber... és una mica llarg perquè...

Passivitat del Govern en l'apartat de la Justícia. Plantejament -ja ho he dit- equivocat de la Llei d'immigració. Polítiques de descapitalització de FEDA i STA -també, ho ha recordat el Sr. Garrallà. Posar en perill -aquesta és molt forta- la supervivència financera dels comuns. Instrumentalització de la ràdio i televisió andorrana

-aquesta és molt coneguda en aquesta casa. I un llarg seguit d'incongruències i de despropòsits, segons vostès, governamentals.

Li agraim, no obstant, Sr. Mas, i ens tranquil·litza saber que vostè té la solució a tots aquests problemes, i cito: "millorarem el que està ben fet, i corregirem tot el que no està ben fet...", tanco la cita, i aprofito per donar-li les gràcies per tan complicada solució.

Canviant de tema, és evident, i tots els ciutadans ho han remarcat que calen unes millors relacions institucionals entre els comuns i el Govern, i és, doncs, obvi que s'ha d'afrontar al llarg d'aquesta legislatura, les revisions necessàries, tant de la llei de transferències com de la llei de competències. Però no és menys evident que tots els partits polítics tenim una gran responsabilitat, perquè no s'hi val de pensar d'una forma diferent si s'està al Consell o bé als comuns essent del mateix partit polític.

Cal, més enllà de les discussions institucionals entre administracions, una discussió profunda dins dels partits, i solament així es podrà revisar aquestes dues lleis des d'una visió global, i beneficiosa per la totalitat de l'Estat. Perquè no és bo ni correcte tenir set discursos diferenciats, perquè d'Estat tan sols n'hi ha un.

Senyors candidats, cal que tots plegats, i el Partit Lliberal el primer, entenguem que fariem un pobre favor al país d'encetar una discussió

sobre aquestes lleis, si els nostres partits respectius no tenen el mateix criteri segons els seients que ocupen els nostres representants.

Han passat, ja, uns quants anys, i tots som conscients que cal canviar, o bé afegir nous conceptes a aquestes dues lleis. Esperem que entre tots puguem trobar un camí d'entesa, perquè, com en tantes i tantes lleis, una cosa és justa pel sol fet de ser llei, sinó que dins del possible, ser llei perquè és justa.

Des del Grup Lliberal som conscients que aquesta legislatura que encetem, amb noves cares, i no tan noves, -i no és cap crítica Sr. Bartumeu, quan dic no tan noves- una de les més vistes, sens dubte, és la seva, i no gaire lluny està la meua. Aquesta legislatura, tal com deia, ha de servir per desplegar un nou model impositiu. Al nostre entendre, un model impositiu indirecte i generalitzat, i tal com defensa el Grup Parlamentari Lliberal i el Partit Demòcrata, i en aquest cas, en clara discrepància amb el Partit Socialdemòcrata.

És evident que a ningú li agrada pagar, però encara agrada menys pagar si els recursos públics no s'utilitzen correctament. I penso que en aquests últims anys de Govern Lliberal, en el transcurs dels quals s'ha doblat la capacitat pressupostària, passant de vint mil milions a gairebé quaranta mil milions, i aconseguint invertir més del vuitanta per cent del pressupostat, hem demostrat clarament que els diners públics estan ben gestionats.

Ara és l'hora de fer un nou esforç destinat a continuar millorant les nostres escoles, la nostra sanitat, les nostres vies de comunicació, el nostre entorn natural, i com vostès, Sr. Forné, Sr. Mas, el Grup Lliberal està d'acord amb que el desplegament de l'ISI, amb les ecotaxes i amb les contribucions especials, siguin suficients per poder continuar aquest esforç inversor, perquè tots som conscients -amb això estarem tots d'acord- que encara queda feina per fer.

En aquest sentit, no és ni de bon tros irresponsable d'optar per una imposició indirecta, ni és veritat -i amb tot el respecte ho dic- que com deia el Sr. Bartumeu, que sense una imposició directa, ens poden tancar totes les portes en relació a la futura negociació amb Europa.

El tipus d'imposició directa que el Partit Socialdemòcrata propugna no pot permetre convenis de doble imposició si no s'aplica un tipus alt de fiscalitat. I, al mateix temps, no ens

sembla raonable d'ésser els primers en aplicar la fiscalitat sobre l'estalvi dels no residents, ja que en primer lloc, ens reduïm la capacitat de negociar la nostra posició, de forma evident, i en segon lloc, quan tenim evidències que els propis països de la comunitat no es posen d'acord per aplicar aquesta mesura sol·licitada com a urgent pel secretari general del Partit Socialdemòcrata.

En un altre sentit, el projecte polític que ha generat més il·lusió en aquestes últimes eleccions, ha sigut el projecte lliberal amb apostes fortes i clares, com el transport segregat o el metro aeri, l'obertura de l'aeroport, l'heliport, apostes de futur en comunicacions, entre altres, com la unió de la vall el nord amb la vall d'orient, amb nous túnels...

La discussió dels projectes és necessària. L'estudi, tant propugnat pel Partit Demòcrata, és també un element decisiu a l'hora de prendre decisions. Però, és precisament prenent decisions que s'avança. I restant el mers discurs de plantejar-se avançar, on no és una tàctica molt fàcil de fer des de l'oposició, però gens aplicada pel Govern Lliberal que ha afrontat amb valentia els projectes més importants d'aquest país, sense deixar que la mera discussió dels temes fos l'objectiu polític perseguit, com sembla que pretenen alguns amb la seva actitud.

En aquest sentit, quan es parla de creixement sostenible, el Partit Lliberal ha estat l'únic que ha legislat mitjançant la Llei d'ordenament del territori, sobre un tema tan capdal com és la convivència dels espais públics i privats amb harmonia, això sí, amb les necessitats dels ciutadans.

Ens agradaria que el Sr. Bartumeu i el Sr. Mas, ens contestessin si estan clarament d'acord o no, en protegir i, doncs, no urbanitzar els espais comunals. Perquè em sembla evident que aquesta mesura hauria d'haver estat recolzada pels qui propugnen un desenvolupament sostenible del nostre país, conservant, en tot cas, l'entorn natural. Ja veu que des de les files lliberals solament farem una pregunta per no cansar els candidats de l'oposició.

També remarquem que els tres discursos són semblants en temes tan importants com la cultura, l'educació, l'atenció a la dona i la justícia. Tal fet ens satisfà, puig el ja mencionat consens, pot arribar a aquests temes de forma molt natural.

No obstant, no podem renunciar de cap manera en aconseguir el consens en altres qüestions cabdals, com són els tres punts detallats pel Partit Socialdemòcrata, com el d'Europa, del que ja n'hem parlat, una Andorra oberta al món, tema que em sembla evident, l'acord institucional amb els comuns, considerat per nosaltres indispensable. Així com el consens, també, amb el Partit Demòcrata en altres temes com el de la fiscalitat, amb el qual ens uneix moltes similituds, en la nacionalitat, sobre el que estem bàsicament d'acord, i si se'm permet, potser, nosaltres amb un to una mica més modern, o en temes socials, que tot i haver-hi diferències entre els tres partits, ens sembla avui possible aconseguir un acord, perquè malgrat discursos purament polítics, tots tres partits tenim la sensibilitat social necessària per tirar-lo endavant.

Per aconseguir tot això, estem d'acord amb el Sr. Forné quan diu, i el cito: "Hem de ser prou oberts d'esperit per no tancar-nos en aquelles certeses que a força de repetir-se esdevenen dogmes sectaris i ens aparten del bé comú. Hauríem de saber tots plegats fer un anàlisi ple d'humilitat, i d'aquell ser andorrà dels homes de la nostra terra.

Per acabar, des del Grup Parlamentari Lliberal pensem que la solidesa democràtica es basteix des de la discrepància respectuosa per les idees de les altres formacions, i només des del debat útil seré, i en ocasions contundent es pot passar pels camins certament diferents, però amb la mateixa direcció, direcció que desitgem tots, el benestar de la gent d'Andorra.

Moltes gràcies, Sr. síndic.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies.

Bé, doncs, havent finalitzat aquest primer torn d'intervencions dels grups parlamentaris, els candidats volen tornar a intervenir?

Sí. Doncs, suspendrem la sessió per una durada de quinze minuts, reprendrem a les onze i quart.

(Són les 11h)

(Són les 11.15h)

El M. I. Sr. Síndic General:

Reprenem la sessió, amb la intervenció del Sr. Marc Forné, candidat a cap de Govern.

Sr. Forné, si voleu seure al centre de la sala.

Teniu la paraula Sr. Forné.

El M. I. Sr. Marc Forné:

Moltes gràcies Sr. síndic.

Bé, en relació amb les intervencions que hi han hagut, i pel seu ordre, primer contestaré al Sr. Josep Garrallà.

En la seva intervenció ha insistit sovint en què el meu discurs era un discurs sense contingut, repetitiu, i que era un catàleg de males intencions. En fi, són comentaris que ja estic acostumat a sentir durant els últims sis anys. Els he sentit aquí. Ell els va compartir quan formava part de la minoria inicial i de la majoria posterior. I Em sap greu que pugui semblar que continuï sent així. Perquè per altra part, això també val pel comentari del Sr. Francesc Rodríguez Rossa, quan es fa un comentari amb contingut, llavors a vegades se'ns recrimina que estem fent un inventari d'intencions i de coses que volem fer, però és clar, això és un programa, no d'orientació, sinó d'investidura -com s'ha dit molt bé- i per tant, igual com ha fet el candidat Sr. Bartumeu, es basa essencialment amb el programa, amb els nostres respectius programes, i per això hi ha certament una part de contingut repetitiu, potser, i del que es tracta és del que no ha dit vostè, Sr. Garrallà, la credibilitat. És clar.

Aquesta credibilitat es guanya treballant. Nosaltres estem convençuts que n'hem guanyat una d'important, i com que n'estem convençuts, ens ho han demostrat els electors donant-nos una confiança majoritària. Per tant, jo els emplaço a vostès a què durant aquests quatre anys d'aquesta nova legislatura, que ho dic de seguida, comença amb un clima absolutament diferent d'algunes altres, amb moltes més ganes de consens per part de tots vostès, i per part de nosaltres, també, naturalment. Espero, doncs, i els emplaço a què en aquesta legislatura, quan acabem, puguem dir que aquestes bones intencions s'han convertit en realitat en molts casos.

A partir d'aquí, sobre alguns punts concrets que val la pena detallar. Per exemple el tema de l'exportació, l'impost directe o l'impost suficient o no suficient. És clar, nosaltres som partidaris que hi pugui haver exportació. I n'hi ha. Avui

dia malgrat les dificultats que hi ha, hi ha empreses andorranes que exporten. Malgrat que no hi ha un sistema de seguretat jurídica suficient, ni un sistema equivalent d'impostos als dos països, al destinatari i a l'emissor. Per tant, hem de trobar una fórmula, i no és fàcil. Reconec que no és gens fàcil d'entre una tasa d'impost com la que proposa el Partit Socialdemòcrata i una possibilitat d'exportació. Jo crec que una bona idea, em sembla que la va suggerir el Sr. Mas ahir, era que alguna de les empreses que es manifestessin exportadores, volguessin i poguessin acceptar espontàniament uns mòduls per impost directe. Això nosaltres també ho hem dit, i em sembla que és molt encertat dir-ho. I segurament trobarem una via perquè això sigui així. I això es va dir, ja, amb les societats de tipus C. Les que vulguin ser exportadores preferentment s'acolliran a un sistema que els permetrà, segurament, i contractats de no doble imposició.

Pel que fa a les infraestructures d'Sta i de FEDA per a l'ampliació de serveis, no són insuficients. Avui dia el que són una part d'elles són infrautilitzades. El cable que té establert STA -si no m'equivoco- era més de sis mil quilòmetres dins d'Andorra, fa poc, i em fa l'efecte que va creixent cada dia, cada setmana que passa amb les inversions que està fent STA. Per tant, són infraestructures molt suficients per fer molt més del que estan fent fins i tot ara. Tot i que és clar, s'ha de mantenir el servei de tot el sistema interior d'Andorra, i exterior, i això a vegades els moments d'existència a Andorra de tots els telèfons mòbils andorrans, més cinquanta mil telèfons més que vénen de fora a la butxaca dels visitants nostres, cal una sobredimensió molt gran dels sistemes, que ja hi és, i que cal preveure que continuï creixent amb sobredimensió. Però els plans tècnics hi són, i s'apliquen amb totes les necessitats cobertes perquè el Govern autoritza el que el Consell d'Administració de l'STA demana, sempre, sistemàticament, perquè és el que tècnicament fa falta. Per tant, jo no patiria pel tema aquest. La inversió d'STA i, també, de FEDA està sobradament coberta com per poder, fins i tot, tal com fem nosaltres, disposar dels excedents com s'ha fet amb els governs anteriors, també.

Pel que fa la inquietud pel joc. La comparteixo. Comparteixo la inquietud pel joc, certament. Com la compartia quan es va legislar, em sembla que d'acord amb tota la Cambra, pràcticament, el joc del bingo. El joc del bingo havia esdevingut un joc clandestí... bé,

semitolerat per l'antic règim -dient-ho així- pel sistema anterior, i que donava uns beneficis molt puntuals, només a determinades entitats esportives, i no en donava cap a l'Estat. A partir de la regulació, vostès sabent que el bingo dóna una seguretat a l'Estat, i des de la regulació hi ha possibilitats de lluitar contra les ludopaties. Què ens passava abans? Que existia igual la ludopatia, però tenia lloc fora d'Andorra, amb un afegit de problemes complementaris com el desplaçament, etc. I això està passant ara, encara. Està passant ara amb els jocs que no es fan a Andorra, naturalment. Per això som partidaris de regularitzar-ho. I s'ha de dir que els estats moderns que volen, tenen tots els mitjans per regularitzar el treball als casinos, sense cap problema, si volen. I avui dia hi ha casinos a tot el món que són propietat d'entitats absolutament fora de tota sospita de voler participar ni en la més mínima manera en el blanqueig de diner, per exemple. Ara, s'ha de saber fer. S'ha de fer amb el màxim de garanties. Com Andorra ho hem fet per les entitats bancàries, millor que en molts llocs, penso que també ho podrem arribar a fer amb aquest tema. Almenys aquest és el convenciment i el contingut de les lleis ho demostrarà. S'ha fet igual un rigor extrem amb el tema de l'obertura bancària, per demanda i exigència unànime d'aquesta Cambra. Es va fer bé. Per tant, no hi ha hagut cap inquietud d'una obertura bancària que portés problemes a Andorra, ni crec que els hagi de portar.

Vostè ens ha dit al final de la seva intervenció, que bé, que espera que estiguem a un hivern liberal... Jo li recordaré, i no cal, perquè vostè en sap molt més que jo de temes de natura, perquè és un home que encara està més a prop de la natura, afortunadament la seva parròquia. Ja que joestic més aviat aquí a baix... que la hivernació és molt bona, perquè després de la hivernació sempre ve una primavera. És a dir que potser sí que hi haurà una hivernació en algunes coses liberals, però li asseguro que renaixerem encara amb una millor primavera. El que passa és que el que volem és que la primavera sigui aquesta. La hivernació l'hem tingut durant la campanya electoral. Ara ja estem a la primavera. Per tant, ha passat la hivernació liberal, i passarà durant quatre anys... haurà passat durant quatre anys.

Pel que fa al Sr. Francesc Rodríguez Rossa, del Partit Socialdemòcrata, en primer lloc vull saludar el seu discurs positiu, d'oposició a l'oferiment de la posició liberal irresponsable.

Bravo per aquesta no novetat excessiva, però, sí, novetat en les formes, en la manera d'explicar-ho, en la manera de dir-ho. I també, vostè, és clar, incideix, com és lògic, en dir que és un reguitzell de realitzacions poc explicades al meu programa. És aquí, és clar, no és tot això el que vaig llegir ahir, no és tot el programa. En el programa hi ha més detall, també ho va dir el Sr. Bartumeu, que hi havia molt més detall en el programa, i és veritat. La llargada del programa físic no vol dir res. Jo ho reconec. El programa socialdemòcrata té un contingut molt dens, amb menys frases potser que el nostre, però el té, i el que compta són les bones voluntats de fer-ho, i les possibilitats de tirar-ho endavant, i el fer-ho després.

A veure, ni anticipació ni fer l'andorrà. Bé anticipació tota la possible, i fer l'andorrà, també, vostè reconeix que en alguns casos va bé -en alguns casos-, cada vegada menys, això és veritat, cada vegada menys, i aquesta em sembla que, també, és la nostra política. Bé, em pregunta moltes coses, i procuraré contestar-li'n algunes. M'he mirat el temps per no passar-me, però penso que tinc temps.

Bé, resulta que em pregunta primerament la legislació a Europa sobre temes socials, i com pensem fer-ho. A veure, l'aprovació de la Carta Social és fonamental, i vindrà a aquesta Cambra i en podrem parlar tots. Aquesta Carta Social posa tots els països, sobretot una de les coses que té molt en compte és quin model migratori té cada país. Andorra és un model migratori diferent de tots els altres europeus. I del que es tracta és que Europa, per la Carta Social, amb el tema d'immigració, no permet que hi hagi diferències substantives entre països, i que en tot cas, aquests temes es regulen d'una manera amb una certa igualtat per a tots. Això per a nosaltres és fonamental defensar el nostre model de país migratori, de model migratori de país que hem tingut. Que és únic a Europa. I per això, les reserves que s'hagin de fer hauran d'anar en aquest sentit. Jo tinc la impressió que podrem arribar a posar-nos d'acord sobre aquestes reserves, i espero que sigui així, perquè és allà on es marcarà quina és la pauta d'aquest país, com a país amb particularitats realment òbvies que no cal ni comentar només quan ens referim a l'enorme immigració que el país ha tingut, i el que ha portat de bo tota aquesta immigració per al nostre país, i el que encara continuarà portant, perquè és imprescindible. Per tant, sobre això no crec que hi hagi massa dificultats.

Quant a la fiscalitat de l'estalvi... bé, sí, que vull dir quan diem en el programa, i en el discurs d'orientació política ho vam dir, i ho vam dir en els meetings que nosaltres estem d'acord que s'ha d'anar de cara a això, i vam insistir gràficament que no seríem els primers, potser tampoc els últims, vam dir que seríem els penúltims, això és una figura literària, com vostès comprenen molt bé, però diu el que vol dir. Diu el que vol dir perquè les diferències també són importants. Quan se'ns posa de model Suïssa, no s'ha d'oblidar quin és el volum de Suïssa: 380 bancs o una cosa així, en fi. I unes quantitats de dipòsits que no tenen res a veure. És astronòmic, allò és una altra galàxia comparat amb Andorra. Però és que també és una altra galàxia comparat amb Andorra qualsevol dels altres microestats d'Europa. Per tant, nosaltres tenim molt a defensar des d'una particularitat. Des de la particularitat de la modèstia. Aquesta sí, la modèstia que propugna el Partit Demòcrata amb aquest tema és evident. Andorra té una incidència absolutament modesta per no dir insignificant a les finances. El que hem de procurar és que això no creixi. Que tal com hem estat que no anem més enllà en aquest aspecte. Per tant, aquí tenim un balanç força positiu en la lluita contra el blanqueig de diner, i per això quan parlem de les mesures per seguir reforçant els organismes de prevenció del blanqueig de diner criminal, bé, ens referim bàsicament a què avui dia hi ha l'INAF, com vostè sap, hi ha la Comissió Superior de Finances, i hi ha la UPB que és la unitat de prevenció que es posa en marxa, i que serà la que tindrà funcions més executives. A partir d'aquí el panorama ha canviat, i ja havia canviat abans, de fet. Jo crec que entre les competències de la Comissió Superior de Finances i les de l'INAF, que ha de guanyar cada vegada més paper, es podrà, segurament, arribar a fondre un sol organisme. Jo diria que la competència tècnica de les persones que estan a la Comissió de Finances és que s'hauria de trobar la manera d'incorporar-les a l'INAF. No sé com. S'hi treballa des del Ministeri de Finances per fer un sol organisme, perquè sota d'aquest organisme hi haurà l'organisme executiu concret sobre la prevenció del blanqueig, que és la UPB i la unitat de prevenció. A partir d'aquí jo suposo que sobre això trobarem llargs camins d'entesa sense massa problemes.

En el tema laboral, que ens ha preocupat a tots, i ens preocupa i ens seguirà preocupant. Parlem... vostè ha dit que parlàvem de turisme,

i que per tant un dels problemes del turisme és la manca de mà d'obra. Quan vostès diuen que ens hem d'adequar a l'entorn immediat, aquí sí que discrepem. L'entorn immediat sobre condicions laborals no és una premissa d'Europa. Nosaltres pensem que l'entorn és l'europeu. Dins de l'entorn europeu hi ha molts diferents models de relacions laborals, fins i tot de relacions sindicals, no és una unitat, no és una bassa d'oli en res. De fet cada dia és menys una bassa d'oli en res a Europa, però és la menor bassa d'oli del món, i la que avança més en drets laborals i en drets socials de progrés i moderns. Per tant, estem orgullosos de ser-hi, i l'hem d'aprofitar. Però tampoc hem de fer l'exageració d'anar a buscar els models màxims d'estructura laboral i sindical que hi ha a Europa, perquè a vegades aquests models, a la llarga, trenquen el que és l'oferta de treball i el que és l'estabilitat laboral del mateix país. I s'ha de tenir en compte la realitat de cada país abans d'adaptar-hi models. Per tant, el model laboral i de relacions sindicals d'Andorra no ha de ser automàticament el que tinguem més a prop, sinó el que trobem més adequat i més assemblat a les especificitats del nostre país. Això és el que volem dir.

Quant al finançament de tot això i de la taxa de solidaritat. Bé, nosaltres també compartim una cosa de seguida, immediata i que valdria la pena fer un esforç immediat, per la via més urgent que es pugui, com és allargar la cobertura de les persones que estiguin sense treball a la seguretat social. Li asseguro que en això no ens trobarà pas oposats en fer-ho, i estic segur que trobarem una aquiescència de tot el Parlament, i així espero poder-ho fer quan pugui presentar projectes de llei a aquest Consell General.

A partir d'aquí, nosaltres, sobre la financiació dels projectes que hem fet, de tot el projecte d'inversió, que també n'ha parlat el Sr. Garrallà, em sembla, i de tot el que hem estat fent, he de dir que aquesta recriminació se'ns ha fet moltes vegades. Se'ns ha dit: com ho pagaran tot això? Bé, fa sis anys que estem governant, i fa sis anys que hem invertit més que mai. No hem augmentat el volum de l'endeutament de l'Estat. És cert que no ho hem fet, perquè en gran part hem pogut aconseguir un finançament molt favorable amb les mesures que es van prendre d'acord amb les entitats bancàries andorranes, i d'acord, també, amb el fet que han baixat els interessos del capital, moltíssim. Aquesta és una circumstància que

ens ha afavorit sense cap dubte. Però, és que en el moment que va créixer tant el deute, va ser quan els interessos eren molt cars, i era francament complicat seguir... no es podia seguir amb aquella dinàmica. Per sort, l'Estat i els estats veïns van canviar la tònica gràcies a Maastricht, i nosaltres ens n'hem beneficiat. Malament haguéssim estat de no beneficiar-nos-en. Però, que malgrat aquestes facilitats, hi podia haver hagut una continuació d'endeutament galopant, i no hi va ser. Però és que al mateix temps hem estat invertint. Hem doblat el pressupost en sis anys, i això també s'ha de dir. Per tant, la confiança que ens han donat els electors per què és? Perquè malgrat haver sentit en aquesta Cambra el fet de com ho pagaran i com ho faran, la gent ha vist que ho hem fet, i que ho hem pagat, i que no hem augmentat cap endeutament. Nosaltres. En altres llocs sí que hi ha hagut un augment de l'endeutament per inversions fetes. Però no el Govern. Això és important, i crec que s'havia de destacar, i estic convençut que els electors ho han entès així, i per això ens han donat una àmplia majoria.

Jo també estic d'acord que cada cosa a cada llei. És a dir, la reforma de les transferències als comuns és la llei de transferències, sens dubte. És una llei especial, qualificada, diguem, de nivell màxim de qualificació -com tots sabem aquí, i, per tant, si s'ha de fer s'ha de fer amb la seva llei, no amb les altres lleis. El que passa és que dins de la llei financera o de règim fiscal dels comuns es pot incidir en una millora, ja, de tot aquest procés. I clar, també ens hem de sorprendre d'una cosa, i ho he de dir, durant sis anys... durant set anys, de fet, de legislatura, els comuns han tingut iniciativa legislativa. Hi ha hagut comuns liberals i no liberals, i de tota mena, que es podien posar d'acord per presentar iniciatives legislatives només en tres comuns, i no ho han fet mai. I això només requeria posar-se a escriure. Tenir els experts que ho volguessin fer, i que els donessin la feina feta, i presentar-ho al Consell. I no val, no val dir que els lliberals no ho haguessin acceptat. Perquè si haguessin arribat propostes de llei -i això no perquè ho hagi dit vostè, però ho he sentit a vegades- és perquè si haguessin arribat proposicions de llei sortides dels comuns referents als temes que a ells els preocupen, si arriben a aquesta Cambra amb una majoria liberal, i són portats per tres cònsols, com a mínim, o quatre liberals, com hi ha hagut en algun moment, a veure, com podia el Grup Parlamentari Lliberal no tenir-ho en compte, o

no fer-ho servir com a base. El que passa és que no ha passat. La iniciativa legislativa, en un noranta cinc per cent dels casos ha vingut des del Govern, i l'altre cinc per cent ha vingut des del Consell General a través dels grups parlamentaris individualment, o en algun cas, molt afortunat, a través del consens d'entre tots els grups. S'ha de lamentar que per part dels comuns no hi hagi hagut aquesta iniciativa parlamentària. Encara hi pot ser. Ara es veu que hi és, i ja l'aprofitarem.

Bé, jo només voldria, i no sé si em queda gaire temps Sr. síndic, suposo que poc...

El M. I. Sr. Síndic General:

No. Ja ha esgotat el seu temps.

El M. I. Sr. Marc Forné:

Gràcies.

Només voldria dir una altra cosa referent a la manera de comptar dels resultats. Quan vostè, Sr. Rossa ha dit que la majoria de les propostes aprovades pels electors no eren liberals... em sembla que ho ha dit si fa o no fa així...

Li agrairia que m'ho aclarís...

(Se senten veus)

El M. I. Sr. Síndic General:

Sí, Sr. Rodríguez, molt breument.

El M. I. Sr. Francesc Rodríguez:

Que les propostes que la majoria dels electors havien votat no eren les liberals. Això és el que he dit.

El M. I. Sr. Síndic General:

Molt bé. Sí. La majoria de les propostes no eren les liberals. Segur. No eren les d'aquest contingut. El que jo li puc reptar amistosament és d'agafar aquest contingut, d'agafar el del Partit Demòcrata i d'agafar el de vostès, i a veure quin tant per cent es poden confondre, es poden subsanar, i es poden subsumir o subrogar. Per tant, jo estaria convençut que arribaríem a un setanta per cent de propostes que estarien en els tres programes. Per tant, els electors han tingut raó.

El que passa és que aquí hi ha una cosa en la qual sí que ens han parlat d'actituds intolerants. Nosaltres no tindrem cap actitud intolerant. Li

asseguro que no. Iestic segur que vostè tampoc. Però a les seves files haurà de mirar que no hi hagi actituds intolerants, perquè n'hi ha hagut. I això ho poden demanar als companys del Partit Demòcrata d'Andorra la Vella. La prova és que el Partit Demòcrata d'Andorra la Vella no els ha contestat el programa. No sé si per això o perquè tal com ha dit el Sr. Garrallà -i me'l crec- perquè el que diuen vostès no els interessa gens perquè ve de fora. Però jo penso, també, que ha de tenir alguna cosa a veure la polèmica sobre el perquè a Andorra la Vella van guanyar els uns i no els altres. Perquè és evident que si no s'hagués presentat ningú de lliberal a Andorra la Vella, potser hagués guanyat el Sr. Jordi Farràs, i no la Sra. Rosa Ferrer, potser. Qui pot dir-ho això. No ho pot dir ningú. Perquè és molt fàcil d'atribuir tot el bloc d'allò que vostès en diuen, els que a Andorra la Vella en diuen el bloc a l'entorn de Jordi Farràs, perquè no hi posen ni el nom, no diuen ni el Partit Demòcrata. Que tot aquest bloc és un bloc que automàticament aniria amb el Partit Socialdemòcrata. Jo no ho crec gens això.

El M. I. Sr. Síndic General:

Sr. Forné, si us plau, li demanaré d'acabar perquè ja ha esgotat el seu temps.

El M. I. Sr. Marc Forné:

Ja acabo.

Doncs moltes gràcies, i repeteixo: celebro el bon clima d'aquest debat d'investidura, ben diferent d'alguns altres, en tot cas, i faig vots per seguir en aquesta línia durant la legislatura.

Moltes gràcies Sr. síndic, senyories.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies Sr. Forné.

Passarem a la intervenció del candidat següent, Sr. Jaume Bartumeu, si voleu seure al centre de la sala, si us plau, per intervenir.

Sr. Bartumeu teniu la paraula.

El M. I. Sr. Jaume Bartumeu:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, per intentar contestar dins del límit aquest, estrictement, dels quinze minuts, en primer lloc i molt breument, el portaveu del Partit Demòcrata ens ha dit que no podíeu, creia que políticament no ens havia de contestar, perquè

les nostres propostes i els nostres plantejaments estaven inspirats des de l'exterior, i ha entrat en una, jo diria, rudimentària polèmica sobre la dialèctica entre els forans i els bons andorrans. Jo crec, sincerament, que aquests tics són una mica tronats, i que valdria més desterrar-los d'aquesta sala, perquè sinó, Sr. Garrallà, i vostè sap que l'aprecio, i abans el president del Grup Lliberal a qui recordava les antiguitats, jo des de que tinc l'honor de seure en aquesta sala, que vaig començar seient aquí on ara estic, però més cap allí, i el tenia a vostè al davant, des d'aleshores ens hem conegut i ens hem apreciat, i crec que ens hem sabut respectar. Si segueix per aquesta línia donarà la raó al Sr. Forné, i estic segur que no li vol donar quan a vegades ha dit que vostè està tenint uns plantejaments molt més conservadors que el Partit Lliberal, perquè si acaba donant-li la raó al Sr. Forné, doncs, nosaltres ens trobarem en una situació paradoxal, que probablement podrem fer més acords polítics amb el Partit Lliberal que amb vostès.

En tot cas, hi ha una cosa que m'ha afectat personalment, perquè ha afectat a tots els consellers del Partit Socialdemòcrata i a tota la gent del Partit Socialdemòcrata. Nosaltres podem rebre lliçons de moltes coses, fins i tot ens hem equivocat i ens equivocarem sovint. El que no estem disposats a acceptar són lliçons d'andorranitat. Perquè, miri, vostè pot d'una arrel andorrana més antiga que la meva, tot i que ho podríem mirar, això. Perquè jo vaig néixer a Andorra la Vella, la meva família ve de Sant Julià, també tinc arrels a cal Hostet de Soldeu, a Canillo, tinc una propietat a Ordino, i l'únic lloc on no he aconseguit trobar arrels és, precisament, a la Massana. Però, en tot cas, per molt que el meu fill es digui de segon cognom García, em considero tant andorrà com vostè, i els demés consellers del Partit Socialdemòcrata també. I acabaré dient que a l'hora d'anar a defensar els interessos d'Andorra a Europa, els socialdemòcrates, com també estic convençut, dels membres del Partit Lliberal, tenim una avantatge que som coneguts, escoltats i respectats. Jo no em poso amb si altres forces polítiques, doncs, tenen o no tenen adscripcions internacionals, però, en tot cas, crec que no és bo per a Andorra pretendre que el que tingui una adscripció internacional, està fent mal exercici de la seva andorranitat.

El Sr. Martí, president del Grup Lliberal, doncs, ens ha dedicat l'essencial de la seva artilleria política, i intentaré contestar-li.

Ha començat amb la qüestió del consens i de l'acord polític, i ens diu que no és una bona manera de començar el consens, i és clar, jo reconec que hi ha treballat bastant, perquè estic segur que li ha costat molt trobar alguna expressió, i fins i tot, la que ha trobat crec que no és afortunada, que li donés peu a dir que la nostra proposta d'acord polític estava plena de retrets en l'anterior etapa de Govern del seu partit. I diu, hi ha trobat només una frase que és aquella on jo em permetia dir, que per tornar anar amb bones condicions a París, a Madrid i a Brussel·les, doncs, havíem de canviar de discurs. A mi em sembla que és una obvietat que fins ara el discurs que s'ha tingut a fora no era fruit de l'acord polític, del conjunt de les forces polítiques representades en aquesta Cambra, i per tant, no em semblava que s'hagués de poder captar com cap agressió dialèctica el fet de dir que s'havia de canviar de discurs. Per tant, ho torno a dir. Jo crec que el discurs que li convé a Andorra és un discurs que sigui el reflex d'aquest acord polític nacional, que sembla que els tres partits aquí estem defensant, perquè ahir el candidat Jordi Mas, també, ho va defensar.

Miri, el que segur que no és una bona manera de començar... no forma part del seu discurs, però com que vostè i jo llegim els diaris, vostè va fer unes declaracions, o almenys li van atribuir unes declaracions sobre la qüestió de la immigració no fa gaires dies, on venia a dir que el consens sobre la qüestió de la immigració seria difícil perquè la llei bona i els plantejaments bons eren els seus, els de la seva força política. A mi em sembla que *a priori*, clar que jo no he parlat de consens amb immigració, no són bons.

Ens ha dit, també, que hem d'anar a explicar la nostra realitat a fora, i que ha insistit molt amb nostra. Bé, perquè sigui nostra, que sigui de tots, ens hem de posar d'acord en definir si estem parlant de la mateixa realitat. Perquè, moltes vegades s'ha donat la sensació que en aquest país hi ha diverses realitats.

Ha dit, i se li ha d'agrair que no vol actuar des de la majoria amb prepotència. Hi ha una frase de les que ha dit, quan s'ha referit a les crítiques que vénen de l'exterior, m'ha semblat entendre, perquè he apuntat de premsa, que deia que es feien des de la ignorància. A veure, puc estar d'acord en què a vegades tots en llegim, i ens

indignem i ens molestem, hi ha crítiques que es fan des de la ignorància. Però no sempre és així. Probablement, també, tots som responsables, els que governen més que els que som a l'oposició, però ja insisteixo tots, en no haver sabut explicar prou a fora, primer als nostres correligionaris de fora, i després al conjunt dels nostres interlocutors polítics institucionals, quina és la realitat andorrana. Però és que, i no vull tornar enrera, aquesta frase de la ignorància m'ha fet pensar en aquella altra frase que jo he contribuït, certament, a fer seva, del Sr. Marc Forné, que era aquella que a "Espanya no en saben de la missa la meitat". Jo crec que no hi hauríem de tornar en això de la ignorància dels de fora. Procurem que entre tots plegats i nosaltres, el meu discurs d'ahir va en aquesta línia, ajudar a què no hi hagi més ignorància, i que quan parlin d'Andorra sàpiguin del que parlen.

És a dir que, jo, el voldria convidar en què intentem mirar endavant i fer-ho bé, fer-ho millor en tot cas. I per mirar endavant hauríem de deixar de mirar enrera. Al nostre discurs d'ahir, jo no vaig mirar enrera en cap moment. És a dir que vaig recordar quins eren els plantejaments de sortida, però no vaig voler fer història. El Govern del 1990 al 1992, en el que vaig tenir l'honor de servir Andorra, amb algunes persones que avui seuen ben a la vora de vostè, per cert, doncs, devia de fer molt mal a determinats sectors polítics, perquè el fem repetidament famós. Cada dos per tres estem parlant d'aquell Govern que va ser relativament curt, perquè només hi vam estar dos anys i tres mesos. Però jo no m'he amagat mai... Aquest és un tema que vostè n'ha parlat molt en anteriors legislatures de les que ha tingut el bon gust de recordar que hem compartit. Jo no me n'he amagat mai que, durant l'any 1991, quan nosaltres responsablement amb sentit d'estat vam assumir el resultat de la negociació que havia fet un Govern anterior, que en l'adscripció política actual podríem qualificar com a Govern lliberal, doncs, vam acabar de tancar l'acord que ja s'havia negociat amb la Unió Europea, i el vam aplicar. I el vam aplicar l'any 1991 amb interès d'Andorra. I en el moment que el vam aplicar, efectivament, el Ministeri de Finances d'Espanya va crear la seva famosa llista de paradisos fiscals, i ens hi va posar a nosaltres i quaranta i tants més. Doncs, efectivament, això va passar quan jo era el responsable de l'economia i de les finances del Govern d'Andorra. No me n'he amagat mai. Tampoc crec que fos responsabilitat del Govern

d'Andorra aparèixer en aquella llista en aquell moment, però en tot cas això va ser així.

L'Espai Econòmic Europeu. El primer secretari, no el secretari general, sinó el primer secretari del Partit Socialdemòcrata, doncs, no ha canviat ara últimament, d'amagatotis pel que fa al dossier de les relacions amb Europa i de l'Espai Econòmic Europeu. Jo vaig canviar d'opinió, tot i que si busquem en les hemeroteques l'opinió, l'any 1989, ja existia la qüestió de saber quin era el tractat que més ens podia convenir, però concretament, l'any 1998 el que vaig fer va ser anar a Brussel·les a intentar esbrinar quins avantatges podíem tenir en relació al que tenia Liechtenstein per l'Espai Econòmic Europeu. Posteriorment, en una comissió que va durar el que va durar, i en la qual vostè i jo vam treballar en interès d'Andorra conjuntament, i sense esperit partidista, ni vostè ni jo, en aquella comissió en una reunió a Sispony, jo vaig donar per abandonada la idea de l'Espai Econòmic Europeu, i per tant, gairebé la vaig abandonar davant de vostè aquella idea, perquè van venir uns tècnics que ens van explicar avantatges i inconvenients, i vam veure que allò no ens convenia, el 1998.

Ahir, doncs, amb la voluntat de fer-ho bé, el que fèiem des del Partit Socialdemòcrata era una proposta positiva, i no hem volgut mirar enrera, i per tant, insisteixo, no sé si és que s'ha equivocat de candidat, o en tot cas ha volgut anar a buscar a veure si trobava alguna referència a una crítica a l'actuació anterior. Jo crec que en el meu discurs programa d'ahir no n'hi havia.

Vostè ens ha dit que les relacions amb la Unió Europea són excel·lents. Miri, tan de bo que fos així. Els diaris d'Andorra han publicat, i ahir en parlava en el discurs, d'unes manifestacions dels responsables de la Unió Europea en relacions exteriors, que porta el dossier d'Andorra, que diu que no és ben bé així. Que aquesta qüestió de la fiscalitat, de la qual em referiré d'aquí un moment, però que vostè ha dit fa un moment que la fiscalitat no afecta l'inici d'una renegociació amb la Unió Europea, doncs, aquest senyor diu exactament el contrari.

Però, és clar, el que a mi em preocupa és que la situació no és bona, i d'aquí ve la nostra proposta, i suposo que també... Estic convençut que també la proposta del candidat Jordi Mas, que la situació no és bona, i que l'hauríem de millorar, doncs, va en la línia de saber quina és la situació actual. I clar, és que la situació actual

la sap vostè, i la sé jo quina és. I que això no és així, que tot no va sobre rodes, doncs, ahir ho deia. Diguéssim el que diguéssim en els programes electorals, i sobretot calléssim el que calléssim, la situació és la que és. Quan dic que vostè ho sap, i ara no parlaré de l'any 1991, parlaré de l'any passat... en un moment de la seva intervenció ha volgut d'alguna manera fer victimisme, considerant que el ministre sortint, el Sr. Albert Pintat, havia estat reiteradament agredit des de les files de l'oposició, i que no ho havia fet pas amb un criteri negatiu per Andorra. El Sr. Pintat, el mes d'abril o maig de l'any passat, va agafar la bona direcció, i durant els mesos que van de maig a novembre de l'any passat, la Comissió d'Exteriors va poder treballar molt correctament, i amb interès d'Andorra, amb el Ministre Pintat. I quan dic que vostè sap quina és la situació, és perquè vostè no assistia a unes reunions que ara li recordaré, però hi ha consellers del seu Grup que, sí, que hi assistien. Nosaltres vam anar, a iniciativa del Ministre Pintat, vam estar el divendres 19 de maig del 2000, a Madrid. Vam mantenir una reunió amb el Sr. Javier Elorza, en aquells moments ambaixador sortint d'Espanya a la Unió Europea i actualment ambaixador d'Espanya a París. Aquesta era una reunió de treball a porta tancada. Hi assistia el Sr. Josep Areny, el Sr. Francesc Mora i el Sr. Guillem Areny, del Grup Lliberal, el Sr. Jordi Torres, el Sr. Vicenç Mateu i jo mateix. A aquesta reunió en van seguir d'altres, en vam fer una el divendres 15 de setembre a Brussel·les a l'Ambaixada d'Andorra, i una altra el divendres 20 d'octubre a París a la Universitat de París. En aquelles reunions es va dir el que es va dir, i tots sabem el que se'ns va dir, i entre altres coses se'ns va dir que s'ha d'anar en una línia que es pot assemblar al que el candidat del Partit Socialdemòcrata, que en aquest cas era jo, ahir, va explicar des d'aquesta mateixa situació. Ho sabem tots que la Unió Europea demana una sèrie de coses, i sabem cap on hem d'anar. Per tant, jo el que vaig dir ahir, i torno a dir avui: mirem de fer-ho bé, mirem endavant, mirem de posar-nos d'acord, i no continuem fent discussió política sobre fets concrets que tots coneixem. Ho podem fer, però jo crec que farem un mal servei a Andorra.

L'atur, per ara no és necessari, i el Partit Lliberal estarà d'acord amb el Partit Demòcrata. Miri, utilitzant l'efecte boomerang que vostè hàbilment ha fet servir abans, ara intentaré fer-ho servir jo. Qui no fa res ja s'està equivocant, efectivament. Jo crec que admetent -i ara

recordaré que dissortadament per Andorra no és així- que no hi hagués atur a Andorra, crec que ens estariem equivocant si no poséssim les bases per organitzar un sistema per si un dia els andorrans i les persones que fa molts anys que viuen i treballen aquí es queden sense feina, no tenir un procediment, un sistema, un mecanisme preparat i articulat.

Miri, la Constitució, l'article 5 integra dins del nostre ordenament jurídic la Declaració Universal dels Drets de l'Home. Amb això el que està fent és recordar el que ja s'havia fet en anteriors etapes institucionals. El 1989 els coprínceps, en el moment de promulgar el Codi de l'Administració, van promulgar una llei dels drets de la persona, 29 de març del 1989, en la qual també integraven a la legislació andorrana la Declaració Universal de Drets de l'Home, i sé que l'any 1979-80, també, en aquesta sala, les persones que ens van precedir, van adoptar un acord semblant. He de confessar que els meus arxius no estan suficientment al dia, i no he trobat la data del consell, però ja la trobaré.

En tot cas, la Constitució diu el que diu. La Declaració Universal dels Drets de l'Home, article 23.1, estableix que hi ha obligació per als estats d'organitzar una protecció contra la desocupació. Per tant, això ja ho diu la Constitució que Andorra també ha de tenir una protecció de l'atur.

Que a Andorra no hi ha atur, només ho podem dir des d'una volguda dissimulació de la realitat. A Andorra hi ha atur, però l'anem desviant cap al nostre país del sud. Jo, durant la campanya, i ara ho tornaré a llegir, vaig llegir diverses vegades unes estadístiques que surten de publicacions, que les han anat a recollir, aquestes dades, als serveis corresponents del Govern, que demostren que l'any 1994 van marxar d'Andorra 978 treballadors; l'any 1995 en van marxar 1246; l'any 1996 en van marxar 1189; l'any 1997, 986; i l'any 1998, 958. Tots aquests treballadors van anar a agafar l'atur a Espanya. Aquesta és la realitat. No necessitem fer un atur? Potser no. Potser quan començarem a negociar amb Espanya ens diran que aquí tenim un problema que l'hem de resoldre. Per tant, si no fem res, ens equivocarem...

El M. I. Sr. Síndic General:

Sr. Bartumeu, si us plau, li demanaré d'acabar, perquè ha esgotat el seu temps.

El M. I. Sr. Jaume Bartumeu:

Sí, Sr. síndic, li hauré de demanar tres minuts de gràcia, perquè sinó em quedaria sense el tema social, i acabaré ràpidament.

El M. I. Sr. Síndic General:

Breument, si us plau.

El M. I. Sr. Jaume Bartumeu:

Brevíssimament.

Pujar l'ascensor social, prémer el botó... Miri jo comparteixo amb el Sr. Albert Pintat, m'ho ha fet compartir ell, una afecció que és pujar escales. Ell ho fa com a esport, i jo -i vostè segurament, també- ho faig a vegades per ocupacions polítiques, pujo moltes escales jo. Pujant escales es veu que a Andorra hi ha diverses velocitats. Hi ha cases on no hi ha ni ascensor. És d'això que estem parlant quan parlem de l'ascensor social.

I acabo, Sr. síndic, parlant de la imposició. M'hi he referit abans. L'any 2000, en aquestes reunions que es van fer fora d'Andorra de la Comissió d'Exteriors i el Ministre d'Exteriors, i ens van explicar quina hora era en la qüestió de la imposició. Nosaltres no volem ser els primers, però no volem ser els últims en aquesta qüestió, i entenem que si no fem un clar posicionament en aquesta qüestió, a Europa no se'ns escoltarà.

A nosaltres no ens fa por dir que defensem aquesta imposició, també per les empreses andorranes i pels professionals andorrans, perquè hi pugui haver convenis de doble imposició. Per tant, quan vostè Sr. Martí, em deia que no podem agafar i fer un plantejament de convenis de doble imposició amb imposició baixa, nosaltres volem imposició baixa, però el nivell que ens permeti tenir el conveni de doble. Per tant, jo no defensaré el cinc per cent si per tenir un conveni de doble imposició he de defensar el quinze. Defensaré el quinze per cent. Perquè sempre serà inferior al que s'està pagant, a més a més, en altres països.

Sr. síndic, intentarem canviar el Reglament amb consens per poder parlar més. Gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies per la comprensió.

A continuació passarem a la intervenció de l'últim candidat a cap de Govern, el Sr. Jordi

Mas Torres. Si voleu seure al centre de la sala, si us plau.

Teniu la paraula Sr. Mas.

El M. I. Sr. Jordi Mas:

Moltes gràcies Sr. síndic.

Bé, a títol d'introducció m'agafaré una mica a l'anàlisi del president del Grup Lliberal, que ha començat, justament, amb una introducció de caire polític, i sobretot manifestant que ells han guanyat les eleccions, això està molt clar, i que malauradament si l'oposició hagués hagut de governar, doncs, amb aquestes condicions potser no hagués estat prou clara la situació.

Jo entenc, i entenem des del Partit Demòcrata, nosaltres ens vam presentar a les eleccions, així ho vam dir ahir, amb un projecte clar, un projecte il·lusionant, amb la voluntat de governar el país. No tan amb la voluntat de governar el país únicament des del Partit Demòcrata. I aquesta ha sigut tota la nostra premissa durant tota la campanya. Entenem que nosaltres ens hem constituït molt recentment. Som un partit jove amb ambició de govern, com a alternativa a aquest Govern Lliberal, i per tant, ens hem presentat, ens presentem i ens presentarem en aquesta línia.

Dit això, reprenem el fil de la seva intervenció en que, també, ha fet diverses manifestacions sobre el consens, sobre la famosa suprema generositat lliberal, que nosaltres havíem posat en dubte una mica dins del nostre discurs d'ahir... Miri, nosaltres ahir vam fer un discurs on plantejàvem projectes, on plantejàvem solucions, i on, també, analitzàvem una mica la situació. Evidentment, nosaltres estem aquí en situació d'oposició. Ho vam dir molt clar. Ho hem acceptat, ho acatem, i per tant, des de la nostra línia vam dir que faríem el nostre treball, i ahir ho vam començar fent així. Tot i que avui comença una legislatura, no hem d'oblidar que durant sis anys és el Govern Lliberal que ha governat aquest país, i que per tant, nosaltres dins del nostre anàlisi, doncs, hem fet el seguiment del que és l'actuació lliberal, i ens hem basat en unes propostes concretes en base a les darreres actuacions dutes pel Govern lliberal.

Ha manifestat que, efectivament, amb aquestes crítiques, evidentment, no agrada a ningú que se'ls digui la veritat. Jo penso que... però dins de la democràcia i de la voluntat clarificatòria parlamentària és bo que s'enriqueixi el debat

amb unes manifestacions clares, que vol dir senzilles i pragmàtiques. Nosaltres quan parlàvem de la prepotència, també s'ha dit recentment, ara mateix en aquesta sala, parlàvem d'actuacions prepotents, vol dir que són actuacions que ens comporten situacions que després difícilment les puguem superar, o que ens aportin alguns problemes o generin alguns problemes que, efectivament, tenen a veure amb el futur d'Andorra.

Vostè deia que aquesta no és la millor manera del consens. Efectivament, no és la millor manera del consens, perquè entenem que el consens és una voluntat de diàleg, és una voluntat d'exposar els temes a una taula, i el consens vol dir que tothom hi trovi la seva posició, que puguin defensar les idees, però s'ha de buscar la unitat comuna. Nosaltres des del Partit Demòcrata hem parlat d'aquest consens, i per tant estem disposat a aquest consens, i s'ha manifestat, també, des de les files lliberals la voluntat d'aquesta legislatura, i a més a més el candidat Marc Forné ho ha dit, que aquest debat és potser diferent a d'altres, i potser es comença una legislatura amb un altre clima. I penso que això és important de recollir, és important de tenir, perquè com hem dit manifestament tots els candidats i tots els partits estem davant d'una situació prou important en aquesta legislatura que comença.

Per tant, les accions de prepotència són les que nosaltres volíem avisar, que són situacions que no poden portar a un consens o a un clima de diàleg, però, sí, que és important treure aquestes paraules i treure aquestes actuacions perquè des de la dinàmica parlamentària, la voluntat de diàleg, doncs, puguem trobar posicions unitàries en bé del nostre país.

Vostè, també, ens ha parlat d'aquesta unitat o posició unitària, millor dit, per anar a Europa. Aquesta és una situació que tots ho hem comentat. És evident que s'ha de buscar una posició unitària, però, també, és evident que aquesta posició unitària s'ha de buscar des de les diferents ideologies dels grups parlamentaris avui representats al Consell, des de les diferents posicions dels partits, i per tant, doncs, o bé tothom haurà de guanyar una mica o tothom haurà de perdre una mica. Però penso que si hi ha aquesta voluntat que vostès han manifestat, i vostè mateix ho ha dit en la seva intervenció, penso que és la millor forma perquè Andorra pugui trobar aquesta posició unitària en defensa dels interessos nostres i del país. Si aquesta és la voluntat, nosaltres estem

disposats a anar-hi, i ja ho hem manifestat reiteradament.

Bé, ha fet vostè tot un seguit de punts que nosaltres havíem criticat, i vostè ja té l'habilitat com a parlamentari d'agafar els punts que l'interessen per poder fer que les seves intervencions siguin més focalitzades. Això se li ha de reconèixer, que tot i que fa tota una colla d'anys com diu està a la seu del Consell, és molt important aquest bagatge d'experiència que vostè té.

Ha parlat de la justícia. Nosaltres parlàvem de justícia, efectivament. Vam fer una llarga intervenció sobre aquest aspecte. Vostè diu que eren temes que nosaltres tocàvem, però que no proposàvem res. Per tant, durant tota l'estona que vaig parlar d'aquest tema, segurament devia prendre notes, però vam parlar de bastantes accions a emprendre en aquesta dinàmica, accions per poder aportar les millores necessàries, perquè, tal com ho havia manifestat, la justícia és un dels pilars essencials del nostre país, per tant se li ha de donar tota la força, totes les eines necessàries perquè això sigui així. I avui tots coneixem una mica la problemàtica que disposa aquest pilar essencial.

Descapitalització de FEDA i STA. També s'ha comentat. Nosaltres quan parlàvem, i ho havíem dit durant el programa, ens interessa tenir... no descapitalitzar aquestes institucions. El Govern, durant aquests últims anys, va trobar la fórmula de treure'n uns rendiments. Nosaltres sempre hem dit que rendiments dins del marc econòmic dit de distribució de dividends, però que quedin unes reserves suficients i necessàries per poder dur a terme les inversions importants, perquè no oblidem que estem parlant de dos sectors punters i de tecnologia important, i per tant, tots coneixem els costos, no solament els costos sinó la gran varietat que es dona durant un any en tecnologies noves, és a dir que està evolucionant contínuament. Per tant, s'ha de tenir una capacitat econòmica de resposta suficient per donar això, No oblidem que aquests dos sectors nosaltres els considerem essencials per al desenvolupament de l'economia i de les nostres empreses, i d'empreses noves que han de venir a implementar el sector econòmic del país, i que per tant, la major part d'aquestes empreses s'adaptin en tecnologies punteres, i com això vol, s'ha d'estar al front i al davant d'aquesta línia en aquests sectors concrets.

Finances comunals. Vostè ha parlat que aquest era un tema molt fort. Quan parlem de finances comunals, jo vull recordar que hi ha dos aspectes essencials. És a dir que s'ha parlat de la llei de finançament dels comuns, que és un desplegament legislatiu previst, i que s'està negociant, la llei de transferències, que és un altre tema, i que ja estava en previsió de revisió als cinc anys de la seva aplicació, cosa que ja n'han passat més. Això estava dins la Comissió de Finances i dins del Govern, per tant els comuns s'haurien d'haver assentat amb el Govern i amb el Consell, en aquest cas, per poder analitzar aquest tema i d'altres. Això bé originat per la manca -jo diria- de desenvolupament de la Llei de competències dels comuns, per tant hi ha tot un marc legislatiu inherent a aquesta Llei, que com a eines essencials els comuns ho necessiten. Efectivament, tres comuns tenen potestat legislativa, però tots coneixem la problemàtica dels comuns, comuns integrats o gestionats per diferents colors polítics, el que comporta unes situacions prou importants. Estic d'acord amb el Sr. Martí, que si fossin els partits que poguessin agafar la línia d'aquestes negociacions, potser s'aclariria molt més. Però no hem d'oblidar, també, que són unes institucions inherents al nostre Estat, i per tant li hem de donar totes les eines necessàries per al desenvolupament de les seves funcions, funcions clares i concretes.

Per tant, jo suposo, i tal com ho havia anunciat el president, durant la llarga legislatura tindrem ocasió de parlar d'aquest i d'altres temes relacionats amb tot això.

Ha acabat amb una citació, que reprement una mica la seva habilitat i jo diria acrobàtica parlamentària, al Sr. Martí, perquè ha agafat la famosa frase que ha dit que nosaltres canviaríem tot el que està ben fet i milloraríem tot el que està ben fet. Això és un error, efectivament, tipogràfic que he vist dins del nostre discurs d'ahir que hi faltava el "no", que no està ben fet. Però bé, de totes maneres és un aspecte que està agafat dins del departament sanitari.

Nosaltres dins de tots els mecanismes de propostes que nosaltres tenim, es plantegen els problemes i es plantegen les solucions. Això és un tema de caràcter general, i vostè ha tingut aquesta sana habilitat que tots coneixem.

Bé, és evident que, també, els projectes que s'han dut a terme, hi ha projectes que s'han dut a terme per part del Govern lliberal.

Efectivament n'hi ha, i prou importants en algunes infraestructures. Vull recordar que són projectes que fa tants anys que se'n parla en aquesta sala, que no són projectes nous sinó que són projectes vells, i penso que s'hauria d'haver posat un èmfasi important en la realització d'aquests projectes per poder donar solució als problemes plantejats avui dia.

Creixement sostenible, és un tema que nosaltres en parlem, i vostè, també, ho ha fet concretament per veure quina és la nostra posició, o la meua posició concretament, i suposo que és pel meu passat polític, a saber quina és la meua posició en la protecció dels espais comunals. He de dir que, efectivament, el noranta cinc per cent del terreny del país és comunal. És a dir que és un cinc per cent que està dins del privat. I és un tema essencial que nosaltres hem de preservar. Per tant, entenem que així ha de ser. I dins de la famosa llei del sòl aprovada, hi ha unes diferències. Es poden utilitzar uns certs espais comunals, o terrenys públics per unes finalitats molt concretes. Però, per altra banda, hi ha una problemàtica, també, que a l'hora d'intercanviar terrenys, les administracions queden una mica -jo diria- *mermades* en aquest aspecte.

Efectivament, jo estic d'acord que s'ha de mantenir el terreny públic, però també s'han de buscar fórmules que l'administració local pugui agilitar o pugui buscar les solucions adequades als seus plans d'urbanisme i a les seves generacions de pla d'urbanisme i modificació. De totes maneres, també he de manifestar, si no recordo malament, està al Tribunal Constitucional, i per tant aquesta llei està en fase d'esperar el pronunciament.

Bé, jo acabaria només parlant que és bo, és sa que en aquesta sala es puguin interposar aquestes discrepàncies polítiques, perquè de fet és a l'origen de les ideologies dels grups i dels partits, per tant això és la base essencial de la democràcia. I nosaltres hauríem de tenir el seny -tal com deia ahir- de poder trobar aquest equilibri mirant el país, sense tenir en compte ni interessos partidistes ni interessos personals. Nosaltres pensem que aquesta és la sana voluntat expressada, a més a més, avui en aquesta sala, avui i ahir, i penso que aquesta seria la que nosaltres podríem donar com a millor per a Andorra, que la nostra passada en aquesta legislatura, doncs, sigui considerada una passada de servei al país digne, i sincera, tal com han estat d'altres legislatures passades en què s'han aconseguit fites importants. I aquí

s'ha comentat des del Grup Demòcrata... no he esgotat el temps, però volia acabar dient que nosaltres, des d'aquesta sana discussió, des d'aquesta sana ideologia estem disposats a parlar dels temes amb tots els grups parlamentaris, perquè aquests temes jo penso que han d'anar de conjunt amb tots els grups parlamentaris, temes essencials per al futur d'Andorra, i d'Estat -com ahir definia.

Per tant, vagi des d'aquí la nostra oferta de col·laboració a tots els grups parlamentaris amb aquests temes essencials pel bé d'Andorra.

Moltes gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies Sr. Mas.

Doncs, acabades les intervencions dels candidats a cap de Govern s'obra un nou torn pels grups parlamentaris, per cada un d'ells.

Començarem pel Grup Demòcrata. El Sr. Josep Garrallà té la paraula.

El M. I. Sr. Josep Garrallà:

Gràcies Sr. síndic.

Primer em satisfà molt el consens que ens proposa el Sr. Marc Forné, i que sàpigui, com ha dit el Sr. Jordi Mas ara mateix, vull dir que per la nostra part no quedarà... que col·laborarem el màxim possible per poder-hi arribar.

I a part, fent referència al que ha dit el Sr. Jaume Bartumeu, quan tingui la raó, Sr. Marc Forné, també li donarem. No estarem de donar-li.

Ha passat algunes preguntes que li havia posat. Entenc molt bé que amb els quinze minuts que té aquí no me les pot contestar, però una sí que m'agradaria, que només m'ha de contestar sí o no, és la privatització de l'STA o no. És una cosa que li he demanat. I Després FEDA ja veig que ho ha tret del seu discurs. Suposo que deu continuar pel mateix camí que l'STA.

Quant al Sr. Jaume Bartumeu, aquí penso que em voleu fer dir coses que jo no he dit. No he posat mai en dubte l'andorranitat de ningú, ni he parlat dels foranis. Sr. Bartumeu, llegeixi ben bé el que jo he dit, i després ja em dirà. Perquè d'una cosa, sí, que em pot donar vostè lliçons, i és dels tics tronats que vostè em diu. I vostè no és ningú per dir-me el que jo he de dir o no he de dir en aquesta sala.

Gràcies Sr. síndic.

El M. I. Sr. Síndic General:

Gràcies.

A continuació té la paraula el Grup Socialdemòcrata. Intervé el Sr. Francesc Rodríguez. Teniu la paraula.

El M. I. Sr. Francesc Rodríguez:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, per començar, volia començar pel final.

Lamento que el tema de les actituds intolerants hagi espatllat una mica el seu discurs, perquè avui pensava que estàvem en el debat de l'elecció del cap de Govern, i no considero, com a mínim, propi d'un candidat que serà elegit d'aquí a una estona, la seva part final. Un cop això dit, jo no em posaré amb aquesta tema. He dit que s'haurien d'evitar les actituds intolerants, no que les actituds del Govern fossin intolerants primer perquè el Govern encara no està constituït, vostè encara no ha estat elegit. Per tant, tot el que ens deia el nostre candidat, tot el que hagi pogut passar, sense posar en dubte si n'hi ha hagut o no n'hi ha hagut. No hi vull entrar. Tot això jo ho oblidat. Parlo d'ara en endavant. Lamentar això d'entrada. Ho sento. Penso que anàvem bé, malgrat que amb algunes coses no ens hagi convençut.

A veure, jo li he dit allò de la relació de les coses fetes que vostè m'ha dit al principi, que bé, que sí que es justificava... ahir vostè va reconèixer que moltes coses estaven contingudes al discurs electoral, les que vostè ens exposaria, i li vull dir que hi ha una cosa que es diu "tallar i enganxar" que serveix per treure aquestes parts que no serveixen. Era una broma. Però, bé, penso que, potser, si no hi hagués hagut aquesta part de tot el que s'havia fet, ens hauria pogut explicar més coses del que hauria pogut fer ara, en el futur, en la pròxima legislatura.

En temes com el joc no ens ha convençut. Ens ho haurà d'explicar en el moment que presenti la llei. Si és que la presenta. Però, bé, ho deixarem per més endavant.

Pel que fa a la fiscalitat sobre rendiments, vostè ens ha fet un comparatiu amb altres països europeus. Bé, podem estar-hi d'acord. Però el que nosaltres defensem en el sentit que és necessari aquest tema, no demà, però, sí, quan sigui necessari, és a dir, demà passat, són els

ingressos que portarà, també, a les arques de l'Estat. Les xifres, malgrat tot, són importants. Si vostè les té a la mà, li aconsello, li demano que les analitzi, i veurà que també són importants, i que les arques de l'Estat donarien per benvinguda aquesta quantitat de diners que entraria.

D'altra part, com es farà la reforma de les institucions financeres? No ho he acabat d'entendre, però potser ens ho aclarirà un altre dia. El que sí que volia agrair-li és que hagi reconegut pel que fa als ingressos i despeses, a l'equilibri pressupostari, doncs, que la situació de l'entorn ha afavorit l'acció del Govern en aquests anys. Cosa que fins ara no havien fet. Per tant, avui em plau agrair-li.

D'altra banda, allò dels diferents models dels drets socials a Europa. A veure, sí que n'hi ha de molt diferents, parlava de models de drets socials a Europa, però tots en tenen un. I el nostre, potser el tenim però no és complet, l'hem de completar. Això és al que em referia. Per exemple, a Europa, enlloc, cap país es permet tenir, durant tres anys, els immigrants en una situació que no saben com s'acabarà. És una pinzellada sense cap més importància, Sr. candidat a cap de Govern.

A veure, pel que fa al finançament dels projectes, el que, sí, que m'agradaria saber... no ara, evidentment, un altre dia, perquè segur que tampoc té les xifres a la mà. Els ingressos majoritaris, diguem del Govern, que són els de l'IMI, com han augmentat en aquests anys en què s'ha doblat el pressupost del Govern. Això és una pregunta per un altre dia.

Bé, no m'estendré més... no sé, em sembla que encara no he esgotat el temps, però tampoc serà ara el moment de continuar parlant d'això. Ja tindrem ocasió, altres vegades, d'aprofundir molts dels temes. Els que no m'ha pogut respondre, també, ho entenc, que amb el temps que disposava no ho ha pogut fer. Però bé, el que volia dir, també, per acabar, abans d'acabar, és que avui suposo que han pagat la novatada, però amb la claca que s'han portat a l'inici de la meva intervenció, trobo que ha demostrat que sí que havien tingut la majoria. Però era pura anècdota. El que li volia acabar dient és que, malgrat tot, no ens ha convençut i no el podem votar.

Gràcies Sr. síndic.

El M. I. Sr. Síndic General:

Gràcies.

A continuació té la paraula el Grup Lliberal. Intervé el Sr. Antoni Martí. Teniu la paraula. Sr. Martí.

El M. I. Sr. Antoni Martí:

Gràcies Sr. síndic.

Jo ja m'afegeixo des d'ara a les paraules del Sr. Forné i del Sr. Jaume Bartumeu, que segurament el temps és molt curt, i ho dic per les al·lusions molt llargues que ha fet el primer secretari del Partit Socialdemòcrata.

Aniré pel més curt. El més curt ha sigut la inexistent rèplica del que serà futur cap de Govern, i això ho entenc des d'un punt de vista positiu, perquè estem en clara sintonia, i per tant, com que ja coneixem els nostres plantejaments, no hi ha hagut cap referència, perquè puc entendre d'una manera molt clara que està d'acord amb els plantejaments que he exposat aquest matí.

És veritat, Sr. Forné, que a vostè li han fet moltes preguntes. Jo solament n'he fet una. N'he fet una que ha estat contestada pel Sr. Jordi Mas sobre els espais comunals. No ho he acabat d'entendre quan... miri ja li dic des d'ara, la pregunta anava destinada bàsicament en què nosaltres pensem que no seria bo, que estic convençut que no és pas la intenció ni del Comú d'Encamp, ni de cap comú, de fer un segon Pas de la Casa, perquè, vertaderament, jo penso que Andorra no ha de créixer d'aquesta manera, i per tant, era per aclarir conceptes així de senzills.

El Sr. Bartumeu no m'ha contestat. Em contestarà, segurament, un altre dia, o tindrem l'ocasió de poder-nos veure després, i segurament és una llàstima que l'opinió pública no ho sàpigui. Miri, em parla vostè d'una citació que jo faig fer als diaris, sobre la Llei d'immigració que nosaltres tenim... jo ja he repetit al llarg del discurs, que em sembla bona, i que per tant, és difícil de consensuar, però, és que és tant difícil de consensuar quan un s'adona, per exemple, que una companya que admiro i respecto, que havia estat en l'última legislatura, aquí, la Sra. Rosa Ferrer, va tenir cites, que jo penso, amb un excés verbal, que bé, que tothom pot tenir, quan deia que la Llei d'immigració que tenim actualment -no ho dic textualment- maltracta els treballadors. A veure, no és veritat, però, en tot

cas, aquí, també, es demostra clarament que si es continua en aquest sentit, i penso que no, perquè és veritat que el Sr. Jaume Bartumeu ha tingut una rèplica que el felicito des de la cordialitat, i a més des d'un punt de vista positiu. Però, bé, a vegades també s'ha de fer recordatoris com vostè me'ls fa, i jo li faig a la que havia sigut companya, que s'havia assentat al costat seu.

Quan jo parlo de la realitat social andorrana, ho dic... em sembla que hi podem estar tots d'acord. Ho dic perquè dona la sensació que des de la Constitució tot s'ha de fer a nivell del títol II, i hi ha, gràcies a Déu, moltes coses que s'han fet. Per tant defensar-ho com en temes de la sanitat, de l'educació, i en tants i tants temes, em sembla que està bé de defensar-ho a fora. Perquè de la mateixa manera que vostè em cita, fa poc, un article d'un alt funcionari de la comunitat, també hi han hagut -i ho dic així de clar- organismes sindicals que els entenc, els aprecio i els defenso, vostè sap que jo tinc una sensibilitat social molt important. Vull dir que em sembla que hi ha hagut aquí, a Andorra, atacs injustificats, justament perquè són -al meu punt de vista- fets des de la ignorància. Quan dic des de la ignorància no vull donar cap lliçó. Tot al contrari. I és ben segur que el que hem de mirar és cap endavant, i no fer contínuament recordatoris. Simplement un, i ja li prometo Sr. Bartumeu, que al llarg d'aquesta legislatura no tornaré la data màgica del 1991. Però, la veritat és que de la mateixa manera que se'ns pot, a nosaltres, al llarg de la legislatura, se'ns ha penalitzat i se'ns ha castigat durament des d'un punt de vista verbal, que som els responsables d'estar dins dels paradisos fiscals, que dit passant, no estem a la llista més preocupant, i vostè també ho sap, doncs, no és menys cert dir que... i no dic pas que sigui culpa del seu Govern, però ja hi estàvem des del 1991, almenys pel que fa referència a la llista que tenia Espanya.

Miri, primer secretari general del Partit Socialdemòcrata, la veritat és que jo vaig tenir l'honor -i dic l'honor- de compartir amb vostè la Comissió Especial -de curta durada- de Relacions amb Europa, i és veritat que vostè allà ho defensava, no és menys veritat que no ho defensaven altres persones amb força experiència política en aquest país, com l'Oscar Ribas Reig, que també ho defensava en el seu moment, i és veritat que governar, també, si algun dia ho fa, és també saber rectificar. Per tant, vull dir, que a mi em sembla molt bé. Pel

que fa referència a les relacions amb Europa, i dic tot això Sr. Bartumeu, i entengui-ho bé, ho dic d'una forma molt cortès, perquè jo saludo tant la intervenció que vostè va tenir ahir, perquè vaig veure una intervenció molt estructurada, com la intervenció del portaveu, avui, del Grup Parlamentari, que m'ha semblat molt correcta, i penso que hi ha una manera de fer del Partit Socialdemòcrata, que divergeix molt... ja sé que el Partit Socialdemòcrata no és Nova Democràcia, però del que era Nova Democràcia...

Les relacions amb Europa són excel·lents. Miri, excel·lents, potser m'he passat amb el qualificatiu. Les relacions amb Europa són bones. A veure, vostè sap que l'acord amb Europa passarà bàsicament per tenir un bon clima amb Espanya i França, i vostè entendreà que si no tinguéssim aquest bon clima amb Espanya i França, no estariem avui amb predisposició de poder firmar el tractat trilateral, i tenir una possibilitat més que certa d'obrir, amb concordança amb el Govern espanyol, l'aeroport de la Seu.

Quan vostè em parla del Sr. Albert Pintat, el Sr. Albert Pintat sé que vostè l'aprecia. Miri el que li dic: sé que vostè l'aprecia...

(Se sent riure)

Però és clar, quan es parla de consens, jo simplement, una petita pinzellada, avui és molt maco, nosaltres hi participarem, i hi esmerçarem tots els esforços, pensi que ho diem des de l'honestedat, que no ho diem per quedar bé, i en tot cas ja es veurà al llarg de la legislatura. Però, també, vull recordar simplement una cosa, és que m'hauria agradat que aquest consens i aquesta solidaritat en temes d'Estat, quan teníem la crisi del tabac, no hagués estat solucionat dins de la solitud i de la responsabilitat d'un sol Grup, que era el Grup Parlamentari Lliberal.

Quan vostè parla de l'atur, miri, jo no dic que a Andorra no pugui haver-hi atur. No dic que en un futur no s'hagi de legislar sobre l'atur. Vostè instrumentalitza amb molta habilitat totes les dades. Jo penso que ho fa de forma correcta, però, evidentment, l'atur, que potser podrà arribar, segur que arriba si no hi ha un model immigratori, i de moment, pel que he sentit, els únics que en tenen un és el Partit Lliberal Andorrà i el Govern de l'última legislatura, i el proper Govern.

Ja vaig acabant, Sr. síndic.

El Sr. Jordi Mas... jo quan he fet referència al Partit Demòcrata i al Partit Socialdemòcrata, amb la intervenció que ha tingut el Sr. Josep Garrallà, ho deia perquè, a veure, jo havia entès -i jo també llegeixo la premsa com el Sr. Bartumeu- que s'havia arribat a un acord de mínims, però és que a la lectura del que he vist, és que no veig ni com estan els mínims. Per tant, ho celebro, perquè qui sap, i ara faig una pinzellada al Sr. Garrallà, si un dia no gaire llunyà tornarà a fer un salt cap al nostre hemicicle. En tot cas l'esperem.

(Se sent riure)

I si se'm permet ja acabant, a veure. És veritat que, Sr. Mas, vostè ha utilitzat coses que m'han semblat una mica fortes quan es parlava de posar en perill la supervivència financera dels comuns. Llavors és per això que jo aplico el terme d'apocalíptic quan vostè mira la situació, doncs, real de la política andorrana o de la situació econòmica i social andorrana.

Miri, jo em pensava que ja havíem superat totes les polèmiques, almenys amb el Partit Socialdemòcrata, sé que no l'hem superat, però jo entenia que amb el Partit Demòcrata havíem superat tota la polèmica sobre la descapitalització de FEDA i STA. Més encara quan en el seu moment, i dic que ho vam fer bé, quan vostè era ministre amb el Sr. Oscar Ribas Reig, vostès també van agafar diners, a mi em sembla que sí. En tot cas, em sap greu si no és veritat que vostè no tingui la possibilitat de contradir-me, per tant no insistiré més. Però em dóna aquesta sensació.

I acabaré amb el Sr. Bartumeu, perquè al llarg d'aquesta legislatura, dins de la cortesia parlamentària, que l'aguantarem tot el que puguem, i estic segur que l'aguantarem tota la legislatura... li voldria parlar del famós ascensor. Miri, jo sí que faig el porta a porta i veig moltes cases, i miri, a l'avinguda Carlemany, per explicar-li una cosa, m'ha tocat fer-la aquesta vegada, i hi ha una multitud de cases que tenen ascensor. I jo com vostè, però no menys que vostè, entendre que hi ha en aquest país, doncs, no tothom viu dins del benestar. Com jo sempre li he recordat que ens fan confiança no únicament famílies benestants, perquè, malauradament, en aquest país no hi ha al quaranta sis per cent de persones benestants, i nosaltres, com que entenc que tenim el liberalisme que defensem, un liberalisme obert, és un liberalisme, evidentment, obert a l'empresa privada. Però, molt al costat, sobretot, d'aquelles famílies que

necessiten, segurament, ajudes, i que potser, avui, encara no les tenen. I és per això que vostè se'n deu haver adonat, i en tot cas se n'ha adonat el poble andorrà, que els nostres plantejaments polítics, aquesta legislatura com l'altra, però en aquesta amb més insistència, es basarà molt en fer possible que el tren de l'Andorra moderna no s'escapi a cap dels ciutadans, perquè, com vostè, nosaltres pensem que Andorra és la gent.

Moltes gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

Gràcies.

Doncs, bé, acabades les intervencions dels grups parlamentaris, dono les gràcies als consellers generals i als candidats a cap de Govern per les seves intervencions, i dono doncs el debat per finalitzat.

Se suspèn la sessió fins a la una menys deu, hora en que es realitzarà la votació per a l'elecció del cap de Govern.

Se suspèn la sessió.

(Són les 12.40h)

(Es reprèn la sessió, són les 12.50h)

El M. I. Sr. Síndic General:

Reprenem la sessió per procedir a la votació. Els recordo que la votació serà pública i oral per crida. Cada conseller expressarà, doncs, el nom del candidat a qui vota o l'abstenció.

Sr. secretari general, si us plau, si voleu començar la crida.

El Sr. secretari general:

M. I. Sra. Olga Adellach Coma: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Miquel Alís Font: Jaume Bartumeu Cassany

M. I. Sr. Miquel Àlvarez Marfany: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Francesc Areny Casal: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Josep Areny Fité: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Jaume Bartumeu Cassany: Jaume Bartumeu Cassany

M. I. Sr. Francesc Casals Pantebre: Jaume Bartumeu Cassany

M. I. Sr. Pere Cervós Cardona: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Jordi Daban Alsina: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Josep Dallerès Codina: Jaume Bartumeu Cassany

M. I. Sra. Olga Forné Angrill: Jordi Mas Torres

M. I. Sr. Marc Forné Molné: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Patrick García Ricart: Jordi Mas Torres

M. I. Sr. Josep Garrallà Rossell: Jordi Mas Torres

M. I. Sr. Marcel Llovera Massana: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Esteve López Montanya: Jaume Bartumeu Cassany

M. I. Sr. Antoni Martí Petit: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Jordi Mas Torres: Jordi Mas Torres

M. I. Sr. Daniel Mateu Melción: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Joan Monegal Blasi: Jordi Mas Torres

M. I. Sr. Josep Àngel Mortés Pons: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Càndid Naudi Mora: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Marc Pintat Forné: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Emili Prats Grau: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Antoni Riberaygua Sasplugas: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Francesc Rodríguez Rossa: Jaume Bartumeu Cassany

M. I. Sr. Roc Rossell Dolcet: Marc Forné Molné

M. I. Sr. Guillem Valdés Alemany: Marc Forné Molné

El M. I. Sr. Síndic General:

Sr. secretari, voldreu anunciar el resultat de l'escrutini, si us plau.

El M. I. Sr. Esteve López:

Sí, Sr. síndic.

Sr. Marc Forné Molné: 17 vots; Sr. Jaume Bartumeu Cassany: 6 vots; Sr. Jordi Mas Torres: 5 vots.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies.

A la vista, doncs, del resultat de la votació, i havent obtingut la majoria absoluta, proclamo elegit cap de Govern el Sr. Marc Forné Molné.

(Se senten aplaudiments)

Permeteu-me que en nom del Consell General us felicitï per la vostra elecció Sr. Forné.

Sí, si voleu dir algunes paraules, teniu la paraula Sr. Forné.

El M. I. Sr. Marc Forné:

Molt breument, només per agrair a tots vostès aquest debat d'investidura, agrair els meus companys lliberals que m'hagin votat, i refermar el que s'ha dit aquí dels tres grups parlamentaris, la voluntat de diàleg de tots ells, una voluntat que el Govern que constituiré, serà el primer a potenciar, els puc assegurar, i estic segur que ho complirem tots pel bé del nostre país.

Moltes gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies.

S'aixeca la sessió.

(Són les 13h)

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 200 PTA
Subscripcions: Tel. 821234